

Greta Thunberg

@GretaThunberg

Følger

Tomorrow is #fridaysforfuture and #schoolstrike4climate in hundreds of places all over the world. Everyone is welcome. Everyone is needed.

Oversat tweet

KLIMAOPRØR ELLER SYSTEMOPGØR?

ET SPØRGSMÅL OM OVERLEVELSE

Greta Thunberg

25 000 people in Piazza del Popolo today!!
Here is a part from my speech
#FridayforFuture
[video.repubblica.it/edizione/italia/2019/09/27/25-000-people-in-piazza-del-popolo-today-100/](https://video.repubblica.it/edizione/italia/2019/09/27/25-000-people-in-piazza-del-popolo-today-100/2019/09/27/25-000-people-in-piazza-del-popolo-today-100)
Oversat tweet

KATHRINE MILNER

SARAH NIELSEN

ANNE HAUGBØLLE THOMSEN

AALBORG UNIVERSITET

SPECIALE I KOMMUNIKATION

VEJLEDER: METTE MARIE ROSLYNG

Titelblad

Titel

Klimaoprør eller systemopgør? Et spørgsmål om overlevelse

Aalborg Universitet

Forår 2019

Kommunikation

Speciale

Afleveringsdato

29.05.2019

Studerende

Sarah Nielsen

Kathrine Milner

Anne Haugbølle Thomsen

Vejleder

Mette Marie Roslyng

Antal anslag

291.448

Antal normalsider

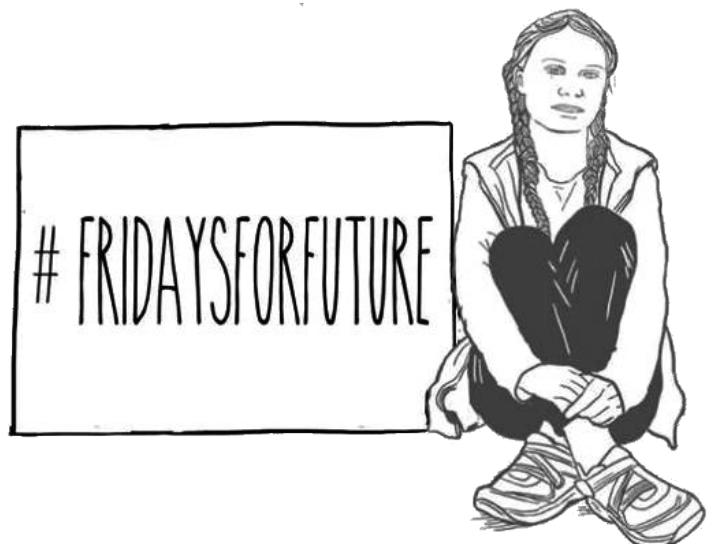
121,4

Total antal sider

156

Antal bilag

31 (89 sider)

TAK

til

Victor, Jess og Philip
for støtte og opmuntring

og

Mette Marie Roslyng
for kyndig vejledning

“

I don't want you to be hopeful
I want you to panic
I want you to feel the fear I feel every day
And then I want you to act
I want you to act as if you would in a crisis
I want you to act as if the house was on fire
Because it is

”

- Greta Thunberg, World Economic Forum (WEF) 2019, Davos

ABSTRACT

Supporting a relational approach to publics and the concept of *the political*, this thesis examines how the climate-striking teenager Greta Thunberg comes into being as an activist citizen through acts of citizenship and, in turn, how these acts are transformed in a network of connections. Drawing on Isins (2002; 2009) understanding of the political as a producing act, we find that Greta Thunberg applies both affiliating, agon and antagonistic orientations to develop frontiers to her crisis discourse on climate change and enable a public. Doing so, she constitutes herself as an activist citizen by claiming rights to survival in the wake of climate changes and, thereby, transforms the fields of contestation by creating ruptures in the social. Combining Isin & Rupperts (2015) view on the internet with Warners (2002) concept of publics, we find that other political acts also reconstruct Greta Thunberg within both agon, affiliating and antagonistic publics in the Danish press and argue that these acts work to both legitimize and delegitimize the rights claims enacted by Greta Thunberg. Finally, we conclude that such acts are an inevitable possibility of being political in the public eye.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING	1
1.1 Problemfelt	2
1.2 Problemformulering	2
1.3 Præsentation af Greta Thunberg	3
1.4 Klimaforandringerne	4
1.4.1 Diskurser indenfor klimapolitik	5
1.5 Forskningsreview	7
1.6 Videnskabsteoretisk afsæt	9
1.6.1 Diskursbegrebet	10
1.6.2 Laclau og Mouffe diskursteori	11
2. TEORI	18
2.1 Én eller flere offentligheder	18
2.2 Politiske fjender eller modstandere?	23
2.3 Borgere i medierede netværk	27
2.4 Hvordan bliver man (aktivistisk) borger?	33
2.5 Den journalistiske praksis	35
3. METODE	39
3.1 Thunbergs fremstilling af klimaforandringerne	39
3.1.1 Empiriindsamling: Udvalgelse af taler	39
3.1.2 Analysestrategi: Diskursanalyse	41
3.1.3 Integrering af tweets	42
3.2 Pressens fremstilling af Thunberg	43
3.2.1 Empiriindsamling: Udvalgelse af medier	43
3.2.2 Analysestrategi: Framing-og diskursanalyse	46
4. ANALYSE	57
4.1 ANALYSE: THUNBERG	57
4.1.1 Konteksten for talerne	57
4.1.2 Analyse af Greta Thunbergs taler	58
4.2 ANALYSE: PRESSEN	79
4.2.1 Kvantificering af sampling	79
4.2.2 Pressen: Diskursanalyse	85
5. DISKUSSION	112
5.1 Thunberg som aktivist	112
5.2 Hegemoniopgør	115
5.3 Et netværk af publics	119
5.4 Pressens rekonstruktioner	124
6. KONKLUSION	128
7. LITTERATURLISTE	130

1.

INDLEDNING

1. INDLEDNING

I 2015 indgik 196 medlemslande i FN en juridisk bindende klimaaftale under COP21 i Paris om at reducere den globale opvarmning til maksimum to grader celsius - så tæt på halvanden grad som muligt (United Nations, 2015). På trods af at en fortsat udledning af CO₂, ifølge IPCC-rapporten (2014), vil forårsage gennemgribende og uoprettelige konsekvenser for mennesker og økosystemer (s. 8), er CO₂-udslippet endnu langt fra det niveau, som FN's klimapanel anbefaler. Det viser en specialrapport fra IPCC (2018).

For at markere sin utilfredshed med den politiske passivitet og den manglende opfyldelse af den bindende klimaaftale, valgte den 15-årige Greta Thunberg fra Sverige kort før det svenske parlamentsvalg i 2018 at sidde 21 dage foran Riksdagen for at "strejke for klimaet", som der stod på hendes medbragte banner. Nyheden om hendes selvudnævnte skolestrejke blev i første omgang bragt af svenske nyhedsmedier, men den bredte sig - særligt efter, hun holdte tale ved COP24 klimatopmødet i december 2018. Her udskældte hun verdenslederne for ikke at gøre nok for at tackle klimaforandringerne, og hendes ord blev nu delt verden over i pressen såvel som på social medier:

We have not come here to beg world leaders to care. You have ignored us in the past and you will ignore us again. We have run out of excuses and we are running out of time. We have come here to let you know that change is coming, whether you like it or not. The real power belongs to the people (Bilag 3: COP24, 12-12-18, Katowice).

Hun har sidenhen holdt taler til andre store begivenheder såsom World Economic Forum i Davos den 25. februar i år.

I dag strejker hun og hundrede tusinde andre hver fredag under overskriften "Fridays for Future", der også anvendes som hashtag på Facebook, Instagram og Twitter sammen med #ClimateStrike og #SchoolStrike4Climate. Strejkerne nåede sit foreløbige højdepunkt den 15. marts 2019, hvor det blev anslået, at i alt 1,4 mio skoleelever og studerende strejkede i mere end 2.000 byer i over 100 lande.

Per dags dato er Greta Thunberg nomineret til Nobels fredspris.

1.1 Problemfelt

Cirkulationerne af Greta Thunbergs klimaopråb og udbredelsen af strejker verden over kan betragtes i lyset af det ændrede medielandskab.

Internettet har utvivlsomt skabt omfattende ændringer i forholdet mellem pressen, politikere og borgere (Gurevitch, Coleman & Blumler, 2009, s. 167). Tilgængeligheden og interaktiviteten, som de digitale mediers har muliggjort, har skabt gunstige vilkår for, at 'almindelige mennesker' nu kan dele og producere deres eget indhold.

Tidligere uhørte stemmer får nu mulighed for at blive hørt gennem et utal af teknologiske platforme og medier, der krydser nationale grænser (Hjarvard, 2008; Baym, 2015).

Natalie Fenton (2012) betragter denne udvikling som fremmende for mobilisering og organisering af politisk modstand på tværs af nationale grænser. Hun pointerer, at særligt unge nu tilgår ikke-traditionelle politiske arenaer og skaber alternative former for politisk aktivisme, der arbejder i marginerne af den dominerende offentlige sfære (Hill & Hughes, 1998; Bennett, 2005; Kahn & Kellner, 2004, 2007 i Fenton, 2012, s. 151). Mulighederne for mobilisering og udbredelse af alternative diskurser kan dermed ses som udtryk for, at digitale medier har givet undertrykte stemmer et socialt forandringspotentiale. Om det imidlertid er tilfældet, stiller Fenton sig dog kritisk overfor, idet udviklingen også har skabt rig mulighed for, at alternative politiske repræsentationer kan modarbejde politisk konsensus.

I dette speciale ønsker vi at adressere de dynamikker, som politisk ageren i det digitale netværk fordrer, i en undersøgelse af hvordan Greta Thunberg optræder som politisk aktør, og hvordan aktører i medie-netværket, heraf den danske presse, konstruerer og rekonstruerer hendes ord og identitet.

1.2 Problemformulering

Med udgangspunkt i ovenstående problemfelt har vi opstillet følgende problemformulering:

Hvordan agerer Greta Thunberg aktivistisk i sin kamp for klimaet, og hvilken betydning tilføres hendes handlinger, når de artikuleres i et flertal af offentligheder?

For at kunne besvare problemformuleringen har vi formuleret fire arbejdsspørgsmål, som vores undersøgelsesdesign baserer sig på:

- Hvordan udøves aktivistisk borgerskab offline såvel som online?
- Hvordan kan de positioneringer Greta Thunberg diskursivt skaber i sine taler forstås som aktivistiske handlinger?
- Hvordan konstrueres og rekonstrueres disse handlinger af pressen?
- Hvordan kan Greta Thunbergs handlinger fordre politisk forandring?

For at skabe overblik over specialets genstandsfelt vil vi i det følgende præsentere Greta Thunberg og hendes strejker yderligere.

1.3 Præsentation af Greta Thunberg

Greta Tintin Eleonora Erman Thunberg (født den 3. januar 2003) er en 16-årig svensk skoleelev og klimaaktivist, der er blevet et kendt ansigt verden over for sin skolestrejke for klimaet. Skolestrejken, der fandt sted fra den 20. august til den 9. september 2018 foran Sveriges parlamentsbygning Riksdagen, var blot begyndelsen på strejkerne. Siden da har hun strejket hver fredag. Som hun blandt andet har udtalt til DR (Nissen & Vestergaard, 2019), så vil hun fortsætte med dette, indtil svensk klimapolitik lever op til klimamålene i Parisaftalen.

På sociale medier beskriver Thunberg sig selv som en “16 year old climate activist with Asperger” (Thunberg, 2018a; Thunberg, u.å.a; Thunberg, u.å.b). I et portræt til Horisont på DR har hun udtalt, at diagnosen gør, at hun kan “se igennem alt det, som er så forkert” (Nissen & Vestergaard, 2019).

Siden den første strejke er Thunberg blevet beskyldt for at være betalt af interesseorganisationer (Nissen & Vestergaard, 2019). Hun har aktivt afvist, at hun er en del af en organisation eller et talerør for andre end sig selv og sit budskab. Hun har dog erkendt, at hun støtter og samarbejder med forskellige NGO'er, der arbejder for klima- og miljømæssige sager (Bilag 4: Thunberg, 2019 [Facebook]).

Den stigende interesse for Thunberg og hendes budskab afspejles også i antallet af mennesker, der følger hende på sociale medier. Da vi den 10. februar 2019 besøgte disse medier, havde hun over 60.000 følgere på sin Twitter-profil (Thunberg, 2018a),

57.000 følgere på sin Instagram-profil (Thunberg, u.å.b) og 10.000 følgere på sin offentlige Facebook-side (Thunberg, u.å.a). Den 18. maj 2019 registrerede vi 625 tusinde følgere på Thunbergs Twitter-profil, 1,6 millioner følgere på hendes Instagram-profil og 877.768 følgere på hendes Facebook-profil.

1.4 Klimaforandringerne

“Human influence on the climate system is clear, and recent anthropogenic emissions of greenhouse gases are the highest in history. Recent climate changes have had widespread impacts on human and natural systems” (IPCC, 2014, s. 2).

Sådan står det skrevet i den seneste hovedrapport fra FN's klimapanel (IPCC), der samler og præsenterer aktuel videnskabelig forskning om klimaændringer og deres konsekvenser. Til trods for den veldokumenterede forskning i klimaforandringer og en viden om, at den fortsatte udledning af drivhusgasser kan lede til gennemgribende og uoprettelige konsekvenser for mennesker og økosystemer (IPCC, 2014, s. 8), har det vist sig problematisk at omsætte viden til målrettet handling.

IPCC står for Intergovernmental Panel on Climate Change, som udgør FN's klimapanel. IPCC blev oprettet i 1988 til det formål at udarbejde regelmæssige rapporter med videnskabelig, teknisk og socioøkonomisk viden om aktuelle og fremtidige klimaforandringer. IPCC forsker eller indsamler ikke selv data men udarbejder rapporter ud fra allerede eksisterende forskning på området. Rapporten indeholder ikke anbefalinger til klimapolitiske tiltag, men den fungerer derimod som videnskabeligt afsæt for klimapolitiske beslutninger på internationalt plan (IPCC, u.å.).

Klimaforandringerne er en kompleks global udfordring, der indeholder rumlige, tidslige og abstrakte udfordringer, der involverer alle aspekter af menneskelig handling og social organisering (Eskjær, 2011, s. 50). Derfor er klimaspørgsmålet, ifølge Mikkel Fuglsang Eskjær, blevet “en af de primære problemer til at konfrontere det moderne samfunds udfordringer” på flere planer - både hvad angår politisk diskussion og den kulturelle forhandling af klimaproblematikkens sociale og individuelle konsekvenser (Eskjær, 2011, s. 50). Komplexiteten af

klimaforandringerne udmunder i forskellige forståelser af disse udfordringer, og hvordan disse bør løses.

I det følgende afsnit vil vi behandle tre dominerende diskurser, der florerer indenfor den klimapolitiske debat. Disse diskurser vil fungere som supplement til vores analyse af diskurser hos Greta Thunberg såvel som hos pressen.

1.4.1 Diskurser indenfor klimapolitik

Karin Bäckstrand & Eva Lövbrand (2016) trækker på blandt andre Maarten Hajer (1995) og Jennifer Hadden (2015) i identifikationen af tre overordnede globale og konkurrerende diskurser indenfor klimapolitik. Disse er henholdsvis 'grøn statsstyre' ("green governmentality"), 'miljømæssig modernisering' ("ecological modernization") og 'borgerlig environmentalisme' ("civic environmentalism"). Med udgangspunkt i Bäckstrand og Lövbrands (2016) tekst 'The Road to Paris: Contending Climate Governance Discourses in the Post-Copenhagen' vil gennemgå disse diskurser.

1.4.1.1 Grøn Statsstyre ("green governmentality")

Denne diskurs udspringer af 1970'ernes fokus på klodens kapacitet, hvorfor den er kendetegnet ved at være drevet af videnskab. Som respons på menneskers overforbrug af klodens ressourcer er den styret af administrativ rationalitet og orienteret mod at kontrollere og implementere moderne professionelle praksisser på et globalt plan. Professionelle ekspertsystemer og den administrative stat tildeles derfor centrale roller i løsningen på klimaets ændringer. Med fokus på risikohåndtering i målet om at mindske drivhusgasser er løsningerne i grøn statsstyrediskusen præget af krav om standardisering, rapportering og målinger vedrørende naturen og menneskelige forhold.

Inden for de sidste ti år har karakteren af denne diskurs udviklet sig fra altomfattende og kontrollerende standardiseringer til at været karakteriseret af mere tilpasningsdygtige modeller forankret i nationale forskelle. Diskursen har således ændret sig i retning af en mildere og mere reflekterende tilgang til styringen af naturressourcer.

1.4.1.2 Miljømæssig Modernisering ("ecological modernization")

Den miljømæssig moderniseringsdiskurs vandt indpas gennem 1980'ernes industrialisering. I modsætning til et afsæt i global administration, der karakteriserer

grøn statsstyrediskursen, er denne karakteriseret af antagelsen om, at bottom-up mekanismer kan redde klimaproblematikken. Antagelsen er, at klimaændringerne bør løses gennem en bred vifte af aktører og stakeholder initiativer. I modsætning til forestillingen om regeringen som administrator er fokus på en polycentrisk regeringsførelse.

En central antagelse indenfor denne diskurs er, at den liberale markedesorden er forenelig med bæredygtig vækst. Forestillingen heri er, at miljøproblematikkerne kan håndteres sideløbende med økonomisk vækst. Tankesættet indenfor denne diskurs er baseret på en win-win logik. Derfor er der fokus på optimerende samarbejdsmuligheder i samspillet mellem økonomisk vækst, udvikling og klimabeskyttelse.

Løsningsstrategier rummer innovative teknologier og business-strategier, hvor regeringsførelsen tager form af en mere fleksibel, decentraliseret og omkostningseffektiv karakter. Overordnet set er det forretningsorienterede 'grøn vækst-strategier' snarere end administrative strategier, der skal nedbringe brugen af kulstof.

Rationalet i den miljømæssige moderniseringsdiskurs' problemløsning forgrener sig i tre retninger.

Den første og mest fremtrædende retning inden for den miljømæssige moderniseringsdiskurs er centreret om muligheder i udviklingen af teknologiske low-carbon-løsninger herunder "grønne jobs" samt fordele for andre politikområder som eksempelvis sundhed. I stedet for at betragte klimaforandringerne som en trussel, ses de i højere grad som økonomiske muligheder. De andre to retninger repræsenterer en mildere version af den miljømæssige moderniseringsdiskurs, der er styret af en logik om forhandling, inklusion og samarbejde som middel til løsninger på klimaproblematikken. Den ene retning opererer med en styreform, hvor internationalt samarbejde og inklusion er afsættet. Dennes fokus er institutionelt snarere end civilt, som det er tilfældet med den anden, der er mere rettet mod civil inklusion og ansvarsdelegering. Sidstnævnte har i modsætning hertil borgeren og civilsamfundet i fokus. Den har dette tilfælles med den borgerlige environmentalismediskurs.

1.4.1.3 Borgerlig Environmentalisme ("civic environmentalism")

Ligesom den miljømæssige moderniseringsdiskurs rummer den borgerlige environmentalismediskurs nuancer. Som følge deler Bäckstrand og Lövbrand den også op i to retninger: én karakteriseret ved en mere radikal tilgang til klimaproblematikken og én mere orienteret mod reformer. Den radikale version har fokus på ulighed og magtrelationer. Den rummer som følge heraf en stærk skepsis over for kapitalisme såvel som suverænitet i henhold til håndteringen af klimaforandringerne. Denne indstilling manifesteres i sociale bevægelser såsom demonstrationer og protester mod klimaforandringerne. Sigtet indenfor denne diskurs er en orientering mod en mere øko-centreret og retfærdig (fladere) verdensorden.

Den mere radikale retning inden for denne diskurs deler en række ligheder med den grønne statsstyrediskurs, idet den i sit fokus på retfærdighed kalder på tværgående målsætninger og tidsplaner i henhold til reduktionen af verdens CO₂-udslip. Dog adskiller den sig også fra den grønne statsstyrediskurs' fokus på administrative styreformere.

Den mere reformorienterede retning indenfor den borgerlige environmentalismediskurs centrerer sig i højere grad om en ændring af de agenter, der skal løse klimaproblematikken. I stedet for at være forbeholdt eliten er logikken, at transformation bør ske gennem inklusion af rød-grønne alliancer i form af græsrodsbevægelser, lokalsamfund og fagforeninger.

1.5 Forskningsreview

Vores problemformulering placerer sig i et krydsfelt mellem kommunikation, kultur og samfund. Dette krydsfelt er også genstandsfelt for diskursteori, der dækker over en række tværfaglige tilgange til forholdet mellem betydningsdannelse og det sociale (Jørgensen & Phillips, 2010, s. 10). I vores fokus på den aktivistiske borger finder vi det derfor relevant at beskæftige os med teoretikere inden for kritisk forskning, der har fokus på kortlægning af magtrelationer. Ernesto Laclau og Chantal Mouffe (1985/2014) er to af disse.

Da vores problemfelt endvidere har fokus på politisk kommunikativ intervention, fordrer det litteratur, der forholder sig til dette. Her kan særligt teori inden for

poststrukturalismen, der har afsæt i en forståelse af sociale strukturer som åbne og foranderlige (Esmark & Lausten, 2015, s. 308), være behjælpelig.

Laclau og Mouffe (1985/2014) har tilsvarende et poststrukturalistisk afsæt i afdækningen af forholdet mellem betydningsstrukturer og magtforhold, hvilket kan hjælpe os med at forstå Thunbergs handlinger som aktivistiske.

For at forstå det politiske og hvad det vil sige at handle politisk vil vi trække på Mouffes (2005) forståelse af det politiske som en antagonistisk dimension og supplere hendes betragtninger med Engin Isins (2002) tilsvarende relationelle men mere flersidede forståelse af det politiske.

For at kunne betragte aktivisme som politisk intervention inddrager vi også offentlighedsteoretisk litteratur. Nancy Frasers (1990) kritiske læsning af Jürgen Habermas' (1962) offentlighedssfære fungerer her som et godt afsæt, idet hendes introduktion af counterpublics åbner op for, at aktivistiske stemmer kan influere offentligheden. Suppleret af Michael Warners (2002) læsning af offentlighed som en diskursiv størrelse får vi endvidere mulighed for at anvende Laclau og Mouffes diskursteoretiske perspektiv på politisk intervention ud fra Warners tanke om et flertal af offentligheder.

Da det digitale netværk indgår som en uundgåelig del af konteksten for vores case, vil vi også anvende Warners forståelse af offentlighedsbegrebet i relation til ageren i det digitale. Her kan blandt andre Engin Isin og Evelyn Ruppert (2015) og Mette Marie Roslyng & Bolette Blaagaard (2016) bidrage, da de på hver deres måde forholder sig relationelt og dynamisk til samspillet mellem det digitale, det politiske og borgerbegrebet.

Da vi også er interesseret i at undersøge, hvordan pressen dækker Thunberg og hendes klimakamp i lyset af offentligheden som en dynamisk og relationel størrelse, vil vi anlægge et kritisk perspektiv på agenda-setting, som det forstås hos Bernard C. Cohen (1963), James W. Dearing og Everett M. Rogers (1996) og Maxwell McCombs (2004). For at tage hånd om de mediediskurser, der ofte optager hos pressen, vil vi også benytte os af Robert Entmans (1993) framing teori.

I det følgende vil vi introducere den forståelse af diskursbegrebet, som vi finder anvendelig i henhold til dette speciales problemformulering. I forlængelse af dette vil vi også redegøre for vores videnskabsteoretiske afsæt.

1.6 Videnskabsteoretisk afsæt

Antagelsen om, at vi som forskere kan tilegne os viden gennem undersøgelse af processer, der foregår mellem sociale og samfundsmæssige relationer, udspringer fra en socialkonstruktivistisk tankegang (Jørgensen og Phillips, 2010, s. 11). Der eksisterer imidlertid flere forskellige videnskabelige positioner inden for diskursteori og som følge heraf variationer i forståelsen af diskursbegrebet. Marianne Winther Jørgensen og Louise Phillips (2010) argumenterer dog for, at alle diskursanalytiske tilgange vedkender sig socialkonstruktivismens idé om, at sociale fænomener er socialt konstrueret. I deres optik indstiller alle tilgange sig kritisk overfor selvfølgelig viden - de er opmærksomme på historisk og kulturel specificitet og forholder sig til sammenhænge mellem henholdsvis viden og sociale processer samt viden og social handling (s.17-18).

Dette vil sige, at diskursteori bredt set gør op med tanken om, at viden eksisterer som en givet objektiv sandhed. Den måde, vi opfatter omverdenen på, vil altid være afhængig af det, der ligger forud såvel som den samfundsmæssige kontekst, vi befinder os i. Dermed opfattes verden aldrig kontingent - en opfattelse er aldrig givet på forhånd.

Havde den teknologiske udvikling ikke fundet sted, ville forståelser af klimaproblematikken formentligt været anderledes, idet viden udspringer af og opretholdes gennem sociale processer, der endvidere kommer til udtryk i vores ageren (Jørgensen og Phillips 2010 s.18).

Diskursteorien har afsæt i poststrukturalismens orientering mod forholdet mellem sproget og omverdenen. I en sådan orientering har vi kun mulighed for at få adgang til omverdenen gennem betydningstilskrivning, hvilket sproget blandt andet muliggør (Jørgensen & Phillips, 2010, s. 15). Denne antagelse skal dog ikke forveksles med tanken om, at den fysiske virkelighed ikke eksisterer - snarere at omverdenen kun kan give mening for os gennem betydningstilskrivelse (Jørgensen & Phillips, 2010, s. 17). Sproget bliver herved også et medie til forskellige former for

virkelighedskonstruktioner, som er afgørende for vores opfattelse af, hvad der opfattes som virkeligt. På denne måde bliver sproget konstituerende for hvilken ageren, vi opfatter som naturlig eller mulig. Diskurs får herved betydning for det sociale og forandringen af dette (Jørgensen & Phillips, 2010, s. 18).

Det er også derfor, at finder vi diskursteorien anvendelig i dette speciale, da den giver os mulighed for at undersøge, hvilken virkelighedsforståelse Thunberg skaber i sin kamp mod klimaforandringerne, hvilken handling hun fremsætter på baggrund af denne, og hvordan pressen forholder sig til dette.

1.6.1 Diskursbegrebet

Allan Dreyer Hansen (2009) beskriver, hvordan diskurs overordnet kan forstås som en konkret meningsramme, hvor de forhold, der indgår heri, får sin betydning (s. 390). Dette betyder endvidere, at betydningen af et givent forhold varierer alt efter hvilken betydningsramme – eller diskurs –, dette forhold indgår i.

I henhold til vores case vil betydningen af klimaproblematikken i relation til Thunbergs klimakamp også variere alt efter, om disse forhold indskrives i en diskurs om eksempelvis krise, vækst eller social lighed.

Diskurser er således aldrig faste størrelser. De er konstant foranderlige, da de ændres i mødet med andre modstridende diskurser (Jørgensen & Phillips, 2010, s. 15).

Teorier om diskurs divergerer dog fra hinanden i deres opfattelse af, hvad diskursbegrebet såvel hvad forholdet mellem diskurs og omverdenen indbefatter.

I Norman Faircloughs (1992) kritiske diskursanalyse arbejder han med diskurs som en sproglig størrelse, der også indbefatter billeder og gestik. Denne forståelse af diskurs indgår, ifølge Fairclough, i en sum af sociale praksisser, såsom samfundsinstitutioner, hvilke han forstår som ikke-diskursive størrelser. Fairclough skelner således mellem det diskursive og ikke-diskursive i sin forståelse (Jørgensen og Phillips, 2010, s. 28).

Laclau og Mouffe adskiller sig fra denne betragtning i deres bredere forståelse af begrebet, hvor alt forstås som diskurs (Jørgensen og Phillips, 2010, s. 46).

Vi ser en vis ulempe i Faircloughs kritiske diskursanalyse, da skellet mellem den sociale og diskursive praksis er vanskelig at skitsere. Vi er endvidere af den overbevisning, at social handlen er en måde at betydningstilskrive et givent forhold

på. Da Laclau og Mouffes diskursbegreb endvidere åbner op for muligheden for en mere radikal ændring af det sociale, finder vi deres diskursteoretiske forståelse anvendelig for vores undersøgelse.

1.6.2 Laclau og Mouffe diskursteori

Det er med udgangspunkt i Laclau og Mouffes hovedværk "Hegemony and Socialist Strategy" (1985/2014), at vi i det følgende vil redegøre for deres forståelse af diskursbegrebet.

Laclau og Mouffe beskæftiger sig med diskurs på et ontologisk perspektiv, hvilket betyder, at den fysiske såvel som den samfundsmæssige virkelighed er et resultat af vores videnskabelige eller dagligdags-erkendelse af den. Kendsgerninger opstår herved først, når der kollektivt opstår konsensus om disse (Rasborg, 2009, s. 352-353). De beskæftiger sig med det, vi som mennesker opfatter som værende.

Ud fra marxismens afsæt i det sociale og ud fra strukturalismen samt poststrukturalismens fokus på betydningsdannelse udvikler Laclau og Mouffes deres teori, der kobler det sociale felt sammen med betydningsdannelse (Jørgensen & Phillips, 2010, s. 35). Dette betyder, at Laclau og Mouffe forstår det sociale felt, som: "a discursive space - that is, making possible relations of representation strictly unthinkable within a physicalist or naturalistic paradigm" (Laclau og Mouffe, 1985/2014, s. x).

Det sociale felt hos Laclau og Mouffe er således karakteriseret ved processer om betydningsdannelse. Vi vil redegøre for dette i det følgende.

1.6.2.1 Betydningsdannelse

Med afsæt i Ferdinand de Saussures (1960) forståelse af, at sproget er organiseret i mønstre, der er determinerende for vores handling, gør Laclau og Mouffe (1985/2014) op med tanken om betydning som et lukket system.

Selvom Laclau og Mouffe er enige om, at tegn får deres betydning i relation til andre tegn, så forholder de sig som andre poststrukturalister kritiske til en forståelse af, at strukturalismen ikke kan afdække, hvordan eller hvorfor betydningen i tegn ændres. En poststrukturalistisk indvending er således, at betydning aldrig er entydig men derimod fikseret, så de *fremtræder* entydige (Jørgensen & Phillips, 2010, s. 35).

Hos Laclau og Mouffe er en lukket betydning således ikke mulig. Mening og betydning kan fikseres for en stund og endda fremstå så fikseret, at betydningen vil kunne opfattes som den eneste sandhed. Dog er den aldrig lukket.

I ledtog hermed er diskurs for Laclau og Mouffe (1985/2014) den organiserende af enkelte enheder (sprogliche såvel som materielle), der skaber betydning omkring tegn og fænomener (s. 95). Dette betyder derfor også, at fastlæggelse af betydning involverer sociale praksisser.

Fastlæggelsen af betydning udgør, hvad Laclau og Mouffe forstår som hegemoni.

For at kunne give en fyldestgørende forklaring af, hvordan betydninger fastgøres, vil vi i det følgende redegøre for Laclau og Mouffes (1985/2014) centrale begreber: *artikulation, nodalpunkt, momenter, elementer og ækvivalens*.

1.6.2.2 Artikulation

Laclau og Mouffe fremhæver først og fremmest det forhold, at fastlæggelsen af betydning ikke er underlagt nogle statiske bagvedliggende strukturer, men at det snarere er noget, der finder sted som artikulation:

We call articulation any practice establishing a relation among elements such that their identity is modified as a result of articulatory practice. The structured totality resulting from the articulatory practice, we will call discourse. The differential positions, insofar as they appear articulated within a discourse, we will call moments. By contrast, we will call element any difference that is not discursively articulated (Laclau og Mouffe, 1985/2014, s. 91).

Artikulation skal her forstås som den praksis, hvori betydning konstrueres og opretholdes, hvorfor betydning ikke er underlagt en underliggende struktur men snarere skabes gennem sproget.

Med dette forstås også, at strukturer eller mønstre i betydningsfastlæggelse kun eksisterer, når de artikuleres. Selve modificeringen bliver her central, da denne belyser, hvordan betydning altid ændres gennem artikulation.

1.6.2.3 Nodalpunkter, elementer og momenter

En diskurs betegner en fiksering af betydning, der dog aldrig er komplet. Ligesom fiksering skabes diskurs af momenter, som er tegn og fænomener, der får betydning i kraft af deres relation til hinanden (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 93).

De tegn og fænomener, som endnu ikke indgår i diskursen - det vil sige dem som endnu ikke er artikuleret - kalder Laclau og Mouffe for *elementer* (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 91).

Vi forstår herved elementer som tegn, der endnu ikke er sat i relation til andre tegn, hvorfor de som udgangspunkt kan gøres til genstand for uendeligt mange mulige meningskonstruktioner (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 91). Laclau og Mouffe kalder dem som følge heraf 'flydende signifiers' ("floating signifiers"): "incapable of being wholly articulated to a discursive chain" (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 99).

Momenter kan således betragtes som en konstruktion af forskellige elementer. Det er netop gennem artikulation som praksis, at elementer modificeres, da de herved tilføres betydning. Graden af diskursens fiksering eller fastlæggelse afhænger af, hvordan elementers og momenter organisering og relation til hinanden reducerer betydningsmulighederne af et tegn eller et fænomen (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 169-179).

Det er endvidere essentielt at forstå, hvordan momenter centrerer omkring det, Laclau og Mouffe kalder for et nodalpunkt.

Nodalpunkter er sammen med elementer og momenter med til at forklare, hvordan mening fikseres i et uendeligt felt af mulige meninger, der endnu ikke er blevet artikuleret. Hos Laclau og Mouffe (1985/2014) betegnes dette uendelige felt af mulige og ustabile meninger som '*det diskursive felt*' (s. 97-98).

Til forståelsen af betydningsfiksering i dette felt, fremhæver Hansen (2009), hvordan man inden for diskursteorien forestiller sig, at der i den flydende masse af mulig mening indsættes nåle, hvilket begrænser dens flydenhed (Hansen, 2009, s. 392). Disse nålestik symboliserer nodalpunkter. Laclau og Mouffe (1985/2014) skriver: "Any discourse is con-stituted as an attempt to dominate the field of discursivity, to arrest the flow of differences, to construct a centre. We will call the privileged discursive points of this partial fixation, nodal points" (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 98-99).

Laclau og Mouffe forstår således nodalpunkter som privilegerede tegn – eller *signifiers*. 'Privilegerede' skal her forstås i betydningen af, at et tegn får forrang i forhold til andre. Dette betyder, at nodalpunkter bliver omdrejningspunkt for organiseringen af andre tegn, hvis mening eller identitet skabes i kraft heraf (Laclau og Mouffe, 1985/2014, s. 99).

Da de omkringliggende tegn er mindre privilegerede kan disse således betyde mange forskellige ting afhængigt af, hvad de kobles til eller hvilken sammenhæng, de indgår i. Dog reduceres muligheden for alternative betydninger, idet de kobles til nodalpunktet.

Endvidere forholder det sig omvendt sådan, at fordi betydningsdannelse netop er relationel, får nodalpunktet herved også sin betydning i kraft af de momenter, der organiseres om dette (Laclau og Mouffe, 1985/2014, s. 83).

Sammenfattende kan nodalpunkter forstås som det begreb, en diskurs organiseres omkring. Fordi mening altid vil være ustabil forstås diskurser som resultatet af kampe om definitionen af et givent forhold. Nodalpunkter som 'privilegerede signifiers' (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 99) er således centrale for forståelsen af dynamikken i denne kamp.

I vores analyse vil nodalpunktet være klimaforandringerne, og vi vil herved kunne analysere, hvilke momenter i Thunbergs og pressens artikulationer, der udgør en diskurs herom.

1.6.2.4 Ækvivalens og Antagonisme

Laclau og Mouffe bruger begrebet *ækvivalens* til at afdække, hvordan momenter sættes i relation til hinanden og derved konstituerer en betydning. Dette betyder, at elementer, der som i sin grundform er tomme og uden intern betydning, samles om en fælles betydning, når de knyttes til et nodalpunkt gennem artikulation.

Laclau og Mouffe skriver: "Through the equivalence something is expressed which the object is not" (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 114). Dette betyder, at det er gennem negation - det vil sige alt det, som tegnet ikke er - at diskursen får sin identitet.

Det er således i artikulationen som praksis, at meningen fikseres ved, at momenter udfylder nodalpunkter, der enten udfordrer eller opretholder en herskende diskurs (Laclau & Mouffe, 1985/2014).

I ledtog med Laclau og Mouffes påpegning af, hvordan diskurser konstrueres eller får sin identitet ud fra hvad, det ikke er, fremhæver de her forskellen på at være forskellig fra noget og at stå i modsætning til noget (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 109).

Hvis det ydre, som diskursen får sin identitet igennem, blot udgøres af forskelle mellem tegn, vil diskursen ikke kunne afgrænses.

For at diskursen kan få en identitet, forklarer Laclau og Mouffe, at der må eksistere noget ydre i form af en radikal andethed, som de kalder 'the presence of the 'Other' (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 111).

Denne afgrænsning af diskurser kalder de for antagonisme. Jørgensen og Phillips (2010) forklarer dette som dér, hvor diskurser støder sammen, hvorfor begrebet betoner konflikt - forstået som direkte blokeringer diskurser imellem (s. 60). Vi vil behandle antagonisme nærmere i relation til forståelsen af 'det politiske' i vores teoriafsnit, idet det har særlig betydning for magtrelationer og muligheden for radikal politisk transformation af det sociale.

Når al betydning i princippet er åbent i Laclau og Mouffes optik, hvordan forklarer man så de sociale praksisser og institutioner, der eksisterer i dag? For at besvare dette må vi redegøre for Laclau og Mouffes forståelse af hegemoni.

1.6.2.5 Hegemonibegrebet

Hegemoni hos Laclau og Mouffe har afsæt i Antonio Gramscis (1976) behandling af begrebet (1985/2014, s. 1). For Gramsci omhandler hegemoni idéen om, at det, der kan siges at gælde som 'common-sense', involverer en række konkurrerende elementer, der er et resultat af *betydningsforhandlinger* blandt sociale grupper (Jørgensen og Phillips, 2010, s. 87). Laclau og Mouffe arbejder videre med hegemonibegrebet i henhold til, at betydning aldrig kan 'lukkes', men at det altid står til forhandling: "It is because hegemony supposes the incomplete and open character of the social, that it can take place only in a field dominated by articulatory practices" (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 120).

Jørgensen og Phillips (2010) pointerer i dette henseende, hvordan hegemoni kan forveksles med diskurs, da begge begreber kan forstås som fastlæggelse af elementer i momenter (s. 61).

Kampen om betydningsfastlæggelse baserer sig endvidere på to aspekter af diskurs. Det første aspekt omhandler, hvad der for Laclau og Mouffe udgør 'det diskursive felt', som belyser de uendelige muligheder for betydningsdannelse - det vil sige, endnu ikke-fikseret mening - som udelukkes af mere fastlagte meninger (Laclau og Mouffe, 1985/2014, s. 97). Bestræbelsen på betydningsfastlæggelse kan altså

forklares på baggrund af det diskursive felts evige og uendelige muligheder, som endnu ikke er artikuleret: "Any discourse is constituted as an attempt to dominate the field of discursivity, to arrest the flow of differences, to construct a centre" (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 98).

Ifølge Laclau og Mouffe opstår hegemoni i dette diskursive felt, hvor elementer endnu ikke er blevet fastlagt som momenter. I forlængelse af dette forklarer de endvidere, hvordan hegemonisk artikulation er uløseligt forbundet med antagonisme (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 122). Antagonismens grænse - det vil sige dér, hvor forståelser udelukker hinanden - kan opløses gennem *hegemonisk intervention*; en artikulation der genopretter entydigheden (Laclau 1993 i Jørgensen og Phillips, 2010, s. 60). Således kan en hegemonisk intervention ansues som en artikulation, der opløser grænsen mellem to diskurser.

Laclau og Mouffe anvender endvidere betegnelsen *dislokation* til at beskrive, hvordan man qua det evige overskud af mening kan forstyrre dominerende forståelser. Dislokation indgår derfor som en essentielt del af hegemoniske praksisser (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 128).

De diskurser, som synes uforanderlige og givet, er også det, som Laclau og Mouffe taler om, når de snakker om diskurser som objektive (Laclau & Mouffe, 1985/2014). De gør som følge op med tanken om, at der findes noget "objektivt" - noget der ikke er konstrueret.

1.6.2.6 Diskursens sociale aspekt

Når alle sociale fænomener i Laclau og Mouffes optik er diskursive, vil sociale handlinger også bestå af artikulationer, hvori betydning opstår og reproduceres. Det sociale er således en integreret del af opretholdelsen og udfordringen af betydningskonstruktioner.

Laclau og Mouffe taler derfor om det sociale som 'a *diskursive space*' (s. x). Dette betyder ifølge David Howarth (2000), at det sociale kun siges at eksistere qua et felt af uendelig og ufikseret mening, der aldrig kan 'lukkes' (s. 103). Laclau og Mouffes forståelse af det sociale som et konstant forsøg på at fikse mening skal ses som et modsvar til marxismens tanke om, at sociale fænomener og praksisser er et resultat af en underliggende økonomisk struktur (Collin, 2015, s. 347-348).

I et modsvar til marxismen skriver Laclau og Mouffe (1985/2014) blandt andet:

(...) we must begin by renouncing the conception of 'society' as founding totality of its partial processes (...) the multiformity of the social cannot be apprehended through a system of mediations, nor the 'social order' understood as an underlying principle. There is no sutured space peculiar to 'society', since the social itself has no essence (s. 82).

Som det fremgår af citatet, forstås det sociale hos Laclau og Mouffe alene diskursivt - som formationer i forsøg på at fikse betydning, hvorfra vi kan handle og praktisere inden for de institutionelle rammer, som den givne sociale orden fordrer.

2.

TEORI

2. TEORI

2.1 Én eller flere offentligheder

Det nye mediebillede har givet anledning til flere diskussioner af, hvordan offentlighedsbegrebet skal forstås. Terje Rasmussen (2013) argumenterer for, at internettet har skabt en differentiering i offentligheden grundet diversiteten i emner, kommunikation og involverede personer (s. 99).

Medieudviklingen har altså uundgåeligt skabt nogle nye kommunikationsmuligheder, der ifølge flere forskere (Hartley, 2010; Isin & Ruppert; 2015; Roslyng & Blaagaard, 2016), har givet mulighed for, at aktivistiske stemmer kan blive hørt. Disse ændringer kalder på en konceptualisering af offentligheden, der forholder sig til de nye politiske stemmers indtræden i offentligheden.

Med udgangspunkt i et kritisk perspektiv på modernitetens kapitalisme og dens virke på demokratiske processer, fremsatte Habermas i sit hovedværk "Strukturwandel der Öffentlichkeit" (1962) idéen om en offentlig sfære baseret på uformel diskussion som arena for transformation af kulturelle og politiske offentligheder (Lunt & Livingstone, 2013, s. 88-89).

Hos Peter Lunt og Sonia Livingstone (2013) beskrives Habermas' (1984) offentlige sfære som baseret på *'the bourgeoisie'*, der betegner grundpræmissen om, at alle borgere bør have lige mulighed for aktiv deltagelse i offentligheden (Lunt & Livingstone, 2013, s. 89). Det er endvidere med udgangspunkt i den borgerlige offentlighed, at Habermas (1979), ifølge Frank Cunningham (2002), udvikler idéen om en deliberativ demokratiform centreret om kommunikativ handlen. Med kommunikativ handlen menes der dialog baseret på det rationelle argument i muliggørelsen af konsensus - i modsætning til dialog baseret på strategisk og egoistisk handlen (Cunningham, 2002, s. 175).

Med udgangspunkt i ønsket om at sikre enighed, mener Habermas, ifølge Cunningham (2002), at denne kan nås gennem principper som identifikation og retfærdiggørelse forankret i mundtlig kommunikation – herunder også argumentation, da individer herved agerer ud fra et sæt diskursive regler (Cunningham, 2002, s 176).

I Cunninghams (2002) læsning af Habermas forudsætter det gode og rationelle argument - og dermed sikringen af deliberation - også, at borgere er gensidigt indstillet på at nå til enighed, og at de er frie og ligestillede i kommunikationssituationen (Cunningham, 2002, s. 175). Han (2002) skriver endvidere, at forudsætningen for succesfuld deliberation hos Habermas er oplysning, gensidighed, fuldkommen adgang og uforceret politisk deltagelse (s. 176).

Fraser (1990) bidrager i dette henseende med en kritisk læsning af Habermas (1962). Hun pointerer og kritiserer, at hans demokratiforståelse rummer et skel mellem offentlig og privat, hvor diskursen i den offentlige sfære bør være forbeholdt det fælles bedste, og private interesser og problematikker som resultat heraf bør holdes uden for den offentlige diskurs (Fraser, 1990, s. 62).

Ifølge Fraser kan Habermas' syn på offentligheden således siges at være karakteriseret af et systematisk syn på forholdet mellem civilbefolkningen og stat. Det er i denne skelnen mellem system og livsverden, at Habermas (1989) ifølge Roslyng og Blaagaard (2016) tillægger pressen en essentiel rolle som mediator og facilitator for politiske anliggender i civilsamfundet (Roslyng & Blaagaard, 2016, s. 124-125).

Frasers kritiske læsning af Habermas' deliberative offentlighedsforståelse er karakteriseret ved anlæggelse af et hegemonisk perspektiv på offentlighed, hvorved offentlighedsbegrebet må forstås som et udtryk for dynamiske magtkampe om at definere et givent forhold (Fraser, 1990, s. 75). Ud fra denne forståelse argumenterer hun for, at Habermas' (1962) offentlighedsforståelse maskerer ulighed, idet den er med til at undertrykke alternative stemmer i samfundet (Fraser, 1990, s. 64). Ved at betragte offentligheden som "a single, comprehensive, overarching public" (Fraser, 1990, s. 66), som det fremsættes hos Habermas (1962), udelukkes muligheden for, at alternative forståelser kan komme til udtryk og opnå anerkendelse (Fraser, 1990, s. 66). I Frasers optik vil en deliberativ offentlighedsforståelse således kun komme dominante grupper til gode (s. 64).

For at anerkende tilstedeværelsen af alternative samfundsstemmer, introducerer hun begrebet *counterpublic*, der skal forstås som en paraplybetegnelse for en række sideløbende diskursive arenaer, hvori de deltagende definerer sig i modspil til en

public (Fraser, 1990 i Warner, 2002, s. 85). Counterpublics spiller, ifølge Fraser, en væsentlig rolle i formning af offentlig mening, idet deres kontrasterende stemmer bliver et fællesanliggende gennem deres diskursive praksisser (Fraser, 1990, s. 70).

Frasers kritik af skelnen mellem offentlig og privat omhandler en forståelse af, at sådant skel forudsætter hvad, der bør og ikke bør komme på den politiske dagsorden. Hun kritiserer Habermas' klassifikationer af 'offentlig' og 'privat', som er skelsættende for, hvad der defineres som 'alles bedste' ("common good"), idet fastlæggelsen heraf påhviler dominerende forståelser (Fraser, 1990, s. 73). Som følge afgør denne skelnen hvilke private forhold, der ekskluderes og hvilke, der godtages som værende i folkets interesse.

I forlængelse af denne kritik argumenterer hun for, at counterpublics i den offentlige mening bør anerkendes, da disse modoffentligheds ("counterpublics") anliggender i hendes optik kan blive et fælles anliggende (Fraser, 1990, s. 71) - i folkets interesse.

Vi finder Frasers kritik mod distinktionen mellem offentlig og privat relevant. I vores case ser vi blandt andet, hvordan Greta Thunberg gør klimaforandringerne til et privat forhold karakteriseret ved et spørgsmål om overlevelse. I inddragelsen af counterpublics åbner Fraser op for, at disses interesser, der ellers kunne betragtes som 'private' i 'the public,' alligevel kan komme på den politiske dagsorden.

Fraser (1990) fremhæver desuden Habermas' skelnen mellem stat og civilsamfund som problematisk, idet hun mener, at grænserne mellem meningsdannere og beslutningstagere er udviskede. Her skelner Fraser (1990) mellem *strong publics* og *weak publics*, hvor strong publics omfatter beslutningstagerne, og weak publics omfatter de grupperinger, hvor meningsdannelserne finder sted (s. 75).

Selvom man i weak publics ikke træffer beslutningerne, kan meningsdannelsen i disse godt have en positiv indflydelse på de demokratiske beslutningsprocesser: "The force of public opinion is strengthened when a body representing it is empowered to translate such "opinion" into authoritative decisions" (Fraser, 1990, s. 75). Med denne forståelse kan counterpublics metaforisk set anskues som en 'repræsenterende krop', der former den offentlige holdning og influerer beslutningsprocesserne i strong publics.

Fraser mener, at counterpublics både kan fungere som arenaer for udøvelse af “agitational activities directed toward wider publics”, men at de også kan skabe rum for tilbagetrækning og omgruppering (Fraser, 1992, s. 124 i Darmoni & Witschge, 2015, s. 119). En counterpublic kan derfor forstås både som udelukket og isoleret fra 'the public', hvorved den 'blot' fungerer som et sideløbende alternativ til andre forståelser, og som forbundet til den bredere offentlighed.

Med afsæt i Frasers (1990) betragtninger arbejder Warner (2002) videre med tanken om flere offentligheder. Han betragter 'a public' diskursivt: “A public is a space of discourse organized by nothing other than discourse itself (...) It exists *by virtue of being addressed*” (Warner, 2002, s. 50). Denne forståelse medfører, at det ikke blot er en tekst i sig selv, der skaber en offentlighed, men at det er i adresseringen af denne, at en offentlighed skabes. En tekst kan først henvende sig til en offentlighed, når en tidligere eksisterende diskurs kan antages og en reagerende diskurs fremsættes, hvilket gør offentlighed til et “ongoing space of encounter for discourse” (Warner, 2002, s. 62). Hos Warner (2002) forudsætter offentlighedsbegrebet derfor refleksive, diskursive cirkulationer.

Til forskel fra Habermas' (1962) forståelse af offentlighed, der tager udgangspunkt i en konkret gruppe mennesker, forstår Warner offentlighed som forankret i en tekst, der kan samles op når som helst og hvor som helst. Offentlighed er derfor heller ikke underlagt institutionelle eller formelle rammer til forskel fra den Habermanske offentlighedsforståelse.

Samtidig forudsætter 'a public' kun en minimal grad af opmærksomhed hos adressaterne (Warner, 2002, s. 53). Ved at være konstitueret gennem adressaternes opmærksomhed udgør offentlighed, i Warners optik, en relation til og mellem fremmede, da den på én og samme tid henvender sig til et 'os' og et ukendt publikum (Warner, 2002, s. 56). Dette betyder, at en adressering af 'a public' vil være personlig og upersonlig på samme tid (Warner, 2002, s. 57-58). Da adresseringen netop er det, der skaber en offentlighed, vil offentlighed kunne siges at træde frem som en *social imaginary*: en fælles kulturel forestilling (Warner, 2002, s. 56). Dette begreb bygger på Benedict Andersons (1989) behandling af imaginære fællesskaber, et forestillet fællesskab, der karakteriseres ved udelukkende at være

baseret på potentialet af andres eksistens, hvilket er det, som skaber relationelle forbindelser på tværs af tid og rum (Anderson, 1989 i Roslyng og Blaagaard, 2016. s. 126).

På denne måde kan fremmede identificere sig som en del af et fællesskab, hvorfor 'a public' som en 'social imaginary' heller ikke kan siges at eksistere uden fremmede (Warner, 2002, s. 56-57). Som counterpublics netop vidner om, er det ikke nødvendigvis alle fremmede, der identificerer sig med den dominante fælles kulturelle forestilling.

Roslyng & Blaagaard (2016) påpeger, hvordan 'the public' i en national kontekst i dag konstrueres og opretholdes gennem regelmæssige adresseringer i massemedierne, der organiserer dette fællesskab omkring en given specifik etnisk og religiøs identitet: "this kind of national exclusive identity may be grounded within the boundaries of a national territory, or it may be of diasporic belonging as expressed to varying degrees in transnational television, exile television and ethnic television" (s. 125).

I fremstillingen af offentligheden som den dominante (jf. Fraser, 1990), fremsættes 'a public' ifølge Warner altid diskursivt som 'the public' (Warner, 2002, s. 51). Han anerkender således, at alle diskursive artikulationer altid vil involvere hegemoniske praksisser. Ved at betragte offentligheden diskursivt tillægger Warner borgerne en større handlefrihed end Fraser, idet man i publics og counterpublics får mulighed for at influere meningsdannelsen gennem diskursive praksisser. Hans handlende perspektiv rummer således et transformativt potentiale: "Counterpublics are spaces of circulation in which it is hoped that the poesis of scene making will be transformative, not replicative merely" (Warner, 2002, s. 86).

Med afsæt i Warner (2002) og Frasers (1990) forståelser vælger vi at betragte aktivisme som udtryk for counterpublics, der kan influere den offentlige meningsdannelse ved at rykke på hegemoniske praksisser i 'the public'. Vi anlægger herved et transformativt perspektiv på aktivisme.

I det følgende vil vi forholde os til, hvordan disse formationer af konfliktfyldte offentligheder kan integreres i demokratiet, når de ikke længere baseres på tanken om rationel konsensus.

2.2 Politiske fjender eller modstandere?

For at kunne forstå hvordan Thunbergs aktivitet, offline såvel som online, kan forstås som politiske, aktivistiske handlinger, er det nødvendigt, at vi forholder os til hvad, der konstituerer det politiske og dét at optræde politisk. I bestræbelsen på dette vil vi redegøre for Mouffes (2005) forståelse af 'det politiske' som antagonisme samt Isins (2002) forståelse af hvad det vil sige at være politisk. Vi vil anvende disse perspektiver i undersøgelsen af Thunberg som en politisk, aktivistisk aktør.

For at forstå Mouffes (2005) betragtninger er det vigtigt først og fremmest at forstå hendes skelnen mellem begreberne *politik* og *det politiske* – dét som hun kalder henholdsvis *politics* og *the political*. Mens politik i Mouffes (2005) optik defineres som "the set of practices and institutions through which an order is created, organizing human coexistence in the context of conflictuality provided by the political" (s. 9), så forstås det politiske, der er selve grundlaget for pluralismen i det moderne demokrati (s. 14), som konstitueret af *den antagonistiske dimension* (Mouffe, 2005, s. 16).

Om antagonisme skriver Laclau og Mouffe (1985/2014): "[the] experience of limit of all objectivity does have a form of precise discursive presence, and this is antagonism" (s. 108). Dette vil sige, at antagonisme for Mouffe anskueliggør grænserne for vores forståelse af virkeligheden – dét forhold at enhver social orden er baseret på eksklusionen af andre muligheder (Mouffe, 2005, s. 18). Dette skal ikke forstås som en modstilling eller selvmodsigelse men snarere som nægtelsen af en orden (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 126). Antagonisme anskueliggør hegemoni som et aldrig lukket 'system' af betydning:

(...) the social only exists as a partial effort for constructing society - that is, an objective and closed system of differences - antagonism, as a witness of the impossibility of a final suture, is the 'experience' of the limit of the social. Strictly speaking, antagonisms are not internal but external to society; or rather, they constitute the limits of society, the latter's impossibility of fully constituting itself (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 112).

Antagonisme kan således forstås som udtryk for det sociale som en konstruktion, der aldrig er fuldkommen men altid vil kunne dekonstrueres.

Mouffe inddrager her Carl Schmitts (1932) forståelse af det politiske for at pointere, hvordan politisk identitet tilsvarende kun kan skabes i konstruktionen af et "os" over for et "dem" (en "ven" overfor "en fjende"). I forlængelse af dette argument, fremhæver hun, hvordan kollektive former for identifikation i sin essens har med konflikt og antagonisme at gøre, og at det politiske som følge må forstås som "the realm of decision, not free discussion" (Mouffe, 2005, s. 11), idet al identitetsskabelse vil være baseret på blokeringen af noget andet: "Since all forms of political identities entail a we/they distinction, this means that the possibility of emergence of antagonism can never be eliminated" (Mouffe, 2005, s. 16).

Således forkastes opfattelsen af, at totaliteten af perspektiver og værdier kan sameksistere og harmonisere uden, at de modsætter sig (Mouffe, 2005, s. 10). Det udelukker også muligheden for, at det politiske kan være "a space of freedom and deliberation", idet rationel konsensus, forstået som absolut inklusion uden eksklusion, aldrig vil kunne opnås (Mouffe, 2005, s. 13-14). I stedet argumenterer Mouffe for, at det politiske må betragtes som "a space of power, conflict and antagonism" (Mouffe, 2005, s. 9).

Spørgsmålet, der imidlertid melder sig nu, er, hvordan demokratiet med et pluralistisk afsæt i så fald kan bestå, når den konsensusorienterede tilgang til demokratiet forkastes?

Conflict, in order to be accepted as legitimate, needs to take a form that does not destroy the political association. This means that some kind of common bond must exist between the parties in conflict, so that they will not treat their opponents as enemies to be eradicated, seeing their demands as illegitimate, which is precisely what happens with the antagonistic friend/enemy relation (Mouffe, 2005, s. 20).

Mouffe forsøger hermed at løse den problematik, som hendes eget konfliktteoretiske synspunkt har skabt, ved at introducere en anden, mildere form for antagonisme - dét hun betegner "agonisme" - der tager højde for den antagonistiske dimension samtidig med, at det etablerer den fornødne "common bond" for pluralismens overlevelse: "Agonism is a we/they relation where the conflicting parties, although acknowledging that there is no rational solution to their conflict, nevertheless recognize the legitimacy of their opponents" (Mouffe, 2005, s. 20).

Dermed "tæmmer" Mouffe *ven/fjende*-distinktionen i den antagonistiske forståelse og erstatter forståelsen af en *fjende* med en *modstander* – an "adversary". Denne erstatning betyder, at man trods anerkendelsen af antagonisme, som minimum, er enige om et demokratisk fundament for konflikterende forhold (Mouffe, 2005, s. 20-21) – uden at et krav om rationel konsensus genetableres. Således opretholdes muligheden for tilstedeværelsen af modstridende forståelser på et demokratisk grundlag, der ikke negligerer, at de gældende "set of practices and institutions" altid vil kunne afløses (Mouffe, 2005, s. 9). Ifølge Mouffe er der nemlig altid den mulighed, at de hegemonistiske praksisser, der konstituerer en orden og forståelsen af sociale institutioner som værende faste ("fixed"), kan udfordres af "counter-hegemonic practices", det vil sige "practices which will attempt to disarticulate the existing order so as to install another form of hegemony" (Mouffe, 2005, s. 18).

I en agonistisk tilgang anerkendes karakteren af de pågældende hegemoniske praksisser således, samtidig med at disse også forstås som "precarious and pragmatic constructions which can be disarticulated and transformed as a result of the agonistic struggle among the adversaries" (Mouffe, 2005, s. 33). Således sikres fundamentet for bevarelsen af demokratisk ageren samtidig med, at muligheden for en afløsning af den sociale struktur består.

Vi kan her foretage en kobling til Warners (2002) diskursive forståelse i distinktion mellem 'public' og 'counterpublic', der tilsvarende åbner for op, at undertrykte stemmer kan transformere den hegemoniske praksis.

I ledtog med Frasers (1992 i Darmoni & Witschge, 2015) argument for counterpublics som isoleret og tilbagetrukne på den ene side og i opgør med bredere offentligheder på den anden, kan counterpublics forstås antagonistisk såvel som agonistisk. I et casestudie af den feministiske protestgruppe *Femen*, argumenterer Kaouthar Darmoni og Tamara Witschge (2015) eksempelvis for, at gruppen agerer antagonistisk, og at dette udelukker gruppens muligheder for at influere og gå i dialog med den offentlighed, gruppen gør oprør imod (s. 128).

Det sidste aspekt af Mouffes forståelse af det politiske, som vi her bør nævne, er betydningen af motivation for skabelsen af politisk identitet. For uden motivation vil politiske identiteter, ifølge Mouffe, ikke kunne fremkomme eller opretholdes (Mouffe, 2005, s. 28).

Mouffe tager højde for dette gennem introduktionen af sit 'passions'-begreb, der skal forstås som en indkapsling af de forskellige affektive kræfter, der skaber kollektive former for identifikation (Mouffe, 2005, s. 24). Hun trækker i den forbindelse på psykoanalytiske argumenter hos Sigmund Freud og Elias Cantetti for at påvise 'passions' som fundament for kollektiv identifikation (Mouffe, 2005, s. 28-30).

Denne betragtning af affekt som effektiv i henhold til politiske gruppe-formationer vækker også genlyd hos Peter Dahlgren (2009), der argumenterer for, at populærkulturens indlejrede affektionsværdier - forstået som appel til øget refleksion og emotionel tilknytning - gør politiske budskaber mere vedkommende for borgerne (Dahlgren, 2009, s. 141). Medier, populærkultur og politik er for ham diskursivt uadskillelige domæner. Gennem sine mange "modes of engagement and participation" bidrager populærkulturen til politisk identitets- og meningsdannelse og åbner op for nyt politisk input: "(...), popular culture can serve to foster alternative conceptions of what actually constitutes politics and the political, generating reflections and engagement over other kinds of concerns and issues" (Dahlgren, 2009, s. 142).

I sin argumentation beskæftiger Dahlgren sig hovedsageligt TV-underholdning, men i ledtog med forskere som John Hartley (2010) vil vi også argumentere for, artikulationer og handlinger på sociale medier såvel som andetsteds kan indeholde affekt.

I samspil med forståelsen af affekt som betydningsfuldt for den politiske identitetsdannelse, åbner Mouffes (2005) introduktion af agonisme i det politiske op for, at aktivistiske, antagonistiske stemmer potentielt kan rykke ved hegemoniske praksisser. Ligesom Warner (2002) i samspil med Fraser (1990) illustrerede eksklusionen af stemmer i den deliberative demokratiforståelse, hjælper Mouffe os her videre ved at introducere en alternativ demokratiforståelse, der erstatter det konsensusorienterede grundlag med et agonistisk. For aktivister såsom klimaaktivister åbner dette perspektiv op for, at de gennem agonistisk handling kan influere og rykke ved forståelser - og dermed handlinger - i bredere offentligheder.

Hos Mouffe er konstruktionen af politisk identitet i sin essens dog baseret på antagonisme - eksklusionen i distinktionen af et "os" over for et "dem" og dermed fundamentet for gruppeformationer og for det politiske. Dét kan der imidlertid stilles spørgsmålstejn ved, hvilket blandt andre Isin (2002) gør. Han argumenterer for, at

gruppeformationer ikke blot indbefatter "logics of exclusion", som forstået ved antagonisme og agonisme, men også det han kalder "logics of alterity" (Isin, 2002, s. 17). "The logics of alterity" indbefatter vel og mærke differentiering og distinktioner, men det har ikke afsæt i antagonismen. I "logics of alterity" konstrueres "strangers", "outsiders" og "aliens" – men ikke barbarer forstået som en ekstern, "constitutive other" og dermed en fjende (Isin, 2002, s. 7), sådan som antagonisme fordrer:

Alienating strategies that constitute aliens and barbarians as enemies, while serving certain purposes as frames of reference and identity, are not necessarily a primary focus of the formation of political and social beings. That is also why it is unproductive to insist, as Mouffe (1998) does, on the usefulness of confronting and coming to terms with the concept of the political articulated by Schmitt (1996a) (Isin, 2002, s. 19).

I modsætning til Mouffe argumenterer Isin for, at politiske formationer sker gennem flydende, overlappende, dynamiske, tilfældige og udskiftelige positioneringer og grænser (Isin, 2002, s. 17). Distinktionerne af hvem, der er "strangers", "outsiders" og "aliens" skabes, ifølge Isin, relationelt gennem "solidaristic, agonistic and alienating assemblages" (Isin, 2002, s. 14).

I hans optik er det politiske således ikke udelukkende en antagonistisk dimension men en konstruktion af "relationships between oneself and others either via affiliation and identification or agon and estrangement" (Isin, 2002, s. 18). Hos Isin er agonisme og antagonismen således ikke alene fundamentet for det politiske men en indlejret del af det *i ledtog med* identifikation og affiliation i relationelle sammenhænge.

Spørgsmålet, der imidlertid melder sig nu, er, hvordan et individ i praksis kan agere agonistisk og dermed udfordre det etablerede, når hun også selv er underlagt den sociale struktur, som hegemonien fordrer. Er det muligt? Og hvordan skal solidaristiske, agonistiske og fremmedgørende praksisser forstås politisk, når de finder sted online? Vi vil forsøge at adressere dette i det følgende.

2.3 Borgere i medierede netværk

Mens andre forskere har beskæftiget sig med protester, der har udfoldet sig fysisk i gadebilledet såvel som på sociale medier, har få af disse, ifølge Isin og Ruppert

(2015), forholdt sig til, hvorvidt individer involveret i disse digitale handlinger også kan betragtes som borgere i cyberspace (s. 40-41). Isin og Ruppert adresserer dette og præsenterer deres forståelse af, hvordan digitale subjekter bliver til borgere gennem digitale handlinger. I den forbindelse fremhæver de, hvordan disse subjekter dog ikke må forstås som adskilt fra sociale forhold i 'det fysiske'.

Fundamentet for deres forståelse af subjekter som borgere hviler på Michel Foucaults (1997) betragtning af subjektpositioner som skabt diskursivt: "subjects become citizens through various processes of subjectivation that involves relations between bodies and things that constitute them as subjects of power" (Foucault, 1997 i Isin & Ruppert, 2015, s. 22). Isin og Ruppert tager her afstand fra forståelsen af, at subjektets handlemuligheder er underlagt en suverænitæt, der også optræder hos Michel Foucault (Isin & Ruppert, 2015 s. 21-23). Her forstås "a subject to power" som domineret af et styre og dermed frihedsberøvet, hvorimod "a subject of power" agerer som "an agent of power" - selv hvis dette subjekt er underdanigt ("submissive") magtmæssigt.

Isin & Ruppert tillægger således individet en større grad af handlefrihed end Foucault. I forlængelse heraf peger de på vigtigheden i at skelne mellem disse to magtformer: Mens lydighed i tilfældet af 'a subject to power' kræver dominans som magtform, handler underdanighed som 'a subject of power' om at afgive sig til en autoritet magtmæssigt (Isin & Ruppert, 2015, s. 22).

Som borger afgiver subjektet magt til regeringen, som hun dermed bliver underlagt, men hvorigennem hun får mulighed for at udøve subversion; "capable of questioning the terms of her own submission" (Isin & Ruppert, 2015, s. 23). Som følge kan rollen som borger forstås i den paradoksale sætning: "submission as freedom" (Isin & Ruppert, 2015, s. 23). Underdanigheden ("submission") i subjektets hengivelse i rollen som borger kan samtidig tolkes som udtryk for subjektets underlæggelse af det sociale i en agonistisk tilgang, hvor man ved at anerkende karakteren af hegemoni får mulighed for at ændre denne (jf. Mouffe, 2005).

Ved at betragte cyberspace som "a space of relations that comes into being through interactions and transactions between and among bodies acting through the Internet" (Isin & Ruppert, 2015, s. 35), inkluderes de førnævnte magtformer også i cyberspace. Måden, hvorpå dette kommer til udtryk digitalt, er, følge Isin og Ruppert, gennem "acts of making rights claims" i et samspil af lovlighed ("legality"),

performativitet og det imaginære. De kalder disse begreber for "*forces of subjectivation*" (Isin & Ruppert, 2015, s. 24) - den relationelle proces hvorigennem borgere bliver til.

Lovlighed er i denne forbindelse baseret på den historiske, kulturelle forståelse af borgerrettigheder: "The legality of citizenship inscribes the figure of the citizen as that person with the right to claim rights" (Isin & Ruppert, 2015, s. 25). Isin og Ruppert fremhæver i den forbindelse, hvordan rettigheder kan ændre sig som resultat af performativiteten af disse rights claims - eksempelvis hvordan kvinder tidligere har lavet rights claims for at ændre selvsamme: "they acted as subjects that did not have the rights that they had and had the rights that they did not" (Rancière, 2004 i Isin & Ruppert, 2015, s. 166). Performativiteten er derfor essentiel for eksistensen og udviklingen af rettigheder: "If making rights claims is performative, it follows that these rights are neither fixed nor guaranteed: they need to be repeatedly performed" (Isin & Ruppert, 2015, s. 25).

Selvom Isin og Ruppert ikke selv anvender diskursteoretiske termer her, vil vi argumentere vi for, at deres forståelse af performativitet med fordel kan forstås og behandles ud fra Laclau og Mouffes (1985/2014) diskursteori, hvor organiseringen af det sociale netop er diskursiv.

Derudover skal der foruden denne performativitet eller diskursive handling, ifølge Isin og Ruppert, også være 'an imaginary of citizenship' til stede, for at borgeren kan "opstå" gennem rights claims.

Dette term låner de fra Cornelius Castoriadis (1987), der beskæftiger sig med "the imaginary institution of society". Med dette henviser han til nødvendigheden af forestillinger for etableringen og opretholdelsen af sociale institutioner gennem gentagne konventioner: "Being both social and imaginary, these [acts of imagination] constitute society as coherent and unified yet always incoherent and fragmented" (Castoriadis, 1987 i Isin & Ruppert, 2015, s. 61). Man kunne derfor vælge at sammenligne "the imaginary institution of society" med hegemonibegrebet og 'acts of imagination' med hegemoniske praksisser, der er kendetegnet ved dominate forestillinger eller "myths, stories, and values that inhabit people and their sense of the world", som Castoriadis skriver (Castoriadis, 1987 i Isin & Ruppert, 2015, s. 62). Selvom "the imaginary" her ikke skal forveksles med Warners (2002) begreb, er disse to begreber ikke så forskellige som så.

Den fælles kulturelle forestilling, som 'the social imaginary' dækker over, kan med fordel forstås i relation til særlige forestillinger, myter, historier og værdier som kulturelt grundlag for vores forståelse af verden - herunder også vores forestilling af fællesskaber.

Hos Isin og Ruppert er lovlighed, performativitet og det imaginære således uløseligt forbundet med dét at være borger, idet dét at være borger skabes gennem "lovmæssig" performativitet, der har med det imaginære at gøre - også digitalt: "(...) It is by making rights claims by the forces of legality, performativity and imaginary that we enact and bring ourselves into being as citizen subjects" (Isin & Ruppert, 2015, s. 62). Denne forståelse af borgerskab er radikalt anderledes end gængse sociale og politiske borger-forståelser, hvor en borger alene forstås som medlem af en stat (Isin, 2009, s. 368-369). I modsætning hertil er det kun gennem handlinger, forstået som 'acts of citizenship' hos Isin og Ruppert, at en borger konstitueres.

Denne betragtning kan spejles i den position, som Hartley (2010) tager. Ligesom Isin og Ruppert (2015) forstår han borgerskab som en dynamisk størrelse, der indebærer relationer mellem fremmede bygget på diskursive magtkampe (Hartley, 2010, s. 233). I hans optik kan individer inden for de rammer, de er i, gøre sig til borgere gennem handling (forstået sprogligt såvel som digitalt). Dermed udvides rammerne for hvad, der konstituerer borgerskab.

I forlængelse af dette synspunkt argumenterer Hartley (2010) for, at børn, der i formel og traditionel forstand ikke betragtes som borgere gennem tilkomsten af det digitale sociale netværk, kan udøve borgerskab. Til grund for dette synspunkt, fremhæver han, hvordan nyere digitale medier har fostret en stigning i brugergenereret indhold, der rækker globalt, hvorfor etablering af ny mening, idéer og systemer ikke længere er forbeholdt større institutioner, men nu også konstrueres nedefra (Hartley, 2010, s. 240). Dette forhold kobler han til betegnelsen 'DIY (Do-it-Yourself)-citizenship', hvor viden deles og opnås gennem individuelle orienteringer (Hartley, 2010, s. 240).

På baggrund af ovenstående er spørgsmålet, der imidlertid står ubesvaret, hvordan sådanne rights claims - udtrykt ved at sige eller handle "I, they, we have a right to" (Isin & Ruppert, 2015, s. 26), kommer til udtryk digitalt?

Isin og Ruppert bruger en stor del af deres værk på at forholde sig til de særegne omstændigheder for handling, der er kendetegnende for cyberspace og som udfordrer det politiske. Det drejer sig om internettets konventioner: *anonymitet*, *extensity*, *traceability* og *velocity*, der rejser politiske spørgsmål om at være henholdsvis anonym, om omfanget af adresseringer, af adressater og af steder til dette, om mulighederne for at spore handlinger samt om hastigheden af disse (Isin & Ruppert, 2015, s. 43). De påpeger i den forbindelse et utal af konventioner, disse forhold har fordret - såsom "blogging, coding, messaging, tagging, posting and pirating" (Isin & Ruppert, 2015, s. 68).

Ligesom subjektet må afgive magt til regeringen ved at underkaste sig dennes konventioner for at kunne handle som borger ved at udøve rights claims og potentielt udøve subversion, må den digitale borger også indgå i konventionerne i cyberspace, hvis rights claims skal kunne udspille sig her. Kun herved får borgeren mulighed for at påberåbe, provokere eller bryde konventioner (Isin & Ruppert, 2015, s. 56-57).

Rights claims må dog ikke betragtes adskilt fra rights claims i "det fysiske rum". I forståelsen af cyberspace som "a space of relations that comes into being through interactions and transactions between and among bodies through the Internet" (Isin & Ruppert, 2015, s. 35), betragter Isin og Ruppert *ikke* cyberspace som separeret fra andre "spaces": "Acting through the internet, making connections with others, is a new condition of our lives that adds to but does not displace or supplant other ways of acting in social or cultural spaces in which we are embedded" (Isin & Ruppert, 2015, s. 41). Man bør således ikke betragte internettet som adskilt fra det sociale.

Mens anonymitet, extensity, traceability og velocity er online konventioner, kan transnationalitet betragtes som endnu et aspekt af internettet, som særligt extensity og velocity synes at have medført; evnen til at kommunikere på tværs af nationale grænser (s. 42). Isin og Ruppert viser, hvordan denne transnationalitet skaber et interessant spændingsfelt, idet karakteren af lovlighed, performativitet og det imaginære ("forces for enactment") ellers er national-specifikke.

Sociale grupperinger, herunder aktivistiske bevægelser, finder også sted i det fysiske, og internettet kan derfor også anvendes af disse grupper som en ekstra mulighed for ageren et socialt, kulturelt sted (Isin & Ruppert, 2015, s. 40). Det er vigtigt at hæfte sig ved dette, da internettets mulige anvendelser ellers kan

forekomme homogene og fælles for alle: "(...) the Internet encourages this homogeneous and undifferentiated usage, but in each of these political, economic, and social if not cultural spaces, citizen subjects have different stories and embody different legal, performative and imaginary forces for enactment" (Isin & Ruppert, 2015, s. 41).

Dette ser vi også konkrete eksempler på, på Thunbergs Twitter-konto, hvor flere af hendes tweets refererer til nation-specifik politik. Et eksempel på et tweet, der både refererer til nationale og globale anliggender på en og samme tid, er fra den 4. april 2019: "Today is #overshootday in Sweden. It means that for the rest of the year Sweden is living outside the planetary boundaries and stealing from the carbon budgets of people in poorer countries and future generations. #ClimateJustice #ClimateBreakdown #movethedate" (Thunberg, 2019a).

Dette vidner også om Frasers' (1990) fremhævelse af 'the public' som et imaginært, nationalt fællesskab. Sådanne forestillede fællesskaber opløses således ikke i Isin og Rupperts borger-forståelse men sameksisterer og influerer en given aktørs digitale 'acts of citizenship'.

Mens de online konventioner, Isin og Ruppert opstiller, belyser flere digitale funktionaliteter og handlinger på internettet, finder vi det relevant også at inddrage José van Dijck (2013) 'logic of connectivity' begreb for at forstå aktivistisk ageren på sociale medier. Van Dijck beskæftiger sig specifikt med disse medier og fremhæver, hvordan der her fordres 'a logic of connectivity': "they expedite connections between individuals, partly allowing the formation of strategic alliances or communities through users' initiative, partly forging target audiences through tactics of automated group formation" (Van Dijck, 2013, s. 8).

Hans observationer vidner om, at flere af de konventioner, Isin og Ruppert fremhæver, kan forstås som konstrueret af og konstruerende for de forbindelser, der opstår og skabes på sociale medier.

Disse forbindelser kan også forstås i relation til de "networking political acts", som Roslyng og Blaagaard (2016) beskæftiger sig med i deres tekst. Her eksemplificerer de, hvordan samspillet mellem 'the public' og 'publics' kan komme til udtryk i en borgers performativitet af right claims.

De betragter en aktørs kulturelle, affektive fremstillingsformer som politiske handlinger med et flertal af rights claims, der søger at transformere magtrelationer i en dansk politisk kontekst (Roslyng & Blaagaard, 2016, s. 132) men som konstant rekonstrueres og omfortolkes af andres “networking political acts”.

Disse handlinger rekonstruerer også den digitale aktør og placerer ham inden for et flertal af offentligheder og counterpublics: “Networking political acts are, then, ever-changing and reconstitute the political, digital act(or) continuously within agonistic, affiliating and antagonistic publics” (Roslyng & Blaagaard, 2016, s. 136).

Internettets logic of connectivity kan således få afgørende konsekvenser for en borgers udøvende rights claims i det medierede netværk, der kendetegner cyberspace. Dette viser Roslyng og Blaagaard ved at anskueliggøre, hvordan der heri (tale)handles antagonistisk såvel som agonistisk og affilierende, og hvordan man i kraft af sådanne adresseringer formår at skabe publics diskursivt (jf. Warner, 2002; Fraser, 1990).

Ved alene at betragte en række eksempler på de mange aktører, der på forskellig vis refererer til og rekonstruerer Greta Thunbergs talehandlinger, bliver det klart, at hun også indgår i et ‘networking’ netværk af stemmer, der placerer hende inden for forskellige kontekster og offentligheder.

I vores analyse ønsker vi at forholde os til de rights claims, hun udøver gennem sine talehandlinger og hvilke(n) offentlighed(er), hun diskursivt adresserer. Én af de aktører, der synes særligt interesseret i Greta Thunberg, er pressen, og vi har derfor valgt at undersøge mere nærgående, hvordan den danske presse rekonstruerer hende og hendes (tale)handlinger.

Inden vi forholder os mere specifikt til den danske presse og dennes rolle i det medierede netværk, vil vi her redegøre for, hvordan ovenstående bidrager til vores forståelse af den aktivistiske borger.

2.4 Hvordan bliver man (aktivistisk) borger?

I overensstemmelse med Isins (2002; 2009) og Isin og Rupperts (2015) forståelser betragter vi ikke borgerskab som en stabil, fastsat størrelse såsom medlemskab af en stat men som en subjektposition, et individ indtager gennem ‘acts of citizenship’. Disse handlinger ændrer både former forstået som orienteringer, strategier og

teknologier (jf. Isin, 2002) og måder at være politisk på gennem udøvelse af rights claims (jf. Isin & Ruppert, 2015; Isin, 2009). Derved positionerer subjektet sig selv og andre relationelt i forhold til hinanden. Vi tilslutter os som følge heraf Isins (2009) definition af 'acts of citizenship':

We can define acts of citizenship as those acts that transform forms (orientations, strategies, technologies) and modes (citizens, strangers, outsiders, aliens) of being political by bringing into being new actors as activist citizens (that is, claimants of rights) through creating or transforming sites and stretching scales (Isin, 2009, s. 383).

Med 'sites of citizenship' refererer Isin (2009) til felter, der er til genstand for relationelle kampe om særlige problematikker, interesser og indsatser. I en dynamisk relation til disse, skal 'scales' forstås som rækkevidden for anvendelsesområdet forbundet til disse felter ("these fields of contestation") (Isin, 2009, s. 370). Dette betyder, at acts of citizenship transformerer dominerende forståelser af hvad det vil sige at være politisk inden for de givne "felter".

Som det fremgår af Isins citat ændrer og varierer steder og råderummet for udøvelsen af rights claims sig som resultat af udøvelsen. Roslyng & Blaagaards (2016) casestudie viser eksempelvis, hvordan en aktørs rights claims kan sprede sig i tid og rum og blive anvendt i et eksplosivt og mangfoldigt omfang som resultat af 'networking political acts' i det netværk, internettet har skabt grobund for. De internationale cirkulationer af Greta Thunbergs (tale)handlinger kan betragtes et lignende eksempel.

I kraft af denne forståelse løsriver vi os også fra tanken om en separation mellem offline og online optræden. Rights claims udøves således sprogligt såvel som gennem anden handlen, såsom digital handling, hvor man i underkastelsen af konventioner kan udfordre, provokere og påberåbe konventioner.

Vores undersøgelse af disse 'acts of citizenship' hos Thunberg kan suppleres af Warners (2002) diskursteoretiske forståelse af offentlighed, da denne ikke er stedsspecifik men alene baserer sig på, at en offentlighed skabes diskursivt gennem adressering. Dette lader os forstå aktivistiske borgeres rights claims som formationer af counterpublics, der har et transformativt potentiale.

Da vi ønsker at forholde os til, hvordan Thunbergs diskursive praksisser, herunder hendes rights claims, rekonstrueres af pressen i det konstant foranderlige netværk af

offentlige stemmer, der flourer offline som online, vil vi i det følgende afdække pressens nutidige praksis og rolle i samfundet som resultat af de (nye) betingelser for artikulationer, internettets udvikling har været med til at fordre.

2.5 Den journalistiske praksis

De Jong, Shaw & Stammers (2005) pointerer i overensstemmelse med ovenstående, hvordan internettet og sociale medier har forårsaget ændringer i politisk og samfundsmæssig engagement, idet enkeltindivider har opnået berettigelser, som de ikke har haft tidligere. Jay G. Blumler og Dennis Kavanagh (1999) samt Steve Paulussen og Raymond Harder (2014) fremhæver tilsvarende, hvordan internettet har skabt nye vilkår for pressens journalistiske praksis og rolle i samfundet.

Internettet og de sociale mediers fremkomst har givet aktører adgang til et større publikum, hvor relationer i det medierede netværk har muliggjort, at en meddelelse øjeblikkeligt kan spredes eksponentielt (Skovsgaard, Van Dalen & Bisgaard, 2018, s. 9).

Denne udvikling har forårsaget en naturlig ændring i pressens praksis og i måden, journalistik eksekveres (Paulussen & Harder, 2014). Hvor det tidligere var journalisterne, der havde adgang til det større publikum, har andre aktører nu potentielt lignende muligheder, hvilket har øget konkurrencen og kampen om at være hurtigst ude med nyheder. Det fremhæves blandt andet hos Piet Bakker (2012) og Mark Blach-Ørsten (2013).

Udviklingen har, ifølge Blach-Ørsten (2013), forårsaget en udvikling væk fra et traditionelt uafhængigt nyhedsregime og over imod et konkurrencebaseret nyhedsregime, der drives af læsertal - særligt på internettet, hvor historier hastigt kan op- og nedprioriteres eller modificeres baseret på deres popularitet (Kammer, 2013; Vu, 2014).

Mens forskere som Timothy E. Cook (2006), Stig Hjarvard (2004) og Sigurd Allern & Mark Blach-Ørsten (2011) anvender en institutionelt tilgang til forståelse af pressen, argumenterer forskere som Roslyng og Blaagaard (2016) imod binære opdelinger mellem pressen og andre medier i lysets af nutidige netværksrelationer (s. 125).

Internettet og i særdeleshed de sociale medier muliggør, ifølge Steve Paulussen & Raymond Harder (2014), at borgere, politikere og større virksomheder kan forbigå de traditionelle massemedier og kommunikere direkte med hinanden.

I tråd med Roslyng og Blaagaards (2016) fremhævelse af 'netværkede' forbindelser på tværs af tidslige, stedlige, digitale og fysiske forhold og Isin og Rupperts (2015) forståelse af det digitale som "a space of relations (...) between and among bodies acting through the Internet" (s. 35), skriver Benkler (2006) også om fremkomsten af en "networked public sphere", hvor alle brugere kan deltage på lige vilkår i skabelsen, blandingen og delingen af informationer og holdninger.

I denne åbne interaktive sfære ændres tidligere roller mellem kilder, producenter og forbrugere af nyheder og informationer, og de kontinuerlige strømme af indhold kan ikke længere ejes eller kontrolleres som førhen (Heinrich, 2012; Hermida, 2013 i Paulussen & Harder, 2014).

Denne udvikling kan ses som udtryk for en nyere tendens, hvor traditionelle medier og sociale medier kan spille sammen på forskellige og tidligere usete måder. Dette har fået forskere til at introducere begreber som *udvidet nyhedsfødekæde* (Lund, Willig & Blach-Ørsten, 2009 i Blach-Ørsten, 2016) og *det hybride nyhedssystem* (Chadwick, 2011 i Blach-Ørsten, 2016).

Udviklingen rejser spørgsmål om betydningen af hvad, der får borgernes opmærksomhed, når pressen ikke længere kan forstås som facilitator for politiske anliggender i civilsamfundet (jf. Habermas, 1962).

Tidligere medieforskning har i sit fremtrædende fokus på agenda-setting (Cohen, 1963; Dearing & Rogers, 1996; McCombs, 2004) tillagt nyhedsmedier en afgørende rolle for hvad, der kommer på borgernes og politikernes dagsorden.

Dearing & Rogers (1996) definerer agenda-setting som en proces bestående af "an ongoing competition among issue proponents to gain the attention of media professionals, the public and policy elites" (s. 1-2). Deres teori baserer sig på et samspil mellem tre dagsordner; mediernes, borgernes og politikernes. I tråd med dette understreger Nete Nørgaard Kristensen (2004), at medierne ikke alene skal anses for dagsordenssættende, men at deres dagsorden snarere bør betragtes som én dagsorden ud af flere (s. 22). Hovedantagelsen inden for agenda-setting er dog ifølge Ørsten (2004), at de emner, som de traditionelle medier tildeler

opmærksomhed, med stor sandsynlighed også bliver tildelt opmærksomhed af politikere og borgere (s. 135).

Nyere forskning (Adams, Harf & Ford, 2014) argumenterer dog for en revurdering af pressens magt i lyset af medieudviklingen.

Allison Adams, Allison Harf & Riley Ford (2014) stiller sig kritiske overfor ideén om de traditionelle massemedier som dagsordenssættende grundet brugernes mulighed for at sætte deres egen agenda ved selv at producere og dele indhold i medierne qua internettets interaktive arkitektur (s. 6) - jævnfør DIY-citizenship hos Hartley (2010). De pointerer i forlængelse af dette, at agenda-setting teori med tiden potentielt helt vil miste sin relevans (Adams, Harf & Ford, 2014, s. 6). I tråd med dette har flere forskere i online journalisme, ifølge Paulussen & Harder (2004), været optaget af spørgsmål om, hvordan journalisters traditionelle rolle som gatekeepere har ændret sig hvad angår interaktivitet og brugerdeltagelse i nyhedsprocessen siden internettets fremkomst (s. 543).

Axel Bruns (2003) mener, at gatekeeping-teorien snarere har udviklet sig til en *gatewatching* proces, hvor både journalister og brugere refererer til og deler nyheder, der er blevet publiceret. Et eksempel på dette er Black Lives Matter-bevægelsen.

Bevægelsen begyndte med det trendende hashtag #BlackLivesMatter på Twitter efter flere hændelser, hvor amerikanske betjente skød og dræbte ubevæbnede afroamerikanske mænd (Harrison & Flohr, 2016). Brugen af hashtagget gjorde det muligt for folk at finde hinanden, sprede budskaber og samle sig i gaderne. Interaktiviteten var således både online gennem digitale handlinger og fysisk i form af protester i gaderne (Mirzoeff, 2017, s. 91).

I tråd med dette forklarer Nicholas Mirzoeff (2017) at: "The action prevents the media from its usual call for closure, healing, and moving on. Protesters choose to remain in that moment that is not singular, but has already been repeated" (s. 103).

Borgeres brug af internettets konventioner, heraf særligt traceability, velocity og extensity (jf. Isin & Ruppert, 2015), og de fysiske forsamlinger fik således udfordret pressens dagsorden (Harrison & Flohr, 2016).

Til trods for de mange udfordringer, som udviklingen fra passive til aktive modtagere har skabt for professionelle journalister (Jenkins, 2004; Hermida, Domingo, Heinonen, Paulussen, Quandt, Reich, Singer & Vujnovic, 2011; Belair-Gagnon &

Anderson, 2015), argumenterer Paulussen & Harder (2004) for, at de stadig er med til at spille en afgørende rolle i nyhedsproduktionen i dag (Paulussen & Harder, 2004, s. 543).

I en undersøgelse foretaget af Blach-Ørsten (2016) fremgår det tilsvarende, at pressen stadig er danskernes foretrukne 'kanal' til nyhedsformidling og derfor også fortsat afgørende for den politiske såvel som borgernes dagsorden (Blach-Ørsten, 2016, s. 208).

3.

METODE

3. METODE

Undersøgelsen i dette speciale vil tage afsæt i Laclau & Mouffes (1985/2014) diskursteoretiske forståelse og Entmans (1993) framinganalyse med henblik på at undersøge, hvordan Thunberg diskursivt fremstiller klimaproblematikken i de taler, hun har holdt, under politiske arrangementer, og hvordan pressen fremstiller Thunbergs klimaaktivisme i deres tekster.

I de følgende afsnit vil vi præsentere vores metodiske overvejelser i vores empiriindsamling og analysestrategi af henholdsvis talerne og pressens tekster.

3.1 Thunbergs fremstilling af klimaforandringerne

3.1.1 Empiriindsamling: Udvælgelse af taler

For at afdække Thunbergs fremstilling klimaforandringerne, har vi valgt at tage udgangspunkt i de taler, hun har holdt under politiske arrangementer. Da de involverer flere artikulationer end eksempelvis tweets, får vi hermed nemmere ved at undersøge, hvordan hun konstruerer sin diskurs. Samtidig er talerne artikuleret i en kontekst, der fordrer, at pressefolk såvel som politiske beslutningstagere er til stede. På baggrund af den politiske kontekst, har Thunberg unik adgang til en 'public', der kan adresseres. Vi har således valgt kun at medtage taler som de forstås i en traditionel forstand - det vil sige præsenteret foran et fysisk publikum.

Selvom vi anerkender, at publikum ikke kan tvinges til at give talerne opmærksomhed, vil vi argumentere for, at politikerne i højere grad må forholde sig til Thunbergs ord, fordi de er fysisk tilstede, mens hun taler.

For at danne et overblik over de taler, Thunberg har holdt, har vi benyttet os af hjemmesiden FridaysForFuture.org, der rapporterer og dokumenterer om de globale skolestrejker. Hjemmesiden opdateres også løbende med en liste over taler (FridaysForFuture, 2019a) og tweets (FridaysForFuture, 2019b) fra Thunberg, hvorfor vi har anvendt siden til at få et overblik over disse.

Da vi har valgt, at de taler, vi vil undersøge, skal have udfoldet sig fysisk under politiske arrangementer, betyder det at talen: 'Greta Thunberg challenging The World Economic in Davos - January 22 2019', som den er navngivet på

FridayForFuture.org (FridaysForFuture, 2019c), ikke er medtaget i vores empiriindsamling. Her taler hun direkte til et kamera, og publikum findes alene på den anden side af skærmen.

Af samme årsag er Thunbergs TEDTalk, 'School strike for climate - save the world by changing the rules | Greta Thunberg | TEDxStockholm' (FridaysForFuture, 2019d), også valgt fra. Vores empiri blev dermed udgjort af følgende fire taler:

- COP24, 03-12-18, Katowice (Bilag 5: COP24, 03-12-18, Katowice)
- COP24, 12-12-18, Katowice (Bilag 3: COP24, 12-12-18, Katowice)
- WEF, 25-01-19, Davos (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos)
- EESC, 21-02-19, Brussel (Bilag 7: EESC, 21-02-19, Brussel)

Talerne giver os mulighed for at arbejde med en stor mængde tekst, hvilket er ideelt for at opnå en rig forståelse for Thunbergs diskursive virkelighedsfremstilling.

Vi er opmærksomme på, at Thunbergs tale til EU Parlamentet den 16. april 2019 er tilgængelig på hjemmesiden under navnet 'Greta Thunberg speech at the EU Parliament in Strasbourg 2019-04-16' (FridaysForFuture, 2019e). Denne har vi dog ikke inkluderet i vores analyse, da talen blev holdt efter vores analyse af talerne var påbegyndt.

På FridaysForFuture.org ligger der, foruden videooptagelser af talerne, transskriptioner af dem, som vi har anvendt i vores analyse af Thunbergs fremstilling af klimaproblematikken. Talen ved EESC, 21-02-19, Brussel var dog ikke i transskriberet form. Vi fandt i stedet transskriptionen af denne tale på PlusVier.org (Plus Vier, 2019).

For at sikre os at talerne er korrekt transskriberet, har vi gennemgået optagelserne af talerne og rettet transskriptionerne herefter.

3.1.2 Analysestrategi: Diskursanalyse

For at afgrænse os har vi valgt hovedsageligt at beskæftige os med de sproglige aspekter af talerne. Vi anerkender dog, at det audiovisuelle aspekt i Thunbergs fremtræden er af væsentlig betydning for den verbale fremstilling.

Vores diskursanalyse vil tage udgangspunkt i Laclau og Mouffes (1985/2014) teoretiske begreber, som vi har redegjort for i det foregående. Da der er visse forbehold i operationaliseringen af disse, vil vi forholde os til dette i det følgende afsnit.

3.1.2.1 Reflektioner over diskursteori i praksis

Til forskel fra Fairclough (1992), der har udgangspunkt i lingvistisk sproganalyse og bidrager med konkrete analyseværktøjer til operationalisering, tilbyder Laclau og Mouffe ingen eksplicit løsning på, hvordan deres begreber skal operationaliseres.

Laclau og Mouffes ærinde er snarere en teoretisk udvikling end udarbejdelse af konkrete, detaljerede analyser af empirisk materiale. De forholder sig derfor ikke til en empirisk brug af deres begreber. Som følge heraf er der heller ikke nogen entydig tilgang til operationalisering af disse.

Jørgensen og Phillips (2010) fremhæver dog, hvordan man ved at finde en teksts nodalpunkt kan finde frem til, hvordan diskursen er organiseret. Dette gøres ved at identificere hvilke tegn, der skaber ækvivalens og tilsluttes nodalpunktet (s. 63). Da nodalpunkterne er tomme tegn, og dette speciale fokuserer på Thunbergs kamp for klimaet, forholder vi os til, hvordan hun og pressen organiserer betydning til klimaforandringerne som nodalpunkt. Dette fordi vores sigte er, at opnå indsigt i Thunbergs fremstilling af klimaforandringerne samt pressens fremstilling i (re)konstruktionen af hende og hendes kamp for klimaet. Det giver derfor mening at forholde sig til det samme nodalpunkt, for at kunne afdække betydningen heraf. Vi vil herved kunne afdække den organisering af betydning, der tilføres de forskellige diskurser (Jørgensen og Phillips, 2010, s. 63).

Da Laclau og Mouffe forstår diskurs som sproglige såvel som ikke-sproglige enheder, vil vi også behandle klimastrejkerne som en diskursiv, ikke-sproglig praksis, da dette også er en måde, hvorpå Thunberg tilfører klimaforandringerne betydning.

Ud fra Laclau og Mouffes forståelse af, at diskurser og politiske identiteter etableres relationelt, vil vi derfor kunne anskueliggøre grænserne for Thunbergs og pressens diskurs og diskutere de sociale konsekvenser heraf (Jørgensen & Phillips, 2010, s.64).

Thunbergs handlinger indbefatter imidlertid ikke alene hendes taler og strejker i gadebilledet. Vi anser også hendes brug af sociale medier som en central del af hendes klimakamp - som en del af "networking political acts" (jf. Roslyng & Blaagaard, 2016). For at kunne forholde os til dette, vil vi også beskæftige os med hendes tweets på Twitter. Vi vil derfor kort behandle integrationen af disse tweets i vores analyse.

3.1.3 Integrering af tweets

Udover den opmærksomhed Thunbergs taler har fået under arrangementerne, har disse også floreret på internettet såvel som i pressen i en række forskellige formater, hvorfor talerne må siges at have opnået ekstra opmærksomhed.

Dette betyder, at Thunberg gennem sine taler ikke kun har haft mulighed for at få opmærksomhed hos og nå ud til pressefolk og beslutningstagere men også kunne adressere publics online. Vi vil derfor løbende inddrage Thunbergs tweets fra det sociale netværk og mikro-blogging-værktøj Twitter og forholde os til, hvordan disse supplerer og/eller understøtter hendes (tale)handling.

I vores inddragelse af hendes tweets anskueliggør vi samtidig, hvordan internettets konventioner (jf. Isin & Ruppert, 2015), 'logics of connectivity' (jf. Van Dijck, 2013) og "networking political acts" (jf. Roslyng & Blaagaard, 2016) har betydning for fremstilling af hende og hendes kamp for klimaet.

Vi tager forbehold for, at det fåtal af tweets, som vi inddrager, aldrig kan repræsentere diversiteten af de tweets, der florerer. Dog kan de eksemplificere, hvordan disse blandt andet kommer til udtryk.

3.2 Pressens fremstilling af Thunberg

3.2.1 Empiriindsamling: Udvælgelse af medier

For at analysere den danske presses fremstilling af Greta Thunberg, har vi valgt at sample avisartikler som empiri. Den primære årsag til dette er, at aviser til sammenligning med eksempelvis TV eller radio indslag udgiver flere nyheder, hvilket åbner op for, at journalisters dækning vil indbefatte flere nuancer og større variation i temaer (Eskjær, 2015, s. 284).

Vi har i forlængelse heraf valgt at sample vores empiri ud fra følgende landsdækkende dagblade:

- Information
- Berlingske
- Politiken
- Jyllands-Posten

Valget om at tilgå danske medier udmunder i, at sociale, juridiske, politiske og økonomiske omstændigheder for journalistisk praksis varierer alt efter pressens geografiske placering, og at en analyse af udenlandsk journalistik derfor vil kræve en eventuel gennemgang af og hensyntagen til disse faktorer. Dette er både uden for rammerne af samt væk fra formålet med vores undersøgelse. Vi finder det derfor passende at begrænse vores empiri til dette udvalg af danske medier, hvis national-specifikke omstændigheder for praktisering må forstås som mere sammenlignelige. Samtidig kan vi herved eksemplificere, hvordan Greta Thunberg er blevet en international personlighed.

Medierne er udvalgt dels på baggrund af deres udbredelse og dels på baggrund af deres politiske orientering. Politiken, Jyllands-Posten og Berlingske har foruden B.T. metro de største læsertal (Kantar Gallup, 2018). De er derfor oplagte at medtage, da deres læsertal indikerer større adgang til danskernes opmærksomhed, da de derved har større mulighed for at influere den danske befolknings meningsdannelse (Boykoff, 2008, s. 551).

Til trods for det lavere læsertal (Kantar Gallup, 2018) er Information imidlertid medtaget for at have et bredt spektrum af politiske orienteringer, idet tidligere studier

har vist, at dette har betydning for indholdet (Eskjær, 2014, s. 166; Danielsen, 2015, s. 313). Således repræsenterer Politiken og Information centrum-venstrefløjen, mens Jyllands-Posten og Berlingske er medtaget som borgerlige medier.

Selvom tabloidaviser som B.T. metro og Ekstra Bladet også kunne være interessante at medtage grundet deres høje læsertal, viste en pilottest, at antallet af artikler om Greta Thunberg var begrænset sammenlignet med de dagblade, der producerer kvalitetsjournalistik (Bilag 8: Pilottest - B.T. metro og Ekstra Bladet). Selvom dette udgør en pointe i sig selv, så bidrager det ikke med et interessant analytisk udgangspunkt, og det er af denne årsag fravalgt.

Ud af indholdet fra henholdsvis Information, Berlingske, Politiken og Jyllands-Posten har vi valgt både at tilgå trykt indhold i de fire landsdækkende hverdagsaviser samt indhold på disse dagblades hjemmesider.

Vi har inkluderet hjemmesiderne for at tage højde for det fragmenterede mediebillede, som kendetegner befolkningens medieforbrug i dag (DR Medieforskning, 2018). Som det fremgår af DRs forskningsrapport "Medieudviklingen 2018", så tilgår en stor del af danskerne i dag nyheder online via PC, tablet og mobil. Grunden til, at vi har valgt ikke at indsamle empiri på dagbladenes sociale medier, skyldes, at vi ud fra en pilottest kunne konkludere, at pressen hovedsageligt deler deres eget indhold på sociale medier. Foruden den supplerende tekst til links på de sociale medier vil vi således uagtet få adgang til næsten det samme indhold.

Undersøgelsen inkluderer heller ikke TV og radio, selvom pressens TV- og radioudsendelser udgør vigtige nyhedskilder for danskerne (DR Medieforskning, 2018). Der er dog metodiske udfordringer i at undersøge pressens dækning på tværs af forskellige formater og audiovisuelle kommunikationsformer. Det er vanskeligere at sammenligne på tværs af medieplatforme, og det ville kræve en mere kvalitativ og tekstnær tilgang, der tager højde for de forskellige formater (Eskjær, 2015, s. 284).

Vores sampling fra de fire dagblade indeholder både artikler, debatstof og 'andet'. Selvom tidligere studier (Sørensen & Friis, 2017, s. 49) ikke betragter debatstof som en del af pressen, forstår vi dette materiale som pressens måde at positionere Greta Thunberg på, da det uanset 'teksttype' i sidste ende er pressen selv, der har valgt at bringe den givne tekst.

3.2.1.1 Sampling af tekster

Vi har valgt at benytte relevanssampling (ikke-sandsynlighedsbaseret udvælgelse) som metode, da den gør det muligt at søge på specifikke søgeord, der har særlig relevans for det emne, man søger information om (Eskjær & Helles, 2015, s. 60).

Fordi vi specifikt ønsker at beskæftige os med indhold omhandlende Thunberg og hendes klimakamp, finder vi søgeordet 'Greta Thunberg' dækkende i vores sampling, da hun udelukkende er kendt qua sit klimaopråb. Dette betyder derfor, at artiklerne på baggrund af dette søgeord vil kunne relateres til hendes klimaaktiviteter - herunder skolestrejkerne og hendes tilstedeværelse under de politiske topmøder. Vi gør dette ved hjælp af den elektroniske database 'Infomedia', der indeholder artikler fra alle landsdækkende dagblade i Danmark.

Vi har samlet tekster fra pressen i perioden fra den 20. august 2018 til den 12. april 2019. Den 20. august 2018 var den første dag, Greta Thunberg pjækkede fra skole for at skolestrejke for klimaet. Da vi er interesseret i at undersøge den danske presses dækning af hende, har vi valgt denne dato, da hun ikke var kendt, før hun påbegyndte disse strejker.

Den 12. april er alene sat for at have en slutdato. Vi anerkender dog, at Greta Thunberg i skrivende stund fortsat udtaler sig om klimaet, og at pressen formentlig ikke er færdige med at dække hendes foretagender.

Vores indledende søgning med ovenstående kriterier førte til 213 resultater på Infomedia. Disse resultater valgte vi at selekttere yderligere i.

Vores efterfølgende udvælgelseskriterium baserede sig på, at teksterne skulle indeholde nyhedsstof, hvis primære fokus er på de unge klimaaktivister, skolestrejkerne og/eller begivenheder eller forhold vedrørende Greta Thunberg.

Som størstedelen af pressens tekster også pointerer såsom i Bilag 9 - Politiken mener, 2019, forstås Greta Thunberg som inspirationskilde for unges skolestrejker og klimaaktivisme verden over, så en adskillelse af tekster om hende og om den aktivisme, hendes handlinger, ifølge pressen, har medført, ville være problematisk.

Enkeltstående citater i trykte dagblade samt tekster med en helt anden tematik end ovenstående er således sorteret fra. Selvom det er interessant, hvordan Thunberg nævnes i pressen i relation til en helt anden problematik end den, hun som

udgangspunkt selv engagerer sig i, så er teksterne alligevel sorteret fra af hensyn til specialets fokus.

Med ovenstående udvælgelseskriterium endte vi med en samlet sampling og empirigrundlag bestående af 91 tekster.

Ud af de 91 tekster var syv artikler forfattet af nyhedsbureauet Ritzau. Da bureauet leverer nyheder til flere aviser, radio-og tv-stationer og websites, fremgik flere af disse artikler også hos de fire medier. Samlet fremgik de syv artikler 19 steder: Alle syv artikler fremgik hos Information og Berlingske, fire hos Jyllands-Posten og én hos Politiken.

Årsagen til, at det er væsentligt at medtage 'gengangere' i dette speciale og regne teksterne med under de enkelte medier, er grundet vores kvantificering af indhold. Selvom vores fokus i analysen af pressen i høj grad vil være på den sproglige fremstilling af Thunberg, vil vi som en del af denne analyse også foretage en kvantificering af vores kodninger med afsæt i Entmans (1993) framinganalyse.

Vi vil anvende de kvalitative data til at afdække et bredt spektrum af fænomener og på denne måde danne overblik over vores sampling. Som vi argumenterede for i henhold til vores inklusion af debatstof, er det forhold, at pressen selv har valgt at bringe Ritzaus artikler, også en måde at positionere Thunberg på, hvorfor det er væsentligt at medtage dette i vores kvantificering af indhold.

3.2.2 Analysestrategi: Framing-og diskursanalyse

For at undersøge hvordan pressen fremstiller Thunbergs klimakamp - både i henhold til hendes fremstilling af klimaforandringerne og hendes klimakamp som helhed, analyserer vi i første omgang 'frames' i dagbladenes tekster ud fra en framinganalyse, der har afsæt i Entmans (1993) forskning. Herefter retter vi fokus på de diskurser, der konstituerer teksternes frames med det sigte at afdække, hvordan Thunbergs fremstilling af klimaproblematikken samt hendes aktivistiske foretagende konstrueres og rekonstrueres i pressen.

Denne tilgang kan forekomme ukonventionel, idet undersøgelser af pressens fremstilling af en given tematik eller problemstilling oftest vil tage udgangspunkt i *enten* en diskursanalyse *eller* en framinganalyse. Vi har dog valgt at kombinere de to tilgange.

Der findes forskellige konceptualiseringer og operationaliseringer inden for diskursteori såvel som framingteori. Blandt andre David H. Weaver (2007) gør opmærksom på, at forskellige forståelser inden for disse teoritraditioner godt kan være internt konflikterende.

For begge forskningsfelter gælder det imidlertid, at tekster forstås som konstitueret og konstituerende på én og samme tid. Stig Hjarvard (2015) formulerer det således:

Disse teorier har alle som et fælles anliggende at belyse, hvordan teksters betydning både er et resultat af og udvirker indflydelse på menneskers sproglige og sociale interaktion, herunder hvordan teksterne indgår i (re)produktion af herskende opfattelser af kultur og samfund (Hjarvard, 2015, s. 111).

Teoriernes centrale forskelle har afsæt i deres teoretiske rammer. Grundet diskursteoriens indlejrede forståelser af hegemoni, magt og konflikt hos blandt andre Laclau og Mouffe (1985/2014) argumenterer Hjarvard for, at den er betydeligt mere vidtrækkende end framingteori hos eksempelvis Entman (1993), idet diskursteorien primært er fokuseret på at afdække brede abstrakte forhold og sammenhænge i samfundet.

Diskursteori kan i den forstand roses for dens forklaringsevne hvad angår fænomener på tværs af tid og sted men kritiseres for dens manglende anvendelighed i praksis.

I bestræbelsen på at finde empirisk belæg for dens mere vidtrækkende påstande støder den, ifølge Hjarvard, på udfordringer (Hjarvard, 2015, s. 112).

Framingteori har derimod lettere ved empirisk implementering, idet den netop har fokus på at forbinde mikro-niveauet i tekster med større samfundsmæssige sammenhænge. I modsætning til diskursteori behøver den ikke at være baseret på "bestemte, universelle forklaringsparadigmer" (Hjarvard, 2015, s. 112). Hjarvard mener dog, at man i anvendelsen af framingteorien kan have sværere ved at koble begreber fra én sammenhæng sammen med begreber fra en anden teoretisk kontekst (Hjarvard, 2015, s. 111-112).

Selvom vi betragter Hjarvards argumenter som valide, kan man imidlertid godt sætte spørgsmålstegn ved nogle af hans påstande alt efter hvilken diskurs- og framingteori, man beskæftiger sig med. Eksempelvis tilstræber Faircloughs (1992)

kritiske diskursanalyse netop at skabe forbindelser mellem teksters diskurser på mikroniveau og større sociale praksisser på makroniveau.

Hjarvard afviser dog heller ikke en kobling mellem framing- og diskursanalyse, idet han også fremhæver de centrale sammenligneligheder i deres teoretiske forståelser af tekstens ideologiske funktion (Hjarvard, 2015, s. 112).

Under deltagelse i en konference i 2016 tager Camilla Dindler og Mette Marie Roslyng (2016) også diskussionen op. Som det fremgår af deres fælles publicerede abstract, stiller de sig kritiske overfor antagelsen af, at der ikke eksisterer signifikante forskelle mellem diskurs- og framinganalyser af nyhedsmateriale. De lægger her vægt på deres forskellige teoretiske forståelser af medier, magt og politik:

(...) Studies based on media framing draw on an institutional approach to politics where media play a role in supplementing and contesting political power in a (mostly pluralist) democratic setting. (...) Approaches drawing on media discourse see 'the political' as the possibility for disruptive and subversive forms of politics, which may allow for alternative political agency in an agonistic democratic space (Mouffe, 2005, 2013) (Dindler & Roslyng, 2016, Abstract).

I citatet anlægges der et særligt interessant perspektiv på de to tilgange, som vi, i lysets af dette speciales fokus, bør forholde os til. Som Dindler og Roslyng her indikerer, har framingteori, heraf også Entmans (1993) teoretiske forståelse, en institutionel tilgang. Det fremgår også af hans klare skelnen mellem (politiske) eliter, nyhedsmedier og befolkningen.

Både Mouffes (2005) forståelse af 'det politiske' som en antagonistisk dimension, Isins (2002; 2009) forståelse af flydende steder og grænser for politisk formation samt Roslyng og Blaagaards (2016) redegørelse for 'networking political acts' står også i modsætning til en institutionel tilgang til samfundet.

Dindler og Roslyng (2016) argumenterer for, at det institutionelle perspektiv udelukker muligheden for, at digitale handlinger kan have en transformativ effekt.

I henhold til omdrejningspunktet for dette speciale er et sådan perspektiv derfor ikke hensigtsmæssigt, da vi netop ønsker at undersøge, hvordan Greta Thunberg gennem sine handlinger potentielt kan udøve subversion og rykke ved de hegemoniske praksisser, som et institutionelt perspektiv reelt set fastholder. Derfor konkluderer Dindler og Roslyng også følgende:

Our claim is that framing studies and discourse theory, while apparently displaying a lot of similar traits, provide fundamentally diverging answers to the questions of how and why new developments in the media landscape can nurture political agency in a democratic situation (Dindler & Roslyng, 2016, Abstract).

På baggrund af vores teoretiske fundament præsenteret tidligere i specialet tager vi derfor afstand fra den sociologiske, institutionelle forståelse af medierne, der ligger til grund for Entmans (1993) framingteori, selvom vi fortsat vil argumentere for, at hans framing apparat godt kan anvendes i samspil med en diskursanalyse.

Ved at kombinere framinganalysen med en diskursanalyse får vi mulighed for at anskueliggøre de variationer i måden, den samme information præsenteres på - i stedet for blot, som Cacciatore, Scheufele og Iyengar (2016) påpeger, at have fokus på generelle synlige argumenter og fremhævelse af nogle aspekter frem for nogle andre (Cacciatore, Scheufele & Iyengar, 2016, s. 16-17).

Vi tillægger os derved Deborah Tannens (1993) observation i "Framing in Discourse", hvor hun argumenterer for, at diskursanalyse med fordel kan supplere framinganalyser ved at fremhæve de kvalitative nuancer, som frames er udgjort af: "(...) discourse analysis can provide insight into the linguistic means by which frames are created in interaction" (Tannen 1993, s. 4). Samtidig mindsker vi også risikoen for, at vores analytiske metode modarbejder vores (diskurs)teoretiske afsæt ved at anvende en diskursanalytisk tilgang.

Den udtalte svaghed ved framing forstået ved dens mangel på et "universelt forklaringsparadigme" (jf. Hjarvard, 2015) bliver således vendt til en styrke. Som Entman (1993) selv skriver:

In response to the proposition that communication lacks disciplinary status because of deficient core knowledge, I propose that we turn an ostensible weakness into a strength. We should identify our mission as bringing together insights and theories that would otherwise remain scattered in other disciplines (s. 51).

Supplementet af den diskursanalytisk tilgang er netop fordelagtig, da den anskueliggør sociale og kulturelle processer inden for teksters frames og fremhæver,

hvordan de enkelte tekstelementer - såsom problemdefinition og fortolkning af årsag - er udgjort af diskurser, der konstituerer de pågældende frames.

I det følgende vil vi introducere den definition af framing, som Entmans (1993) analysemetode baserer sig på.

3.2.2.1 Entmans framing-definition

Framing-teori har sit afsæt i psykologi og sociologi (Bateson, 1972; Goffman, 1974) og har vundet bredt indpas i nyhedsforskning (Weaver, 2007), siden Gregory Bateson (1972) introducerede framing som koncept. Dengang beskrev han framing som "a spatial and temporal bounding of a set of interactive messages" (Bateson, 1972, s. 191). Som Weaver (2007) imidlertid illustrerer, er der sidenhen fremkommet et flertal forståelser og tilgange til medie frames og framing (s. 144), hvoraf Entmans (1993) forståelse er én, der optræder hos flere (Cacciatore, Scheufele & Iyengar, 2016, s. 13).

Om framing skriver Entman:

To frame is to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation for the item described (Entman, 1993, s. 52).

Som det fremgår af citatet, består framing i Entmans optik i udvælgelsen af tekstlige elementer og fremhævelsen af dem på en måde, der gør dem mere fremtrædende for modtageren. Herigennem defineres et problem, årsagerne til problemet fortolkes, moralske evalueringer foretages, og der anbefales løsninger. Det er dog ikke sådan, at alle fire framing funktioner ("reasoning devices") nødvendigvis er til stede i en tekst (Entman, 1993, s. 52).

For Entman har teksters framing - heraf særligt nyhedsmediernes framing - væsentlig betydning for modtagerens meningsdannelse, såfremt den fremhævede information harmoniserer med en modtagers forestillingsunivers (Entman, 1993, s. 52). I hans optik optræder frames nemlig i kommunikationsprocessen hos afsenderen, i teksten, hos modtageren såvel som i kulturen.

Afsenderen foretager bevidst eller ubevidst framing-valg ved at formulere udsagn under indflydelse af de frames, der organiserer hendes forestillingsunivers. I teksten

er frames synlige i tilstedeværelsen eller fraværet af bestemt sprogvalg og bestemte informationskilder. Samtidig forstås kulturen også som lageret af gængse frames (Entman, 1993, s. 53). Dertil mener Entman, at frames influerer modtagerens tankegang og konklusion, og at disse kan reflektere de frames, der findes i teksten. De pågældende frames kan samtidig afspejle afsenderens intention, men dette er ikke nødvendigvis altid tilfældet (Entman, 1993, s. 52-53). Frames kan dermed "highlight some bits of information about an item that is the subject of a communication, thereby elevating them in salience" (Entman, 1993, s. 53).

Information, der *ikke* optræder i en given nyhedstekst, er dog selvsagt også betydningsfuld for, hvordan noget fremstilles og forstås af modtageren, idet "frames call attention to some aspects of reality while obscuring other elements, which might lead audiences to have different reactions" (Entman, 1993, s. 55).

For at anskueliggøre frames må man gå analytisk til værks. En analytisk tilgang, der betragter "all negative or positive terms or utterances as equally salient and influential" er i Entmans optik uhensigtsmæssig, idet den negligerer det forhold, at enkelte elementer har en fremtrædende karakter (Entman, 1993, s. 57). Som vi imidlertid argumenterede for i det foregående afsnit, kan det anses som problematisk, idet man hermed afskriver sproglige nuancer i informationsformidlingen og alene fokuserer på fremtrædende udtryk og ytringer.

Ligesom flertallet af forskere inden for framing beskæftiger Entman sig hovedsageligt med pressen og konkurrencen mellem journalister og politikere i henhold til nyhedsformidling til befolkningen. Denne forskning har haft særligt fokus på gængse medie frames. Todd Gitlin (1980) skriver eksempelvis: "frames enable journalists to process large amounts of information quickly and routinely [and to] package the information for efficient relay to their audiences" (Gitlin, 1980, s. 7). Hjarvard argumenter dog også for at framing har vist sig anvendelig i undersøgelser af andre genrer (Hjarvard, 2015, s. 104).

Entman (1993) argumenterer for, at framingens magt kan "be as great as that of language itself" (s. 55). Han eksemplificerer dette i den amerikanske presses dækning af USAs politik forud for Irak-krigen, hvor (politiske) elitors framing af løsninger i konflikten forblev homogene, og nyhedsmediernes som følge ikke

udfordrede disse. Det fulgte, ifølge Entman, til bred anerkendelse og gjorde enhver anden fremlagt løsning mindre troværdig (Entman, 1993, s. 55).

Én af de udfordringer, Entmans operationalisering skaber, er uvished om konkret skelnen mellem framing funktionerne. Hos Entman skyldes det netop forskelle i modtagerens forestillingsunivers:

(...) even a single unillustrated appearance of a notion in an obscure part of the text can be highly salient, if it comports with the existing schemata in a receiver's belief systems. By the same token, an idea emphasized in a text can be difficult for receivers to notice, interpret, or remember because of their existing schemata (Entman, 1993, s. 53).

Selvom denne metodiske udfordring kan give problemer med reliabiliteten, så giver vores diskursanalytiske tilgang os dog mulighed for at synliggøre - og dermed tage hensyn til - variationer i frames.

I vores litteratursøgning har vi ikke kunne finde svar på, hvornår der enten er tale om et flertal af frames eller variationer af samme frame. Afgørelsen af dette har vi derfor valgt at basere på sammenhænge i henholdsvis problemdefinition og fortolkning af årsag.

3.2.2.2 Kvalitativ kodning af frames

Vores metodiske valg af framinganalyse har hovedsageligt afsæt i det samme argument, som Jörg Matthes og Matthias Kohring (2008) fremsætter, nemlig; at Entmans kategorisering giver mulighed for operationalisering, der endvidere muliggør en kodning af frames, så man kan udtale sig om et større korpus af tekster: "(...) That means when some elements group together systematically in a specific way, they form a pattern that can be identified across several texts in a sample" (Matthes & Kohring, 2008, s. 263).

Som Matthes og Kohring (2008) også argumenterer for, giver Entmans framing funktioner os samtidig mulighed for at anskueliggøre heterogenitet såvel som homogenitet på tværs af tekster gennem kodning (s. 264). I samspil med et diskursanalytisk perspektiv på de kodede frames mener vi endvidere at kunne forholde os mere tekstnært til disse forskelle og ligheder og betragte dem i henhold til vores analyse af Greta Thunbergs taler.

Vores kodningsproces kan sammenlignes med Matthes og Kohrings (2008) beskrivelse af den hermeneutiske kodning, hvor der foretages en kvalitativ analyse af et begrænset antal tekster (s. 259).

På en række punkter adskiller vores tilgang sig dog også fra denne, idet vi i modsætning til gængse kvalitative kodninger også har fokus på kvantificering.

Den hermeneutiske tilgangs reliabilitet og validitet afhænger i høj grad af den metodiske gennemsigtighed i udvælgelsen af frames, og i flere studier med denne tilgang efterlyser Matthes og Kohrings (2008) en synliggørelse af den analytiske proces for opsporelsen af frames: "researchers run the risk of finding frames they are consciously or unconsciously looking for" (Matthes & Kohring, 2008, s. 260).

For at øge reliabiliteten og validiteten af vores tilgang og kunne udføre en kvantificering er det derfor væsentligt, at vi her går i dybden med vores kvalitative tilgang til definitionen af frames.

3.2.2.3 Vores tilgang til definitionen af frames

Vi afdækker frames i henhold til enkeltelementer i teksterne, der operationaliseres i henhold til Entmans (1993) framing-definition: definition af problemet, fortolkning af årsagerne, moralske evalueringer og anbefalede løsninger.

Det samme gør Matthes og Kohring i deres klynge-baseret tilgang, men i modsætning til dem arbejder vi ikke statistisk gennem systematisk gennemgang af frame-elementer som variabler, der anskueliggør mønstre, som de forstår som frames (Matthes & Kohring, 2008, s. 263).

Vi definerer frames i henhold til teksters definition af problemet samt fortolkning af årsagerne til dette og anskueliggør variationer i moralske evalueringer og anbefalede løsninger, som vi støder på.

Vores tilgang er således åben, idet den først undersøger enkeltelementer i teksterne (dominant problemdefinition, fortolkning af årsag, moralsk evaluering og anbefalet løsning) og definerer frames i henhold til disse uden at negligere variationer i disse enkeltelementer.

Foruden framing funktioner koder vi også efter teksternes fremstilling af løsningen på problemdefinition som enten pessimistisk, neutral/ambivalent eller optimistisk og

deres fremstilling af Greta Thunberg som enten negativ, neutral/ambivalent eller positiv. Derudover har vi også noteret og kodet efter teksternes:

- Dato for publicering
- Dagblad: Om det er Politiken, Jyllands-Posten, Information eller Berlingske
- Genre: Nyhedsartikel, debatstof eller andet
- Skribent: Om det er én eller flere journalister fra det givne dagblad eller en ekstern. Såfremt det er en ekstern, noteres vedkommendes beskrevne titel.
- Parafrasering og/eller citering af Thunberg og/eller andre klimaaktivister.

Vores kodning af de 91 samlede tekster kan findes i 'Bilag 10: Kodning - Frames hos pressen', og vores definition af de fundne frames kan findes i 'Bilag 11: Definition af de fundne frames i pressen' såvel som i selve analysen.

Selvom reliabiliteten i den hermeneutiske tilgang kritiseres for graden af subjektivitet i den analytiske proces, kan dette ifølge Matthes og Kohring (2008) godt forsvares så længe dens metodiske fremgangsmåde er ekspliciteret: "A hermeneutic frame analysis can be convincingly conducted, explaining the steps to generate the frames" (Matthes & Kohring, 2008, s. 275).

Gennem en skematisering af de tekstelementer, der ligger til grunde for vores definition af en frame, tilstræber vi dette. Derudover tager vi også højde for graden af intersubjektiv enighed i kodningen gennem interkoderreliabilitet, som vi vil gennemgå i det følgende.

3.2.2.3.1 Interkoderreliabilitet i henhold til framing - Scott's pi

For at sikre en så pålidelig kodeproces som muligt vil vi undersøge interkoderreliabiliteten - det vil sige graden af intersubjektiv enighed mellem koderne. Da vi er opmærksomme på, at det ifølge Eskjær & Helles (2015) ikke anbefales, at personen, der udvikler kodemanualen, er med i kodearbejdet, da dette kan skabe kode-konsensus (s. 77), uddelegerede vi opgaven om udvikling af en kodemanual til én af os, hvorefter kodearbejdet blev tildelt en anden person i vores gruppe, der kodede samtlige 91 tekster.

Vi foretog herefter en prøve-kodning, hvor det tredje gruppemedlem prøve-kodede 25 artikler for derefter at udregne interkoderreliabiliteten ved hjælp af metoden Scotts π .

Scotts π tester overensstemmelse mellem kodere, og om kodernes variabler er konsistente (Scott, 2009, s. 348-349).

Formlen for Scott's pi er: $\pi = \frac{Pr(a) - Pr(e)}{1 - Pr(e)}$. $Pr(a)$ repræsenterer mængden af den overensstemmelse, der blev observeret mellem de to kodere, og $Pr(e)$ repræsenterer den mængde aftale, der forventes mellem de to kodere.

Scotts pi sammenligner mængden af overensstemmelse, der forventes mellem de to kodere, og sammenholder mængden af observeret overensstemmelse mellem de to kodere med, hvor meget enighed der forventes, hvis begge kodere vælger tilfældigt. Hvis begge kodere er konsistente, vil mængden af observeret enighed være højere end den mængde enighed, der forventes som følge af en tilfældighed (Wombacher, 2017, s. 2). Har koderne kodet artiklerne identisk, vil Scotts π være 1. En værdi der ligger på 0,8 anses som acceptabel, hvorimod værdier under dette kræver forbedring af kodemanualen (Eskjær & Helles, 2015, s. 81; Wombacher, 2017, s. 3).

I vores prøve-kodning var det udelukkende de frames, der var blevet fundet i pressen, der blev genstand for en prøve-kodning (Bilag 10: Kodning - Frames hos pressen). Prøve-koderen fik udleveret arket, hvorpå de forskellige frames var blevet defineret (Bilag 11: Definition af de fundne frames i pressen). Herefter skulle prøve-koderen læse og prøve-kode 25 tekster for at teste interkoderreliabiliteten.

I 'Bilag 12: Prøve-kodning ud fra frames' kan prøve-kodningen ses. Her fremgår det også, at Scott's pi efter vores beregninger afrundet ligger på 0,8, hvilket vil sige, at vores kodning ifølge Eskjær og Helles (2015) og Kevin Wombacher (2017) er acceptabel.

I det følgende vil vi afdække, hvordan vi er gået til samplingen af de tekster i pressen, som vi har gjort til genstand for en diskursanalyse.

3.2.2.4 Vores tilgang til diskursanalyse i henhold til presen

Gennem vores kodning af de 91 samlede tekster (Bilag 10: Kodning - Frames hos pressen) fandt vi det særligt interessant at undersøge de tekster, hvori Thunberg har en fremtræden rolle, og hvor nodalpunktet er klimaforandringerne, således at vi kunne sammenligne Thunbergs diskurs med pressens.

Vi udvalgte i den forbindelse 17 specifikke tekster, som vi fandt særlige at fremhæve, idet de synliggør nogle interessante mønstre i vores samlede materiale. Disse kan findes i bilag under overskrifterne:

Bilag 13: Rasmussen, 2019

Bilag 14: Hansen, 2018a

Bilag 15: Nielsen, 2018

Bilag 16: Møller, 2018

Bilag 17: Dragsdahl, 2019

Bilag 18: Lomborg, 2019

Bilag 19: Lyhne, 2019

Bilag 20: Hall, 2019

Bilag 21: Arzrouni, 2019

Bilag 22: Juul, 2019

Bilag 23: Møllerup, 2018

Bilag 24: Friis, 2018

Bilag 25: Sonne, 2019

Bilag 26: Politiken mener, 2019

Bilag 27: Jakobsen, 2019

Bilag 28: Nielsen, 2019

Bilag 29: Hansen, 2018b

I henhold til vores diskursanalytiske bearbejdning af de 17 tekster, henviser vi til afsnittet '3.1.2.1 Refleksioner over diskursteori i praksis', hvor vi forklarer, hvordan vi vil tilgå en analyse af teksterne baseret på Laclau og Mouffes (1985/2014) diskursteori.

4.1

ANALYSE: THUNBERG

4. ANALYSE

4.1 ANALYSE: THUNBERG

Inden vi fremlægger vores diskursanalyse af Thunbergs taler og tweets, vil vi her skitsere konteksterne for hendes taler ved henholdsvis COP24, World Economic Forum (WEF) og European Economic and Social Committee (EESC) event: "Civil Society for rEUnaissance".

4.1.1 Konteksten for talerne

Den ene af Thunbergs taler blev holdt under COP24. COP24 er det uformelle navn til den 24. konference mellem parterne i De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer. I år 2018 fandt FN's klimatopmøde sted i Katowice i Polen i perioden fra den 3. til 14. december. Dagsordenen for mødet var todelt: 'The Paris Rulebook', regelsættet der definerer, hvordan klimaaftalen fra Paris i praksis efterleves og kontrolleres, skulle færdiggøres, og den såkaldte 'Talanoa-dialog', der skal afdække landenes klimaindsats indtil nu og klarificerer deres vilje til at øge ambitionsniveauet de kommende år, skulle afsluttes (Nielsen, 2018). De to hovedpunkter udgør samlet den arbejdsplan, der blev vedtaget på COP21 i 2015 i Paris, og som har til formål at gøre den juridisk bindende klimaaftale operationel (Nielsen, 2018). Efter hendes ugentlige skolestrejker begyndte at tiltrække opmærksomhed i medierne, blev Thunberg inviteret til at holde tale af to omgange under topmødet. Hun afholdte sin første foran FNs generalsekretær António Guterres og de andre diplomater og politiske ledere, der var samlet til denne session den 3. december 2018, mens den anden tale fandt sted den 12. december 2018. Her talte hun i plenum foran verdensledere og pressen.

Greta Thunberg optrådte atter til det økonomiske topmøde World Economic Forum, der fandt sted den 25. januar 2019 i den schweiziske by Davos. 'The World Economic Forum' er 'Den Internationale Organisation for Offentlig-Privat Samarbejde'. Forummet har til formål at engagere beslutningstagere heraf førende politikere, erhvervsfolk og andre til at forme globale, regionale og industrielle dagsordener (World Economic Forum, 2019).

Den seneste tale i vores empiriindsamling er fra den 21. februar 2019. Denne blev afholdt til European Economic and Social Committee (EESC) event: 'Civil Society for

rEUnaissance'. Formålet med denne begivenhed var tofoldigt. Den skulle gøre opmærksom på dele af traktaten om Den Europæiske Union samt mobilisere civilsamfundet op til Europaparlamentsvalget (EESC, 2019).

4.1.2 Analyse af Greta Thunbergs taler

4.1.2.1 Klimakrise

Gennemgående fremgår det, hvordan Thunberg fremstiller klimaforandringerne som en krise. Dette gør hun ved at koble forskellige momenter til klimaforandringerne som nodalpunkt. Blandt andet anvender hun under sin tale i Davos metaforen: "Our house is on fire, I am here to say our house is on fire" (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos). Her lægges der vægt på kloden som et fælles hjem, et fælles hus, der er under angreb. Herved cementerer hun også klimakrisens alvor. Det fremgår desuden i hendes tale i Katowice den 3. december 2018, hvor hun cementerer en sådan forståelse gennem en opfordring til panik: "I want you to panic, I want you to feel the fear I feel every day. And then I want you to act, I want you to act as if you would in a crisis" (Bilag 5: COP24, 03-12-18, Katowice).

Hun fikserer herved betydningen af klimaproblematikken som en krisesituation, der kræver øjeblikkelig handling ved at bruge betegnelserne 'frygt' og 'krise' i sin fremhævelse af, hvordan hun mener, at politikerne bør føle og agere.

I januar 2019 i Davos fremstiller hun endvidere klimaforandringerne som irreversible, hvis ikke radikale ændringer finder sted inden for de næste 12 år:

According to the IPCC we are less than 12 years away from not being able to undo our mistakes. In that time unprecedented changes in all aspects of society needs to have taken place including a reduction of our CO₂ emissions by at least 50% and please note that those numbers do not include the aspect of equity which is absolutely necessary to make the Paris agreement work on a global scale (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos).

Idet IPCC-rapporten bruges som afsæt for Parisaftalen, der skal sænke landes udledning af drivhusgasser, refererer hun til et videnskabelig faktagrundlag, som politikerne selv tager udgangspunkt i. Ligesom landene, der har skrevet under på Parisaftalen, anerkender hun klimaforandringerne som menneskeskabte og som en problemstilling, der bør løses. Gennem sin reference til Parisaftalens målsætninger

tilslutter hun sig i første omgang de politiske konventioner. Hendes artikulationer vil dermed kunne forstås som en solidarisk orientering mod de politiske ledere i kraft af denne anerkendelse, men som de foregående citater imidlertid giver udtryk for, og som vi senere vil uddybe, så retter hun en skarp kritik af politikernes håndtering af klimaproblematikken, idet de hverken agerer i henhold til deres egne fremsatte klimaaftaler eller hendes forståelse af problematikken som en krise.

I samme citat fremhæver Thunberg endvidere det tidlige aspekt af klimaproblematikken ('12 år') til at fremstille den som et kritisabelt forhold, der kræver akut handling, og som endnu ikke er blevet indfriet.

Ved derudover at inddrage equity-aspektet, som er ekspliciteret i United Nations (2015, s. 3), fremstiller hun samtidig en forståelse af, at klimaproblematikken bør løses gennem et princip om lighed og ansvar tilpasset de enkelte landes specifikke forudsætninger for at kunne nå klimamålene. Herved anlægger hun samtidig et kritisk syn på den globale magtfordeling i håndteringen af klimaproblematikken, der i hendes optik ikke tager fornøden højde for equity-aspektet. Denne forståelse afspejles også et andet sted i hendes tale i Davos i artikulationen: "The bigger your carbon footprint is, the bigger your moral duty" (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos). I denne ytring skaber hun ækvivalens mellem moralsk ansvar med mængden af CO₂-udledning ved at sætte disse to elementer i eksponentiel relation til hinanden. Hun får herved tilført 'klimakrisen' betydning som et forhold, der bør håndteres gennem lighed og moralsk ansvar.

På Twitter fremgår det endvidere, hvordan hun, som i ovenstående citat, anvender videnskaben til at fremlægge sin forståelse af klimaproblematikken som en objektiv sandhed. Her refererer hun til en fælles udtalelse fra 3200 belgiske forskere og akademikere: "If you consider the objective science, only one conclusion is possible: the people taking the streets are completely right. "3200 Belgian scientists and academics write an open letter urging for strongly increased climate ambition.#ClimateStrike" (Thunberg, 2019b).

På baggrund af denne fremstilling legitimerer hun således demonstranternes opråb som videnskabeligt retfærdiggjort. Som et andet tweet giver udtryk for, så anvender hun sit fremlagte videnskabelige afsæt som legitimation for, at der er tale om en krise: "Met Office: global warming could exceed 1.5C within five years."#ClimateBreakdown" (Thunberg, 2019c).

Gennem brugen af hashtag skaber hun ækvivalens mellem videnskabens målinger og et 'klima breakdown'. Gennem hashtagget får hun mulighed for at udbrede forståelsen af klimakrisen og samtidig appellere andre til at gøre det tilsvarende. Jævnfør Isin og Ruppert (2015) påpegning af internettets konventioner, er Thunbergs brug af hashtagget også et udtryk for, hvordan hun får mulighed for at udbrede (jf.extensibility) hendes forståelse af klimaforandringerne som en krise ('Climate Breakdown'), og endvidere hvordan denne forståelse kan spores og tydeliggøres (traceability) gennem disse konventioner.

Thunbergs udbredelse og bevidsthedsgørelse af klimaforandringerne som en krise, der kræver akut handling, fremgår endvidere som et eksplicit mål:

No other current challenge can match the importance of establishing a wide public awareness and understanding of our rapidly disappearing carbon budgets that should and must become a new global currency in the very heart of future and present economics (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos).

Her sættes den nuværende klimaproblematik i relation til andre nuværende udfordringer, hvortil Thunberg betoner en manglende offentlig anerkendelse og forståelse for den krisediskurs, som hun mener, klimaforandringerne bør forstås ud fra.

Som det er fremgået i ovenstående, retter Thunberg kritik mod politikerne og den nuværende magtorden i henhold til håndtering af klimaforandringerne.

I sin fremhævelse af equity-aspektet (både som mangel i de nuværende politiske praksisser og i sin egen moraliserende fremlæggelse), betoner hun herved, hvordan en forandring af den nuværende håndtering af klimaforandringerne, bør komme nedefra i form af civilbefolkningen snarere end globale administrative styreformer. Denne forståelse kan ses som udtryk for de logikker, der optræder i borgerlig environmentalismediskursen.

4.1.2.2 Counterpositioner

Som vores introducerende afsnit om Thunbergs krisediskurs indikerer, så skabes den i høj grad i relation til det, hun sætter den i modsætning til. Vi vil i det følgende forholde os til, hvordan disse counterpositioneringer kommer til udtryk, og hvordan Thunberg i forlængelse af disse fremlægger sin forståelse af klimaproblematikken.

Gennemgående i alle taler opstiller Thunberg differentielle relationer til andre diskursive praksisser hos politikere, eliten, medierne og den voksne generation.

Hendes kritik af politikernes praksis udspringer først og fremmest af en kritik af den nuværende klimapolitik, som hun karakteriserer som uambitiøs og fejlagtig. Her er det specifikt EU's nye klimamål, der kritiseres:

In the new target, the EU is proposing to reduce its greenhouse gas emissions to 45 percent below 1990's level by 2030. Some people say that is good or that is ambitious. But this new target is still not enough to keep global warming below 1.5 degrees Celsius (Bilag 7: EESC, 21-02-19, Brussel).

Baseret på sit selvudnævnte afsæt i forskning, der fremstilles som objektiv sandhed, skaber hun her en differentiell sammenhæng mellem EU's nye mål på en 45% reduktion af drivhusgasser og de fornødne reduktioner for at sikre, at den globale opvarmning forbliver under 1,5 graders celsius. Dermed afskrives forståelser af dette tiltag som tilstrækkeligt eller ambitiøst. Derudover forholder hun sig til eksisterende praksisser, der endnu ikke er politisk regulerede:

Today we use 100 million barrels of oil every single day. There are no politics to change that. There are no rules to keep that oil in the ground. So we can't save the world by playing by the rules. Because the rules have to be changed (Bilag 5: COP24, 03-12-18, Katowice).

Hun skaber her et moment om manglende politiske tiltag til at forhindre 100 millioner tønders olie i at blive brugt som afsæt for momentet om, at de nuværende politiske regler bør ændres, idet de ikke lever op til de fornødne praksisser - her eksemplificeret af en praksis, hvor olien forbliver i jorden.

Lignende koblinger laver hun på Twitter:

Perhaps the most dangerous misconception about the climate crisis is that we have to "lower" our emissions. Because that is far from enough. Our emissions have to stop if we are to stay below 1,5/2°C warming. That rules out most of today's politics. Including airport expansions.. (Thunberg, 2019d).

Thunberg forkaster hermed en fremlagt antagelse om, at en reduktion af verdens CO₂-udslip vil være tilstrækkeligt for at løse klimaproblematikken. Dette sættes i relation til nutidens klimapolitik. I en differentiell relation til sin forståelse af, at

udslippene helt skal ophøre, afskrives nutidens klimapolitik såvel som antagelsen om en CO₂-reduktion. I forlængelse af dette bliver antagelsen fremsat som 'den farligste misforståelse' i henhold til 'klimakrisen', idet denne betragtning modarbejder forståelsen af en absolut stopklods for udslippene.

Af de ovenstående citater fremgår Thunbergs opgør med nutidige politiske praksisser og tankegange radikalt, idet hun i kraft af de skarpe diskursive skel, hun opstiller, positionerer sin egen diskurs i en antagonistisk relation til politikernes. I forlængelse af denne forkastelse af alle nuværende praksisser rettet mod klimaproblematikken, udtaler hun også: "...if solutions within this system are so impossible to find then maybe we should change the system itself" (Bilag 3: COP24, 12-12-18, Katowice).

Gennem sine artikulationer kan Thunberg således siges at positionere sig counter-hegemonisk til nutidens hegemoniske praksisser, som hun selv definerer dem. Hendes kriediskurs konstitueres dermed også først og fremmest af det, den stiller sig i en antagonistisk relation til, og det er i særdeleshed den global politik, som udøves i dag. Dette kommer til udtryk i følgende udtalelser: "The actions required are beyond manifestos or any party politics (Bilag 7: EESC, 21-02-19, Brussel) og "Until you start focusing on what needs to be done rather than what is politically possible there is no hope (Bilag 3: COP24, 12-12-18, Katowice).

I talerne til EESCs event og COP24 fremsætter Thunberg hermed sin forståelse af klimaproblematikken i en antagonistisk relation til alle nuværende regler og praksisser inden for det politiske domæne. I overensstemmelse med Mouffe (2005) kan hendes handlinger dermed forstås som et radikalt udtryk for 'det politiske' i sin reneste form, der netop konstitueres af 'den antagonistiske dimension'.

I Laclau og Mouffes (1985/2014) betragtning synliggør hun dermed politisk hegemoni som en konstruktion gennem sin egen dekonstruktion af den.

Baggrunden for hendes radikale opgør fremlægges dog helt simpelt: "The main solution however is so simple that even a small child can understand it. We have to stop the emissions of greenhouse gases" (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos)

Idet denne løsning ikke formås indfriet i det nuværende system - til trods for dens fremlagte simplicitet ("so simple") - opstilles den eneste mulighed som et opgør med systemet. I denne artikulation inddrager Thunberg en skellen mellem barn og voksen til at fremme løsningens simplicitet, idet hun fremstiller børns

forståelsesramme som begrænset i forhold til voksne for dermed at pointere, at 'selv et lille barn' kan forstå det.

Hvad, der imidlertid skal afløse det nuværende system, optager i mindre grad Thunberg i talerne. Det eneste, der gennemgående fremhæves, er, at det skal have klimakrisen som sit altoverskyggende afsæt og fokus: "Once you have done your homework you realize that we need new politics, we need new economics where everything is based on a rapidly declining and extremely limited remaining carbon budget" (Bilag 7: EESC, 21-02-19, Brussel)

Thunberg inddrager her en kobling til elementet 'lektier', der oftest vil forstås i relation til skolesystemet. Dette bliver nu bragt i sammenhæng med hendes fremlagte forståelse af klimaproblematikken som en entydig erkendelse, alle opnår gennem faktuel viden ('lektier').

Denne erkendelse er en forståelse af en fornøden erstatning af den eksisterende politik såvel som et behov for, at al økonomi gøres afhængigt af det CO₂-budget, der betegner smertegrænsen for CO₂-udslip i henhold til at forblive under en given gennemsnitlig temperatur på globalt plan (Matthews, Zickfeld, Knutti & Allen, 2018).

Budgettet som begrænset og hurtigt faldende fremsættes samtidig af Thunberg som endnu et moment, der knytter sig til hendes fremstilling af klimaproblematikken som en krise.

På nuværende tidspunkt er det i Thunbergs optik slet ikke CO₂-budgettet, der driver hverken politik eller økonomi. Grunden til dette pålægges især den diskurs, hun fremsætter som herskende: "You only speak of a green eternal economic growth because you are too scared of being unpopular" (Bilag 3: COP24, 12-12-18, Katowice).

Den diskurs, hun her fremsætter, kan ses som udtryk for den miljømæssige moderniseringsdiskurs, som Bäckstrand og Lövbrand (2016) beskæftiger sig med, hvor bæredygtighed og grønne løsninger altid sættes i relation til økonomisk vækst. I ovenstående citat laver Thunberg en direkte kobling mellem denne diskurs og et ønske fra politikeres side om at forblive populære. Hermed fremgår det også, hvordan hun henviser til sin egen diskurs som begrænsende for politikernes ønske om popularitet, idet politikerne forstås som 'for bange' til at anvende en diskurs, der ikke leverer den win-win logik, der er indlejret i den miljømæssige moderniseringsdiskurs. Hun forkaster hermed også en positiv udlægning af klimaforandringerne.

Som resultat heraf siger hun også: “You only talk about moving forward with the same bad ideas that got us into this mess” (Bilag 3: COP24, 12-12-18, Katowice).

Politikernes nuværende diskursive praksis gøres dermed til ansvarlig - både for at de fornødne løsninger ikke er indtruffet, og for at klimaproblematikken reelt eksisterer. Dette specificeres flere steder. Blandt andet kritiserer Thunberg også den nuancering af klimaproblematikken, hun beskylder politikerne for at udøve diskursivt:

You say nothing in life is black or white but that is a lie, a very dangerous lie.

Either we prevent a 1.5 degree of warming or we don't. Either we avoid setting off that irreversible chain reaction beyond the human control, or we don't.

Either we choose to go on as a civilization or we don't. That is as black or white as it gets (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos).

I disse artikulationer sættes her antagonistiske skel op mellem momenter, der sammenlagt udelukker forståelsen af, at intet er sort og hvidt, som Thunberg kobler til politikernes diskurs. I modsætning hertil fremlægger hun den globale temperaturstigning, udløsningen af en irreversibel kædereaktion, og civilisationens overlevelse i antagonistiske relationer. Ved at kalde forståelsen ‘en løgn, en meget farlig løgn’ fremgår det i forlængelse af disse forhold, at ethvert forsøg på ikke at anerkende de antagonistiske relationer mellem disse forhold mindsker muligheden for deres realisering.

Særligt civilisationens overlevelse fremmer forståelsen af klimaproblematikken som en katastrofe med altødelæggende konsekvenser. Dette er selvsagt også med til at cementere Thunbergs fremstilling af den som en krise.

I direkte modsætning hertil pålægger Thunberg politikerne i deres positive fremstilling af klimaforandringerne udbredelse af falsk håb:

And I am sorry, but saying everything will be alright while continue doing nothing at all is just not hopeful to us. In fact, it's the opposite of hope. And yet this is exactly what you keep doing. You can't just sit around waiting for hope to come, you're acting like spoiled irresponsible children. You don't seem to understand that hope is something you have to earn (Bilag 7: EESC, 21-02-19, Brussel).

Der skabes igen antagonistiske relationer mellem politikeres diskursive praksis og Thunbergs egen forståelse. ‘Alt vil blive okay’ kobles til en opfordring til håb fra politikernes side. Dette sættes imidlertid i et antagonistisk relation til ‘det modsatte af

håb'. Thunberg skaber hermed to antagonistisk forbundne skel op mellem ækvivalente momenter, hvor der fra politikernes side af skellet 'ventes på, at håb kommer', der imidlertid forkastes i en antagonistisk betragtning af, at 'håb er noget, man skal opnå'.

Interessant er det derudover, at hun her gør politikernes venten til en handling, der forbindes til 'forkælede, uansvarlige børn'. Som tidligere nævnt fremstiller hun en forståelse af børns underlegenhed i forhold til voksne. Denne forestilling bruger hun imidlertid til at påpege, at det her er børnene, der agerer voksne, og voksne, der agerer (forkælede, uansvarlige) børn. Hun trækker dermed igen på en gængs fælles kulturel forestilling (a social imaginary) om forholdet mellem børn og voksne for at udfordre denne i lyset af klimaproblematikken.

Denne skelnen kan også ses som gentagende i relation til et generationsopgør, der blandt andet kommer til udtryk efter hendes kritik af EU's utilstrækkelige klimapolitik: "Once again, they sweep their mess under the carpet for our generation to clean up and solve" (Bilag 7: EESC, 21-02-19, Brussel).

Her gør Thunberg klimaproblematikken til et generationsopgør, idet det her forstås i en tidslig relation mellem foregående, nuværende og fremtidige (voksne) generationer, hvoraf Thunberg positionerer sig selv inden for sidstnævnte. Dermed beskyldes den nuværende generation, som politikerne er en del af, for at efterlade deres 'rod' til Thunbergs generation. Gennem metaforen om, at dette rod fejes under gulvtæppet og efterlades, så hendes generation må rydde op og 'løse' det, fremstiller hun politikernes handlinger - eller snarere manglende handlinger - som et aktivt forsøg på at skjule og/eller ignorere klimaforandringerne.

Det er dog ikke kun politikerne, Thunberg positionerer sig i opposition til. Det er hele den såkaldte 'elite'. Dette fremgår tydeligt i hendes tale den 25. januar til World Economic Forum i Davos: "Here in Davos, just like everywhere else, everyone is talking about money. It seems that money and growth are our only main concerns" (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos).

Hendes egen fremlagte forståelse af klimaproblematikken som en krise, der bør optage alle politiske instanser, sættes her i en differentiell relation til eliten som drevet af penge og vækst. Denne praksis sætter hun endvidere i relation til 'en pris', som andre end eliten nødsages til at betale: "At places like Davos people like to tell success stories but their financial success has come with an unthinkable price tag" (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos).

I denne fremlagte metafor indikerer Thunberg, hvordan den finansielle succes, der fremhæves ved steder som World Economic Forum, sker på andres bekostning. Hvad hun helt præcist hentyder til her synes tydeligst ekspliciteret i hendes tale ved COP24:

Our civilization is being sacrificed for the opportunity with a very small number of people to continue making enormous amounts of money. Our biosphere is being sacrificed so that rich people in countries like mine can live in luxury. It is the sufferings of the many which pay for the luxuries of the few (Bilag 3: COP24, 12-12-18, Katowice).

Thunbergs klare differentielle skel optræder igen, idet hun opstiller antagonistiske sammenhænge mellem et fåtal menneskers enorme økonomiske indtjening og civilisationens destruktion, en luksuriøs livsstil hos de rigeste i verden - Sverige som eksempel - og biosfærens destruktion samt luksus hos få og lidelser hos mange.

Der opbygges således ækvivalens mellem momenterne 'økonomisk indtjening hos et fåtal mennesker', 'luksuriøs livsstil hos de rigeste' og 'få menneskers luksus', der sammenlagt stilles i en antagonistisk relation til destruktionen af biosfæren og dermed lidelser for de mange, der endvidere sættes i relation til civilisationens undergang. Herved udøver Thunberg igen opgør med den miljømæssige moderniseringsdiskurs ved at postulere, at dens liberale markedsorientering sker på bekostning af lidelser og ødelæggelse hos de mindre velhavende. Dette opgør peger endvidere på hendes egen holdning om en mere lige magtfordeling, der ikke drives af kapitalistiske markeds kræfter. Dette ræsonnerer også med den borgerlige environmentalismediskurs, som Bäckstrand og Lövbrand (2016) peger på, der netop er kendetegnet ved en stærk skepsis over for kapitalismen, idet den fordrer ulighed og ufordelagtige magtrelationer.

I stedet fremmer diskursen ønsket om, at klimaproblematikken løses gennem en øko-centreret tilgang, der i højere grad inddrager den civile befolkning.

På Thunbergs Twitter-konto kommer dette synspunkt også til udtryk. Blandt andet på førstedagen af WEF i Davos, inden hun afholder sin tale.

Her poster hun et tweet, der linker til en artikel fra nyhedsmediet 'The Guardian', og skriver:

"Record private jet flights into davos as leaders arrive for climate talk": "Some people claim the right to steal the remaining carbon budget from future

generations and people in poorer parts of the world. 1500 private jets to be used getting to the @wef in #Davos. #wef theguardian.com/global-develop... (Thunberg, 2019e).

Her sammenkæder hun 'nogle menneskers ret til at stjæle CO₂-budget fra fremtidige generationer og mennesker i fattigere dele af verden' til deltagere til WEF, der er fløjet til Davos med privatfly. Hun afskriver dermed det right claim, hun pålægger deltagerne, i forståelsen af, at de udøver denne selvudnævnte 'rettighed' på bekostning af endnu ufødte generationer og jordens fattigste. Artiklen fra The Guardian anvendes i den forbindelse som faktuel dokumentation for hendes fremstilling.

Dette afspejler endvidere Roslyng og Blaagaards (2016) forståelse af, hvordan internettet også gøres til katalysator for "networking political acts", idet aktørers diskursive praksisser rekonstrueres af andre - ligesom Thunberg her tilskriver ny betydning til ordene anvendt af The Guardian. Dette vidner også om den opløsning af binære forhold, der er blevet opstillet mellem massemedier og digitale medier (Roslyng & Blaagaard, 2016, s. 125).

Selvom Thunberg således selv trækker på publikationer i nyhedsmedierne for at fremme en særlig beretning om klimakrisen, så forholder hun sig også kritisk over for gængse praksisser i nyhedernes dækning af denne. Dette fremgår flere steder i hendes taler. Efter hun eksempelvis har fremhævet nødvendigheden af, at Sverige årligt reducerer deres CO₂-udspil med minimum femten procent for at leve op til loftet på en 2 graders temperaturstigning, udtaler hun: "You would think the media and everyone of our leaders would be talking about nothing else – but no one ever even mentions it" (Bilag 5: COP24, 03-12-18, Katowice).

Som det her artikuleres, stilles hendes egen diskursive fremstilling af klimaproblematikken som en krise i en differentiell relation til verdens lederes og mediernes praksis - i en sådan grad, at hendes krisediskurs på nuværende tidspunkt udelukkes. Som følge heraf laver hun en kobling mellem denne blokering af krisediskursen og befolkningens uvidenhed, når det kommer til klimaproblematikken: "And since the climate crisis is a crisis that has never once been treated as a crisis, people are simply not aware of the full consequences of our everyday life" (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos).

Her skabes der en forståelse af, at mediernes og verdens lederes afholdelse fra at anvende en krisediskurs har afgørende betydning for den offentlige

meningsdannelse. En sådan betragtning synes at afspejle en medieteoretisk forståelse af nyhedsmedierne som tilsvarende politisk magtfulde i kraft af deres privilegerede adgang til befolkningens opmærksomhed.

I henhold til dette udviser Thunberg også på Twitter en betragtning af det sociale som diskursivt:

As soon as our politicians, the media and our society start treating the climate crisis as the crisis it is, we will no longer need climate conferences like the #cop24. Because then all our time will be spent on cutting emissions and changing our society into a sustainable one (Thunberg, 2018b).

Af tweetet fremgår det, hvordan det er diskursive praksisser hos politikerne, medierne og i samfundet, der forhindrer den fornødne sociale praksis i Thunbergs optik, hvor en forståelse af klimaproblematikken som en krise fordrer handling, der stemmer overens med en sådan forståelse.

Hun kritiserer tilmed hele den voksne generation for at artikulere behovet for, at de giver de unge håb om fremtiden, da heller ikke dette hænger sammen med krisediskursen:

Adults keep saying 'we owe it to the young people to give them hope'. But I don't want your hope, I don't want you to be hopeful. I want you to panic, I want you to feel the fear I feel every day. And then I want you to act, I want you to act as if you would in a crisis (Bilag 5: COP24, 03-12-18, Katowice).

Mens denne artikulation, som Thunberg tilføjer voksne, godt ville kunne forstås som en opfordring til fornøden handling for at forsikre børnene om, at der er årsag til håb for fremtiden, så det er ikke tilfældet her. Artikulationen fremstilles i stedet af Thunberg som et forsøg på at give de unge forfalsket håb trods tilstedeværelsen af en krise. Det fremgår af hendes antagonistiske skelnen mellem håb og panik, hvoraf hun opfordrer til sidstnævnte. Hendes appel kan betragtes affektiv, idet hun appellerer til en følelse af frygt - den frygt, som hun selv føler. Her skabes der ækvivalens mellem panik, frygt og krise, der i samspil blokerer for håb og håbefuldhed.

Som resultat af at intet håb og ingen handling betragtes som mulig inden for den nuværende miljømæssige moderniseringsdiskurs, appellerer Thunberg til nytænkning: "We need a whole new way of thinking" (Bilag 7: EESC, 21-02-19, Brussel). Hvad denne alternative nytænkning imidlertid skal bestå af - andet end et

indlejret fokus på klimaproblematikken som krise - konkretiseres imidlertid ikke i nogen af disse taler. Det forventes ikke, at verdens magthavere kan realisere en sådan nytænkning. I stedet sætter hun sin lid til 'folket'. Dette fremgår blandt andet af hendes tale til COP24:

For 25 years countless of people have stood in front of the United Nations climate conferences, asking our nations' leaders to stop the emissions. But, clearly this has not worked since the emissions just continue to rise. So I will not ask them anything. Instead I will ask the media to start treating the crisis as a crisis. Instead I will ask the people around the world to realize that our political leaders have failed us (Bilag 5: COP24, 03-12-18, Katowice).

Thunberg sætter her sit klimaopråb i relation til 'utallige menneskers demonstrationer' foran FNs klimakonferencer inden for de seneste 25 år. Derved bliver hendes forståelse af klimaproblematikken fremstillet som én, der stemmer overens med talrige andre. Hun sætter dog her en differentiell relation op mellem disse demonstrationers krav om et ophør af CO₂-udslip og det fortsat stigende CO₂-udslip. På baggrund af denne kobling bliver rationalet derfor, at et sådant opråb ikke virker, og at Thunberg derfor ikke vil bede politikere om det tilsvarende. Dette kan ses som udtryk for en antagonistisk relation mellem disse aktivister, som hun også positionerer sig som, og verdens politikere, idet hun blokerer for et fælles demokratisk grundlag for diskussion.

Som resultat heraf retter hun sin opfordring mod nyhedsmedierne, som hun beder udbrede sin krisediskurs ved 'at behandle krisen som en krise', og få 'folket' til at dele hendes forståelse af, at verdens ledere har svigtet dem. Sidstnævnte fremstilles gennem pronominerne 'vores' og 'os', hvormed hun skaber en særlig social imaginary, et forestillet fællesskab (jf. Warner, 2002) af jordens befolkning, der stilles i en differentiell relation til deres politiske ledere.

I en tilsvarende differentiell skelnen mellem et givent folk og deres magthavere udtaler hun tilsvarende:

You have ignored us in the past and you will ignore us again. We have run out of excuses and we are running out of time. We have come here to let you know that change is coming whether you like it or not. The real power belongs to the people! (Bilag 3: COP24, 12-12-18, Katowice).

Thunberg fremsætter her en forståelse af, at politikernes hegemoniske praksisser blokerer for krisediskursen, idet praksisserne, som de fremstilles, stilles i en

antagonistisk relation til denne, og her ignoreres. Hun fremlægger endvidere deres diskursive praksisser som 'undskyldninger', som man i forståelsen af klimakrisens tidlige knaphed nu er løbet tør for. Hendes efterfølgende artikulation, om at forandring er på vej, kan imidlertid forstås på to vidt forskellige måder, der begge er ækvivalente med hendes andre fremlagte momenter. I relation til den efterfølgende sætning ("the real power belongs to the people!") kan den forstås som udtryk for, at folket i overensstemmelse med kriediskursen uundgåeligt vil ændre ved det nuværende system, som politikerne opretholder - uanset om de vil det eller ej. Den anden betydning, der kan tilskrives denne artikulation baseret på de momenter, Thunberg ellers har sat sammen, er forståelsen af, at klimaforandringerne uundgåeligt kommer - uanset om de vil det eller ej.

Uagtet om det er den ene eller anden, der er her er gældende, så fremgår det, hvordan Thunberg i sin antagonistiske blokering af verdens magthavere appellerer til, at den fornødne forandring for at løse klimakrisen i stedet bør komme nedefra; fra folket.

Som dette afsnit bevidner, opstår Thunbergs fremstilling af klimaproblematikken næsten gennemgående i en differentiell kobling til, hvordan den *ikke* skal forstås. Man kan derfor fristes til at se det som en eksemplificering af Mouffes (2005) betragtning af, hvordan identitets- og gruppeformationer alene skabes gennem antagonistiske relationer. Thunbergs kriediskurs skabes næsten udelukkende i kraft af de diskursive counterpositioner, hun opstiller i talerne. Som vi imidlertid fremviste i analysens indledende afsnit, kan ikke alle diskursive relationer, der skabes, betragtes antagonistisk.

Når Thunberg eksempelvis taler ud fra IPCC-rapporten, så anvender hun også en solidarisk orientering til forskerne bag denne og tilslutter sig det samme videnskabelige fundament som politikerne. Samtidig bruger hun dette fælles fundament til at positionere sig selv i en række agonistiske relationer over for politikerne. Isins (2002) 'logics of alterity' kan derfor også afkodes i materialet.

De counterpositioner, vi her har fremhævet, er centrale, da det også er i relation til disse, at Thunberg udøver rights claims. I det følgende vil forholde os til, hvordan hun i kraft af særlige diskursive positioneringer påberåber og bryder med konventioner i påkaldelsen af rights claims for sig selv og andre.

4.1.2.3 Rights claims

Den counterpositionering, Thunberg indtager over for eliten og politikernes miljømæssige moderniseringdiskurs, hvor økonomisk vækst og bæredygtighed bør gå hånd i hånd i løsningen af klimaproblematikken, kan også forstås som et opgør med en fremsat fælles kulturel forestilling, det imaginære hos Isin & Ruppert (2015). Hos Thunberg fremsættes denne som styret af en markeds- og konkurrencedrevet tilgang til klimaforandringerne, der fordrer en forståelse af, at klimaproblematikken kan løses inden for det nuværende politiske system, og at der derfor er håb for fremtiden. Gennem sit opgør med denne (fremlagte) hegemoniske forståelse, denne "the imaginary institution of society" (jf. Castoriadis, 1987 i Isin & Ruppert, 2015) som hun fremstiller den, kommer ét af Thunbergs rights claims til udtryk:

You only speak of a green eternal economic growth because you are too scared of being unpopular. You only talk about moving forward with the same bad ideas that got us into this mess. Even when the only sensible thing to do is pull the emergency brake. You are not mature enough to tell it like it is. Even that burden you leave to us children. But I don't care about being popular. I care about climate justice and the Living Planet (Bilag 3: COP24, 12-12-18, Katowice).

Politikernes stræben efter popularitet, der forhindrer dem i at anvende den fornødne krisediskurs, fremsættes her som et umodent træk og som en byrde, der pålægges børn som Thunberg. Dermed bliver det hende og hendes jævnaldrendes ansvar at "tale sandt" om klimaproblematikken som en krise. Hun positionerer her sig selv i modstand til politikerne, idet hun, i modsætning til dem, ikke efterstræber popularitet men bekymrer sig om 'klima retfærdighed' og 'den levende planet', som de ikke gør. Hun kan derved siges at udøve et rights claim på vegne af planetens overlevelse, som hun netop i det foregående har fremført som negligeret til trods for, at de nuværende politiske konventioner, her eksemplificeret af Parisaftalen, selv påstår at ville redde denne. Dette rights claim er interessant, idet en planet traditionelt set ikke forstås som et handlende subjekt. Det adskiller sig således også fra Isin og Rupperts (2015) forståelse af rights claims som udøvelsen af "I, they, we have a right to" (tale)handling, idet der egentlig her er tale om; "it has a right to". Forstået på denne måde giver Thunberg planten en stemme ved at udøve et rights claims på vegne af den. Ved samtidig at beskrive planeten som 'levende' fremhæver Thunberg den som

en levende organisme. Hun fremsætter her et alternativ til den kulturelle forestilling (det imaginære), der udspringer fra den miljømæssige moderniseringdiskurs, hvor planten kan reddes gennem markedsøkonomiske midler.

Planten fremstilles her som et fælles hjem, der er livstruet ("Our house is on fire" (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos)), hvormed krisediskursen skaber en anden imaginær forestilling om 'borgerskab' end den, der tilkobles de nuværende diskursive praksisser. Dette fremgår af de momenter, hun kobler hertil, hvor der skabes en differentiell relation mellem egne politiske, økonomiske interesser og det globale fællesskab, som hendes fremstilling af planeten fremmer: "(...) how can we expect countries like India, Colombia or Nigeria to care about the climate crisis if we, who already have everything, don't care even a second about our actual commitments to the Paris agreement?" (Bilag 5: COP24, 03-12-18, Katowice).

De interesser i økonomisk vækst og popularitet, som Thunberg fremhæver som modarbejdende i løsningen på klimaproblematikken, kobles her til et "vi" bestående af de velhavende lande, der står i modsætning til 'lande som Indien, Columbia og Nigeria'. Det fremgår hermed, hvordan politisk passivitet, frembragt af den miljømæssige moderniseringsdiskurs, forbindes til verdens rigeste lande, der stilles i en differentiell relation til de resterende. Dette gør hun således op med ved at fremsætte en forestilling om planeten som et fælles hjem beboet af et fællesskab bestående af en (global) civilisation.

Det er også indenfor i denne fremsatte forestilling, at hun udøver et andet rights claim om retten til den globale civilisations overlevelse:

Some people say that we are fighting for our future, but that is not true. We are not fighting for our future, we are fighting for everyone's future. And if you think that we should be in school instead, then we suggest that you take our place in the streets striking from your work. Or better yet, join us so it can speed up the process (Bilag 7: EESC, 21-02-19, Brussel).

I relation til krisediskursens forståelse af klimaproblematikken som en trussel for hele civilisationen fremlægger Thunberg her hende og de andre unges aktivisme som en klimakamp, hvor der kæmpes for alles fremtid (overlevelse). Dette knytter sig ligeledes til den relationelle forståelse af generationer, som hun også giver udtryk for. Hendes rights claim bliver hermed et rights claim om alle fremtidige generationers ret til overlevelse.

I henhold til disse artikuleringer kan man i forlængelse af ovenstående også tale om en særlig 'social imaginary' (jf. Warner, 2002) i skabelsen af en offentlighed. Thunberg adresser nemlig her et globalt fællesskab, der med afsæt i krisediskursen, baseres på en fælles forestilling om en menneskehed, hvis fælles hjem og overlevelse er truet. Dette fremgår også flere andre steder - blandt andet i hendes tale til WEF: "Now we all have a choice. We can create transformational action that will safeguard the future living conditions for humankind, or we can continue with our business as usual and fail. That is up to you and me" (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos).

Som foregående afsnit har anskueliggjort, så har Thunberg diskursivt skabt en række gruppe-formationer, der står i differentielle relationer til hinanden; barn/voksen, eliten/folket, politiske ledere/folket, rige/fattige. Som ovenstående citat imidlertid indikerer, så skaber hun her en gruppeformation, der inkorporerer alle disse grupperinger i fremsættelsen af en global offentlighed af fremmede, der alle står over for en klimakrise, der truer deres eksistens. Inden for denne diskursivt skabte offentlighed kan der således ikke sættes spørgsmålstegn ved legitimiteten af Thunbergs aktivisme, idet hun også forstås som et medlem af denne offentlighed, der kæmper for dens overlevelse.

I henhold til Warners (2002) diskursive forståelse af offentligheder kan adresseringen i Thunbergs artikuleringer samtidig betragtes som en skabelse af en global offentlighed. I relation til det opgør, hun samtidig tager med elitens og politikernes praksisser, kan dette frembragte fællesskab forstås som modarbejdet af verdens magthavere, som det står i et agnostisk forhold til.

Foruden disse rights claims udøver Thunberg endvidere andre, der udøves i opposition til fremlagte forståelser af, at hende og de andre skolestrejkende elever bør blive i skole og ikke 'pjække' for at demonstrere for klimaet:

Some people say that I should be in school instead. Some people say that I should study to become a climate scientist so that I can "solve the climate crisis". But the climate crisis has already been solved. We already have all the facts and solutions. And why should I be studying for a future that soon may be no more, when no one is doing anything to save that future? And what is the point of learning facts when the most important facts clearly means nothing to our society? (Bilag 5: COP24, 03-12-18, Katowice).

Vi kan her trække på samspillet mellem det lovmæssige, det imaginære og det performative, som det fremsættes af Isin og Rupperts (2015) i deres forståelse af borgerskab. I Thunbergs fremlagte forståelse af undervisningspligt kommer dette til udtryk, idet hun anskueliggør, hvordan denne lovmæssige pligt, der er gældende i de fleste vestlige lande, er en diskursiv konstruktion skabt af performativitet og en særlig imaginær samfundsforståelse. Dette fremgår af artikulationen om, at hun bør deltage i undervisningen for at studere, så hun kan blive klimaforsker og løse klimakrisen.

Hun fremfører således denne undervisningspligt som en imaginær kulturel forestilling, hvor uddannelse forstås som middel til læring, der kan levere den fornødne indsigt for at klimaproblematikken kan løses. Dette sætter hun imidlertid i en antagonistisk relation til en fremstilling af, at klimakrisens tidslige aspekt frarøver hende en fremtid, samt at klimaproblematikken er løst, og at al fornøden fakta og alle fornødne løsninger er i vores besiddelse. Således synliggør hun den lovmæssige undervisningspligt som en diskursiv (performativt) skabt konstruktion og dekonstruerer den derved også.

Hun udøver i forlængelse af dette et rights claim om retten til sin egen overlevelse, der bryder med konventionen om lovmæssig undervisningspligt. Dette gøres atter inden for en forståelse af klimaforandringerne som truende for civilisationens overlevelse som resultat af politisk passivitet/manglende fornøden handling. I en sådan forståelse bliver skolegang såvel som ny viden gennem uddannelse overflødig, idet det selvsamme system stiller hende overfor en potentiel ikke-eksisterende fremtid.

Et tilsvarende rights claim baseret på samme rationale fremgår også i hendes tale i Brussel:

And if you still say that we are wasting valuable lesson time, then let me remind you that our political leaders have wasted decades through denial and inaction. And since our time is running out we have decided to take action. We have started to clean up your mess and we will not stop until we are done (Bilag 7: EESC, 21-02-19, Brussel).

I sin fremlagte forståelse af den tidslige knaphed, som klimakrisen fordrer, opstiller Thunberg her en differentiell relation mellem de årtiers tidsspild, hun beskylder politikerne for, med de skolestrejkende børns spildte undervisningstimer, som kritikerne beskylder dem for. Hertil benytter hun differentieringen mellem politikernes

fornægtelse og passivitet og deres handling i lyset af den tidlige knaphed, der forudsætter akut handling nu.

Hendes rights claim kommer her til udtryk i artikulationen “our time is running out”, hvoraf ‘vores’ relateres til de klimastrejkende unge. Som i forrige fremhævede citat er det således i den fremlagte forestilling om, at de politiske ledere fratager de unge deres fremtid, at Thunberg her udøver et rights claim om hende og de andre unges ret til overlevelse. Dermed legitimeres deres skolestrejker også. Den fælles kulturelle forestilling, som hun her adresserer, er også i overensstemmelse med det globale fællesskab, hun adresserer i den samme tale. De har begge afsæt i en forståelse af klimaforandringerne som katastrofale for menneskeheden. Som ovenstående indikerer, fremhæver hun imidlertid børn og unge som ekstra udsatte i denne forståelse, hvorfor hun også tillægger dem særlig vægt. Dette kan også betragtes i lyset af den fratagelse af denne gruppes agens, som hun beskylder et flertal af voksne for at udøve:

Many people are trying to make the school strikes a question of whether we are promoting truancy or whether we should go back to school or not. They make up all sorts of conspiracies and call us puppets who cannot think for ourselves (Bilag 7: EESC, 21-02-19, Brussel).

Thunbergs rights claim om retten til overlevelse på vegne af sig selv og andre skoleelever kan dermed også betragtes som et rights claim om retten *til* denne ret i forståelsen af, at det ikke er rettigheder, som de har på nuværende tidspunkt, da de som børn ignoreres og fremstilles som uselvstændige.

Skolestrejkerne kan endvidere forstås som konkrete, aktivistiske handlinger i kraft af den civile ulydighed, der udøves herved. De er således udtryk for reelle konventionsbrud, som Thunberg tilføjer yderligere betydning til i sine taler.

Som tilfældet med hendes rights claim på vegne af alle (også fremtidige generationers) overlevelse, fremmer hendes artikulationer ligeledes en alternativ kulturel forestilling (‘social imaginary’), der gør op med en eksisterende.

Her er den eksisterende social imaginary én, der forstår uddannelse og læring som middel til løsning på klimaproblematikken. Denne forkaster hun i forestillingen af, at hende og hendes generation ikke vil have en fremtid at uddanne sig til, hvis ikke de strejker og handler nu.

I forlængelse af det antagonistiske forhold, hun opstiller mellem de unge og politikerne som fjender gennem blokeringen for de unges indflydelse i den politiske debat ("You have ignored us before, and you will ignore us again" (Bilag 3: COP24, 12-12-18, Katowice)) skaber hun en solidarisk orientering mod klimaforskerne ved at udøve et rights claim på deres vegne - rettet mod selvsamme politiske ledere:

We know that most politicians don't want to talk to us. Good, we don't want to talk to them either. We want them to talk to the scientists instead. Listen to them, because we are just repeating what they are saying and have been saying for decades. We want you to follow the Paris agreement and the IPCC reports. We don't have any other manifests or demands, you unite behind the science that is our demand (Bilag 7: EESC, 21-02-19, Brussel).

Hun skaber her en tilsvarende antagonistisk relation mellem sin generation og verdens politikere, idet hun udelukker muligheden for dialog mellem disse parter. I kraft af denne blokering udøver hun i stedet et rights claim på vegne af klimaforskerne om retten til at blive lyttet til og taget alvorligt. Herved gør hun sin egen generation til talerør for klimaforskerne, og klimaforskerne til talerør for sin egen fremlagte forståelse af klimaproblematikken som en krise. I sin fremhævelse af politikernes egen klimaaftale og egen FN-finansierede rapport kan hendes artikulation samtidig betragtes agonistisk, idet hun faktisk vedkender sig deres egne fremsatte klimamål, men samtidig bruger disse til at påberåbe, hvordan de ikke lever op til dem. Her er det igen tydeligt, hvorledes hun bruger videnskaben som en indiskutabel bærer af sandhed om klimaforandringerne og i forlængelse heraf politisk handling.

For alle Thunbergs rights claims kan det diskuteres, hvorvidt man kan tale om udøvelsen af antagonisme i dens rene form.

I overensstemmelse med Isin & Rupperts (2015) forståelse af, at subjektet må afgive magt ved at underkaste sig lovmæssige konventioner for at kunne handle som borger ved at udøve rights claims og potentielt udøve subversion, så tilslutter Thunberg sig ligeledes et fælles fundament med dem, hun stiller sig i opposition til. Som fremlagt i begyndelsen af vores analyse så deler eliten og politikerne alle en forståelse af, at klimaproblematikken er reel og bør løses. Så selvom Thunbergs fremlagte forståelse af klimaproblematikken adskiller sig betydeligt fra hendes modstandere, og hun skaber antagonistiske relationer til flere forståelser i andre

diskurser om klimaproblematikken, så agerer hun imidlertid aktivistisk på baggrund af dette fælles grundlag.

I ledtog med Isin og Rupperts argument for, at man kun vil kunne udøve subversion på baggrund af en anerkendelse af et fælles fundament, så er det tilsvarende også kun herved, at Thunberg har mulighed for at dekonstruere den miljømæssige moderniseringsdiskurs, som hun gør op med.

4.1.2.4 Opsamling

Af ovenstående fremgår det, hvordan Greta Thunberg gennem ækvivalensrelationer, fremsætter klimaforandringerne som en 'krise'. Dette sker blandt andet gennem metaforer for et brændende hus, elementer som panik og angst samt et tidligt aspekt, der cementerer klimaforandringerne som en klimasituation, der kræver akut handling. Hun baserer endvidere dette på forskning i IPCC-rapporten, som også politikernes egen Parisaftale er baseret på. Denne solidariske orientering bliver endvidere afsæt for hendes kritik af politikernes håndtering af klimaforandringerne, hvorfor hun positionerer sig agonistisk. Hun anvender ligeledes fakta fra IPCC-rapporten til at definere sin krisediskurs, hvilket hun gør på baggrund af et antagonistisk opgør med politikernes diskurs.

Gennem sin fremhævelse af equity-aspektet tilskrives 'klimakrisen' den forståelse, at håndteringen bør ske gennem ligheds- og retfærdighed-principper. Denne diskurs kan synes også at karakterisere aspekter i den borgerlig environmentalisme diskurs, hvor løsningen på klimaforandringerne bør have rod i en retfærdig (fladere) verdensorden.

Med afsæt i klimaforandringerne som en krise, fremsætter Thunberg politikernes nuværende håndtering som utilstrækkelig og endda som en direkte stopklods for deres eget mål om at afvikle for voldsomme klimaforandringerne, som det fremgår i Parisaftalen.

Politikernes håndtering og forståelse af klimaforandringerne karakteriserer hun som drevet af kapitalistiske logikker i overensstemmelse med den miljømæssige moderniseringsdiskurs.

Eliten og politikernes fokus på kapitalisme og vækst sættes i kobling til fremtidige katastrofale konsekvenser, som hun i en antagonistisk relation sætter overfor resten af befolkning.

De voksnes 'falske håb' og politikernes diskurs, der tager afsæt i positiv økonomisk vækst, forhindrer i Thunbergs optik de fornødne handlinger, der skal til for at håndtere klimaforandringerne som en krise.

I sin counterposition inkluderer Thunberg ikke blot sig selv eller en minoritet men snarere hele befolkningen i sin adressering. Herved får hendes counterpositionering også karakter af den borgerlige environmentalisme, der kræver lighed samt en øko-centreret tilgang til klimaforandringerne. Herved skaber hun en social imaginary baseret på en fælles forestilling om klimaforandringerne som en krise, der ikke handles på.

Gennem sin counterpositionering udøver Thunberg en række rights claims på vegne af sig selv og andre aktører. Først ser vi, hvordan hun på vegne af kloden påkalder sig dennes ret til overlevelse. Dette gør hun ved at tage udgangspunkt i politikernes egne mål (at redde planeten), hvortil hun positionerer politikerne og deres praksisser i en antagonistisk relation til den levende planet og klimaretfærdighed. Ligeledes udøver Thunberg rights claims på vegne af civilisationens ret til overlevelse. Dette gør hun med afsæt i planeten som et fælles hjem, der er i fare. Ud fra denne virkelighedsfremstilling sætter hun en antagonistisk relation op mellem de rige lande (eliten) og den resterende befolkning, hvor de riges behov blokerer for de andres overlevelse. Hendes rights claim omhandler herved civilisationens ret til overlevelse, der også indbefatter fremtidige generationer.

Disse rights claims kan ses som udtryk for en social imaginary med rod i en forestilling om, at klimaforandringerne truer civilisationen på grund af manglende politisk, fornøden handling. Thunberg udøver endvidere et rights claim om retten til at blive lyttet til på vegne af klimaforskere. Dette gør hun i kraft af en antagonistisk relation, som hun sætter op mellem sin generation og politikerne, hvor mulighed for dialog mellem disse parter udelukkes. På baggrund af dette anvender hun en solidarisk orientering til forskerne, som hun gør til talerør for sin klimakamp.

4.2

ANALYSE: PRESSEN

4.2 ANALYSE: PRESSEN

4.2.1 Kvantificering af sampling

For at skabe et systematisk overblik over hvordan pressen fremstiller klimaforandringerne og Thunberg, har vi foretaget en kvantificering af vores indsamlede empiri. Denne kvantificering vil vi indledningsvis præsentere.

4.2.1.1 Pressedækningen i samlingsperioden

I perioden 20. august 2018 til den 12. april 2019 samlede vi i alt 91 tekster, der omhandlede Greta Thunberg og hendes klimakamp. I denne periode var Politiken og Information de dagblade, der var mest aktive i pressedækningen og i debatten om Thunberg. Politiken stod bag de fleste artikler (30,8%) efterfulgt af Information (29,7%). Jyllands-Posten og Berlingske havde betydeligt mindre fokus på Thunberg i vores samlingsperiode. Medierne publicerede hver 18 tekster, svarende til, at de to medier hver stod for publiceringen af 19,8% af det samlede antal samlede tekster (Tabel 1).

Tabel 1: Antal artikler i perioden 20. august-12. april 2019 fordelt på pressen

	Tal	Procent
Berlingske	18	19,8%
Information	27	29,7%
Jyllands-Posten	18	19,8%
Politiken	28	30,8%

Tallene giver et indtryk af, at Thunberg er højere placeret på den redaktionelle dagsorden hos de centrumvenstre-orienterede dagblade, som udgøres af Politiken og Information end hos de borgerlige dagblade Jyllands-Posten og Berlingske.

I forhold til genre er fordelingen på tværs af pressen således: 69,2% af teksterne er artikler, 24,2% er debatindlæg og 6,6% er i kategorien 'andet' (Tabel 2).

Tabel 2: Fordeling af nyhedsgenre i pressen

	Tal	Procent
Artikler	63	69,2%
Debatindlæg	22	24,2%
Andet	6	6,6%

Ser vi på de enkelte dagblades tekster om Thunberg i samplingperioden, fremgår det tydeligt, at pressen publicerede de fleste tekster den 15. marts 2019 i forbindelse med den globale strejke for klimaet. Information, Politiken, Jyllands-Posten og Berlingske publicerede i alt 18 tekster svarende til 19,8% af det samlede antal samlede tekster. Ud af de 18 tekster var fire af disse fra Ritzau. De fire tekster udgør i alt ni tekster (9,9%) i kvantificeringen af vores sampling, eftersom Information og Berlingske postede alle fire Ritzau-tekster, og Jyllands-Posten postede én af disse. Derudover publicerede Politiken fem tekster (5,5%), Jyllands-Posten to tekster (2,2%), Information en tekst (1,1%) og Berlingske en tekst (1,1%).

Den 15. marts 2019 deltog et hidtil uset antal deltagere i den globale klimastrejke, hvilket kan forklare denne store publiceringsprocent. Én af pressens skribenter Lars Henrik Aagaard kunne den følgende dag berette i Berlingske, at strejken havde fundet sted i mindst 1.769 byer og steder i 112 lande verden over, hvoraf der i Danmark blev afholdt strejker i mindst 30 byer (Bilag 29: Aagaard, 2019).

4.2.1.2 Dagbladernes fremstilling af Thunberg

Dagbladernes fremstilling af Greta og de andre strejkende aktivister er overvejende positiv. Hele 54,9% af de samlede tekster var positivt stillet i forhold til Thunberg, 27,5% var neutrale i deres fremstilling og blot 17,6% var af en negativ karakter (Tabel 3).

Tabel 3: Mediernes fremstilling af Greta og aktivisterne

	Tal	Procent
Positiv	50	54,9%
Negativ	16	17,6%
Neutral	25	27,5%

Ser vi nærmere på de individuelle dagblade, er det Politiken med 71,4%, der er mest positiv i sin fremstilling af Thunberg. Både dækningen af hende hos Jyllands-Posten (61,1%) og Information (59,3%) var dog også overvejende positiv.

Anderledes ser det ud, når vi undersøger Berlingskes fremstilling af Thunberg. Størstedelen af teksterne fra Berlingske præsenterede skeptiske synspunkter (44,4%), mens tekster af positiv karakter var stærkt begrænset (16,7%) og de resterende 38,9% af teksterne var neutrale i deres fremstilling.

4.2.1.3 Aktivister parafraseret og citeret i pressen

Tabel 4: Opgørelse af citering og parafrasering i pressen

	Parafrasering	Citering	Citering og parafrasering	Ingen af delene	Andet
Antal	7	19	47	16	2
Procent	7,7%	20,9%	51,6%	17,6%	2,2%

Som det fremgår af vores beregninger i Tabel 4, er der i alt 47 tekster (51,6%), der både citerer og parafraserer enten Thunberg eller en klimaaktivist. Derudover er der 19 (20,9%), der blot citerer, 16 (17,6%) der hverken citerer eller parafraserer Thunberg eller en klimaaktivist, og 7 tekster (7,7%), der blot parafraserer. Endelig er der 2 tekster (2,2%), der er skrevet af henholdsvis skolestrejkende klimaaktivister og Thunberg selv.

4.2.1.4 Frames i pressens dækning af deres fremstilling af Thunberg

I vores analyse identificerede vi otte frames i pressens fremstilling af Greta Thunberg: den negative nationalpolitiske frame, politisk negligeringsframe, den negative globalpolitiske frame, klimabevidsthedsramen, klimafanatisme framen, umodne børn framen, umyndiggørelsesramen og dobbeltmoralisk adfærd framen. Beskrivelserne af de enkelte frames fremgår af Tabel 5 nedenfor.

Tabel 5: Definition af indhold i de enkelte frames

Negativ nationalpolitisk frame	Dansk klimapolitik lever ikke op til klimaproblematikken
Politisk negligeringsframe	Politikerne lytter ikke demonstranternes opråb
Negativ global politisk frame	Verdens politiske ledere modarbejder global klimaindsats
Klimabevidsthedsframe	Folkets/voksnes manglende klimabevidsthed/klimaengagement

Klimafanatisme frame	Udbredelsen af krise diskursen er problematisk
Umodne børn frame	Børn er ikke modnede individer og bør ikke agere aktivistisk
Umyndiggørelsesframe	Manglende anerkendelse af børns/Gretas klimaopråb er problematisk
Dobbeltmoralsk adfærd	De skolestrejkende unges egen livsstil er ikke klimavenlig

Som det kan ses i Tabel 6 er den negative globalpolitiske frame den mest udbredte i vores samplingsperiode med 39,6% af teksterne. Derefter følger klimabevidsthedsramen (24,2%), den negative nationalpolitiske frame (18,7%), umodne børn ramen (5,5%) og umyndiggørelsesramen (5,5%), klimafanatisme ramen (3,3%), politisk negligeringsframe (2,2%) og til sidst dobbeltmoralsk adfærd ramen, der kan findes i 1,1% af teksterne.

Greta Thunberg og hendes aktivistiske handlinger bliver altså primært fremstillet i lyset af, at verdens politiske ledere modarbejder en global klimaindsats, og i mindre grad som et problem, der drejer sig om de skolestrejkende unges egen livsstil som ikke værende klimavenlig.

Tabel 6: De otte frames fordelt på pressen

	Politiken	Information	Berlingske	Jyllands-Posten	Tal	Procent
Negativ nationalpolitisk	8	4	4	1	17	18,7%
Politisk negligerig	1	0	1	0	2	2,2%
Negativ global politisk	8	14	6	8	36	39,6%
Klimabevidsthed	8	7	1	6	22	24,2%
Klimafanatisme	0	0	2	1	3	3,3%
Umodne børn	1	1	2	1	5	5,5%
Umyndiggørelse	2	1	1	1	5	5,5%
Dobbeltmoralsk adfærd	0	0	1	0	1	1,1%
Total	28	27	18	18	91	100%

4.2.1.4.1 De enkelte frames i tal

4.2.1.4.1.1 Den negative globalpolitiske frame

Den største frame, den negative globalpolitiske frame (39,6%), dækker over tekster, der har fokus på, at verdens politiske ledere modarbejder en global klimaindsats.

Størstedelen af teksterne i denne frame er fra Information (38,9%). Ud af det samlede antal samlede artikler fra Information (27 stk.) befinder 51,9% af disse sig under denne frame. Politiken og Jyllands-Posten udgør hver 22,2% af denne frame, mens Berlingske udgør 16,7%. Framen udgøres overvejende af artikler (91,7%), mens kategorien 'andet' (5,6%) og debatstof (2,8%) fylder væsentligt mindre. I forhold til fremstillingen af Thunberg forholder 61,1% af teksterne sig positivt, mens de resterende tekster (38,9%) forholder sig neutralt.

4.2.1.4.1.2 Klimabevidsthedsramen

Klimabevidsthedsramen dækker over de tekster, der omhandler folkets – i særdeleshed voksne – manglende klimabevidsthed og/eller engagement. Framen indeholder 24,2% af det samlede antal samlede tekster. Politiken har publiceret 36,4% af teksterne i denne frame. Derefter følger Information (31,8%), Jyllands-Posten (27,3%) og til sidst Berlingske, der har publiceret 4,5% af teksterne der udgør klimabevidsthedsramen.

Genremæssigt er der overvægt af artikler i denne frame (59,1%), mens debatstof (27,3) og 'andet' (13,6%) fylder mindre.

Størstedelen af teksterne i ramen er positive (77,8%) i deres fremstilling af Thunberg, 18,2% er neutrale hvor én enkelt tekst fra Berlingske, forholdte sig kritisk (4,5%).

4.2.1.4.1.3 Den negative nationalpolitiske frame

Den negative nationalpolitiske frame, dækker over tekster, der beskæftiger sig med, at dansk klimapolitik ikke lever op til klimaproblematikken. I denne frame lå 17 tekster, det vil sige 18,7% af de 91 samlede tekster. De 17 tekster forholder sig lige dele neutralt (41,3%) og positivt (41,2%) i fremstillingen af Thunberg, mens 11,8% af teksterne var negative. Hoveddelen af teksterne i ramen består af artikler (76,5%), mens 17,6% er debatindlæg og de resterende 5,9% er i kategorien 'andet'.

Politiken udgør 47,1% af teksterne i denne frame, Information og Berlingske udgør hver 23,5% af teksterne og Jyllands-Posten de resterende 5,9%.

4.2.1.4.1.4 Umodne børn ramen

Umodne børn ramen indeholder 5,5% af det samlede antal samlede tekster. Framen udgøres af tekster, der omhandler børn og den påstand, at de ikke er modnede individer, og derfor ikke bør agere aktivistisk.

Samtlige af de samlede tekster, der udgør denne frame, er debatindlæg. Berlingske har publiceret to debatindlæg, der hører under denne frame – begge indlæg er negativt stillet i forhold til Thunberg og hendes klimaaktivistiske handlinger. Information, Politiken og Jyllands-Posten har hver publiceret et debatindlæg. Både debatindlægget i Jyllands-Posten og Information var negative i deres fremstilling af Thunberg, hvorimod Politikens debatindlæg var neutral i sin udlægning.

4.2.1.4.1.5 Umyndiggørelsesramen

Umyndiggørelsesramen bliver udgjort af tekster, der beskæftiger sig med, at den manglende anerkendelse af børns (herunder Thunbergs) klimaopråb er problematisk. Ramen er sammen med umodne børn rammen den anden mindste frame med 5,5% af det samlede antal samlede tekster. Politiken har publiceret 40% af teksterne der hører under denne frame, mens Jyllands-Posten, Berlingske og Information hver i sær har publiceret 20%. I forhold til genre indeholder rammen 40% debatindlæg, 40% artikler og 20% tekster, der hører til i kategorien 'andet'. Teksterne i denne frame er overvejende positive (80%) – kun Berlingske har en tekst (20%), der er neutral i fremstillingen af Thunberg.

4.2.1.4.1.6 Politisk neglegeringsframe

Den politiske neglegeringsframe udgøres af tekster der omhandler politikernes neglegering af demonstranternes opråb. Rammen indeholder 2,2% af det samlede antal samlede tekster, og udgøres udelukkende af Politiken og Berlingske. Politiken har en artikel i denne frame. Denne forholder sig positiv i sin fremstilling af Thunberg. Berlingske har et debatindlæg, der forholder sig neutralt i fremstillingen af Thunberg.

4.2.1.4.1.7 Klimafanatisme rammen

Klimafanatisme rammen bliver udgjort af de tekster, der beskæftiger sig med, at udbredelsen af krise diskursen er problematisk. Rammen udgøres af 3,3% af det samlede antal samlede tekster svarende til to debatindlæg fra Berlingske og et debatindlæg fra Jyllands-Posten. Alle debatindlæg havde en negativ fremstilling af Thunberg.

4.2.1.4.1.8 Dobbeltmoralisk adfærd framen

Den mindste frame, dobbeltmoralisk adfærd framen udgøres af det enkelte debatindlæg: 'Har I unge selv opgivet luksuslivet -eller fortæller I bare os andre, hvor klimabevidste vi skal være?' (Bilag 30: Holt, 2019).

Debatindlægget, og framen, handler om, at de skolestrejkende unges egen livsstil ikke er klimavenlig, og fremhæver hvordan de unges egen kultur og livsstil, påvirker klimaforandringerne.

4.2.2 Pressen: Diskursanalyse

4.2.2.1 Fakta til forhandling

På tværs af teksterne hersker der bred enighed om, at klimaforandringerne er reelle. Der er som følge heller ikke nogen, der principielt sætter spørgsmålstegn ved Thunbergs tilslutning til forståelsen af, at klimaproblematikken er menneskeskabt. Tværtimod tegner flere af pressens tekster et tilsvarende ildevarslende billede af de følger, klimaforandringerne får, hvis ikke radikal forandring indtræffer. I overensstemmelse med Thunbergs udlægning, beskrives klimaproblematikken eksempelvis som "menneskehedens største trussel" (Bilag 13: Rasmussen, 2019), og der lægges vægt på nylig publicerede undersøgelser, der blandt andet rapporterer om, at isen ved arktis "smelter hurtigere end nogensinde" (Bilag 14: Hansen, 2018a), at koralrev dør som følge af "havenes opvarmning og forsuring" (Bilag 15: Nielsen, 2018), og at vandstanden stiger og udløser oversvømmelser (Bilag 15: Nielsen, 2018).

Ligesom Thunberg gør det, fremhæves det presserende tidlige aspekt af klimaforandringerne også i pressen (Bilag 15: Nielsen, 2018; Bilag 16: Møller, 2018; Bilag 17: Dragsdahl, 2019 med flere). Flere skribenters artikulationer placerer klimaforandringerne som nodalpunkt til momenterne 'menneskeheden som truet' og 'naturens ødelæggelse', der tilsammen udgør en ækvivalenskæde om behovet for radikal forandring. Dette fremgår blandt andet i et debatindlæg i Politiken skrevet af stifter og direktør for organisationen 'Sustainia', Erik Rasmussen. Her forholder han sig til en ny bog om klimaforandringerne:

Med titlen 'The Uninhabitable Earth - Life After Warming' har forfatteren David Wallace-Wells uddraget konklusioner og perspektiver fra over 250 internationale videnskabelige analyser og rapporter om klimaforandringerne.

Det er blevet til en af de hidtil mest veldokumenterede, overbevisende og skræmmende bøger om den mulige effekt af klimaforandringerne. Hans svar er lige så entydigt som Greta Thunbergs: Panik er begrundet og nødvendig. Han deler dermed til fulde den unge generations frygt for udviklingen de kommende årtier (...) Hans gennemgang af 12 udvalgte klimarisici, lige fra ekstreme hedeølger, oversvømmelser, vandmangel til bl. a. faren for økonomiske sammenbrud, voldelige konflikter og udviklingen af sygdomme er ubehageligt overbevisende. Ikke så meget på grund af fremskrivninger, men på grund af dokumentationen af hvor store skader og ofre klimaforandringerne allerede i dag kræver, og hvor hurtigt de udvikler sig (Bilag 13: Rasmussen, 2019).

Som det fremgår af citatet, artikulerer Rasmussen ligesom Thunberg en krisediskurs om klimaforandringerne, der skabes af momenter om 'menneskers lidelser' og 'fremkomne naturkatastrofer', hvor han ved at trække på videnskabelige rapporter legitimerer behovet for den samme panik, som Thunberg opfordrer til. Ved at kalde Wallace-Wells' fremstilling af klimaproblematikken for "overbevisende" og baseret på "dokumentation" fremgår det også, hvordan Rasmussen forsøger at reducere flertydigheden af klimaforandringerne. Ved at tilslutte sig Thunbergs krisediskurs skaber han således en solidarisk orientering til hendes klimaopråb.

Som vi vil anskueliggøre i de følgende afsnit, er Rasmussen ikke alene om at tilslutte sig den samme krisediskurs, som Thunberg fremsætter. Et flertal af skribenter gør det ligeledes. Dog er der et fåtal debatindlæg, der stiller sig kritiske overfor, hvorvidt klimaforandringerne er så katastrofale, som Thunberg fremstiller den til at være.

Det gælder i særdeleshed et debatindlæg i Berlingske skrevet af Bjørn Lomborg (Bilag 18: Lomborg, 2019), der er kendt for sin betragtning af klimaforandringerne som overdrevne (Hoyer, 2015). Her refererer han til rapporter fra henholdsvis tidsskriftet 'Nature' og "klimapanelet" - en betegnelse vi formoder dækker over FN's Klimapanel. Han trækker på nogle af deres tal for at fremstille en forståelse af, at Thunberg i ledtog med førende politikere, medier og uddannelsesinstitutioner "maler fanden på væggen med hensyn til global opvarmning" (Bilag 18: Lomborg, 2019). Her fremhæver han hovedsageligt de økonomiske omkostninger af klimaforandringerne som beskedne, sætter spørgsmålstejn ved orkaner som

menneskeskabte og pointerer, at en undersøgelse viser, antallet af mennesker, der dør som følge af "vejrbedingede katastrofer er faldet 95 procent" (Bilag 18: Lomborg, 2019). Han skriver blandt andet:

Virkeligheden ville sælge langt færre aviser. Ja, global opvarmning er et problem, men det er på ingen måde en katastrofe. Klimapanelet anslår, at den totale effekt af global opvarmning inden 2070'erne vil svare til et gennemsnitligt tab af indtægt på 0,2-2 pct. - nogenlunde det samme som en afmatning over det næste halve århundrede. Panelet siger også, at klimaændringer vil have en »beskeden« økonomisk indvirkning sammenlignet med ændringer i befolkning, alder, indkomst, teknologi, relative priser, livsstil, lovgivning og regering. Og mens medierne stiller de forfærdelige følgevirkninger af hver eneste orkan til skue, finder Klimapanelet, at »der på verdensplan er lav tiltro til, at ændringer (i orkaner) er påvirket af mennesker (Bilag 18: Lomborg 2019).

Som det fremgår af Lomborgs artikulationer, afskriver hans diskurs forståelsen af klimaforandringerne som katastrofale gennem momenterne 'lav økonomisk klimaeffekt' og 'orkaner som naturskabte' samt 'færre dødsfald som følge af naturkatastrofer'. Han trækker på rapporter fra 'Nature' og 'Klimapanelet' og sætter disse i en differentiell relation til den fremstilling af klimaforandringerne, som politikere, medier og Thunberg, ifølge Lomborg, anvender:

De [skolebørnene] er inspireret af den 16-årige svenske aktivist Greta Thunberg, som skarpt kritiserer medierne og politiske ledere for at ignorere global opvarmning og vil have os til at »gå i panik (...) Sidste september beskrev FNs generalsekretær, António Guterres, klimaændringer som en » direkte eksistentiel trussel,« der kan blive et »ustyrligt« problem. Så sent som i sidste måned havde The New York Times en kronik på forsiden med overskriften » Tid til panik.« Og både prominente politikere og mange aktivister har taget den seneste rapport fra FNs Klimapanel (IPCC) som en angivelse af, at verden vil ende om blot 12 år. Denne normalisering af ekstreme udtalelser afspejler årtier af sortsyn om klimaændringer (Bilag 18: Lomborg, 2019).

Hos Lomborg fremstilles der en forståelse af, at klimaforandringerne af politikere, Thunberg og pressen, artikuleres som katastrofale; 'menneskeheden som truet' og

'jordens undergang'. Selv blokerer han for disse artikulationer ved at fremsætte momenter, der tager afsæt i Natures og Klimapanelets rapporter.

Både Lomborgs og Thunbergs referencer til videnskabelige rapporter og de modstridende momenter, de skaber på baggrund af disse, kan forstås ud fra Laclau og Mouffes (1985/2014) betragtning af, at essensen af ethvert objekt er diskursivt skabt. Selvom Laclau og Mouffe anerkender materialiteten af objekter, så kan man i deres optik kun forstå denne materialitet gennem diskurs: "What is denied is not that such objects exist externally to thought, but the rather different assertion that they could constitute themselves as objects outside any discursive condition of emergence" (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 108). Lomborgs og Thunbergs artikulationer om klimaproblematikken fremlagt på baggrund af videnskabelige rapporter, der præsenteres som fakta, kan ses som udtryk for netop dette.

Hos dem begge fremføres tallene som faktuel dokumentation for deres virkelighedsfremstilling, men som vi imidlertid har anskueliggjort her, bliver disse tal i begge tilfælde genstand for diskursiv artikulation, der tilskriver dem særlig betydning. Deres artikulationer kan betragtes som eksempler på en hegemonisk kamp om definitionen af klimaproblematikken. Hvor politikere og medier i Lomborgs tekst gør klimaforandringerne til genstand for fejlagtige overdrivelser og dommedagsprofetier, bebrejdes selvsamme aktører i Thunbergs taler for fejlagtigt at nedtone problematikken. I kraft af hver deres antagonistiske orienteringer til hinandens diskurs forsøger de således at fremme hver deres forståelse.

Lomborg er ikke den eneste, der stiller sig kritisk over for Thunbergs videnskabelige belæg. Udviklingsformand for Liberal Alliance Ungdoms forretningsudvalg, Malene Møller Hall og politisk kommentator, skribent og foredragsholder, Amalie Lyhne kritiserer tilsvarende det faktuelle grundlag for Thunbergs virkelighedsfremstilling.

I debatindlægget "Klimahysteri gør børn unødigt bange" i Berlingske betegner Lyhne blandt andet den tekst, der optræder på danske skoleelevers banner under klimastrejker som "skræmmende" på grund af dens "ekstreme grad af overdrivelse, angst og hysteri" (Bilag 19: Lyhne, 2019), og skriver: "Der er ingen seriøse forskere, der mener, at menneskeheden er fortabt, og Jorden vil gå under" (Bilag 19: Lyhne, 2019). Denne betragtning deler hun med Hall, der ligeledes kritiserer de budskaber, de unge har på deres bannere i Jyllands-Posten: "Jorden går under om 17 år - vi handler, hvad gør du?" står der på de unge skoleelevers skilte, selvom

ingen anerkendte eller bare semiseriøse klimaforskere siger det” (Bilag 20: Hall, 2019).

Lyhne, Hall og Lomborg taler således alle ind i en 'anti-katastrofediskurs', der forsøger at gøre op med den forståelse af klimaforandringerne, som Thunberg fremstiller. Selvom hverken Hall eller Lyhne refererer til videnskabelige rapporter, som Lomborg gør, så indtager de ikke desto mindre en antagonistisk position over for Thunbergs diskurs baseret på deres selvudnævnte faktuelle grundlag.

Samlet set bevidner disse tekster om betydningen af 'fakta' som styrende for den hegemoniske kamp om definitionen af klimaforandringerne.

Både Thunbergs og disse tre skribenters forestillinger baserer sig på en tanke om, at sandheden om klimaforandringerne påhviler et "faktuelt, objektivt" grundlag. I Thunbergs egen artikulation, "(...) the climate crisis has already been solved. We already have all the facts and solutions" (Bilag 5: COP24, 03-12-18, Katowice), italesættes denne forståelse også i særdeleshed. Som Laclau og Mouffe (1985/2014) imidlertid pointerer og som disse tekster eksemplificerer, så er intet "objektivt", når det artikuleres. Der er snarere tale om 'objektiviteter' frem for 'objektivitet'. "Objektivitet" vil altid være til diskursiv forhandling, hvor forståelser, som Lomborgs tekst eksemplificerer, altid vil kunne udfordres antagonistisk.

Endvidere bliver der også forhandlet om hvem, der skal have lov at definere, hvad der er faktisk korrekt. Denne forhandling baserer sig i særdeleshed på et skel mellem barn og voksen, der optræder på tværs af pressens tekster. I det følgende vil vi anskueliggøre, hvordan pressen anvender dette skel mellem børn og voksne til at positionere Thunberg og rekonstruere hendes klimakamp.

4.2.2.2 Retten til at blive hørt

For både Lomborg, Lyhne og Hall gælder det, at deres kritik af den virkelighedsfremstilling, som Thunberg er med til at sprede, principielt ikke rettes mod Thunberg selv. De retter mest af alt deres kritik mod de voksne. 'Børn' som element optræder nemlig i hver af de tre skribenters artikulationer og indgår i momenter sammen med 'voksne', der er med til at konstruere deres diskurs. Momenterne er alle indlejret i en forståelse af voksnes overlegenhed i forhold til børn. Som Lyhne skriver:

Politik er for alle, og politik handler om værdier, prioriteter, moral og følelser. Men politisk engagement bør også altid hvile på et fundament af viden og fakta. Det bærer vi alle et ansvar for, og som voksne har vi et særligt ansvar over for børn og unge: De skal udvikle deres egne holdninger, og det skal respekteres, men de skal også have hjælp til at få fakta på plads (Bilag 19: Lyhne, 2019).

Som det fremgår af citatet, bliver 'børn' og 'voksne' som elementer hos Lyhne sat i relation i momenterne 'børn skal have hjælp med fakta' og 'det er voksnes ansvar for at belære børn'. Idet Lyhne fremstiller Thunbergs fremstilling af klimaforandringerne som faktisk ubegrundet, bliver det således de voksnes pligt at rette de skolestrejkende børns faktisk forkerte grundlag. På baggrund af disse koblinger rettes der dernæst en kritik af Thunberg:

Den centrale heltinde for de klimabevidste børn og unge er den 16-årige svenske aktivist og mediedarling Greta Thunberg (...) Thunberg har absolut ikke plads til nuancer, og hun har ingen respekt for fakta. Hendes seneste budskab til verdens ledere er da også det sigende »I want you to panic!« Det er måske også for meget at forlange af en 16-årig, at hun skal tænke tingene ordentligt igennem og have fakta på plads. Men Greta Thunberg er omgivet af voksne. Det er voksne mennesker, der hjælper hende med at dele de vanvittige budskaber, det er voksne mennesker, der giver hende taletid, og det er voksne mennesker, der indstiller hende til Nobels fredspris (Bilag 19: Lyhne, 2019).

I forlængelse af de andre momenter på ækvivalenskæden påfører Lyhne momenterne 'Thunberg som børnenes heltinde' og 'Thunberg som usaglig'. Dette gør imidlertid ikke Thunberg hovedansvarlig for udbredelsen af det 'faktuelt uberettiget klimaopråb', idet momentet 'voksnes ansvar at belære børn' også optræder. Lyhne delegitimerer herved børnenes klimaopråb og fratager Thunberg sin agens, idet ansvaret for hendes handlinger alene pålægges de voksne.

Forståelsen af børns underlegenhed fremgår også tydeligt i ovenstående i spørgsmålet om, hvor "meget", man kan "forlange af en 16-årig". Her gøres alder til den bærende indikator for, hvornår man kan stille et individ til ansvar for sin egen virkelighedsforståelse.

Lyhne udvisker herved grænserne for den diskurs, Thunberg fremsætter, hvor børnenes klimaopråb blandt andet legitimeres på baggrund af de voksnes svigt og umodenhed.

Hos Thunberg er ansvar ikke et spørgsmål om alder men et spørgsmål om handling. Idet Lyhne dog ikke direkte blokerer for forståelsen af børn som politiske aktører gennem artikulationen; "Politik er for alle, og politik handler om værdier, prioriteter, moral og følelser" (Bilag 19: Lyhne, 2019), men derimod legitimerer fundamentet for begge grupperes politiske ageren, kan det diskuteres, hvorvidt hendes artikulationer skal betragtes antagonistiske eller blot agonistiske. Dog fremgår det tydeligt, hvordan hun i sin fremstilling af børn som uselvstændige fratager Thunberg og de andre unge agens: "Det er beskæmmende, at så mange voksne slet ikke griber muligheden for at dæmpe den angst, som børnene og de unge så tydeligt udtrykker" (Bilag 19: Lyhne, 2019).

Dette afspejles også i Lomborgs tekst, hvor han skriver: "Der er ikke noget at sige til, at børn bliver bange, når voksne maler fanden på væggen med hensyn til global opvarmning" (Bilag 18: Lomborg, 2019). Både Lomborg og Lyhne udelukker således børns adgang til debatten om at definere klimaproblematikken på baggrund af deres underlegenhed i forhold til voksne.

Denne skelnen mellem barn og voksen er gennemgående. Pressen positionerer i høj grad Thunberg i henhold til en given forståelse af relationen mellem barn og voksen. Dette er også, som ovenstående tekster bevidner, med til at fremme en særlig forståelse af strejkerne, der kan virke undergravende såvel som styrkende for hendes aktivisme.

Et eksempel på en anden tekst, der kan virke undergravende for Thunbergs aktivisme, er et debatindlæg i Berlingske skrevet af Christopher Arzrouni, debattør og særlig rådgiver for Kristian Jensen (V), der fremlægger en forståelse af, at Thunberg og de andre klimastrejkende unge ikke bør tages alvorligt:

Skal man høre sandheden af børn og fulde folk? Al erfaring viser, at fulde folk leverer fuldemandssnak. Og dem tildeler vi endda stemmeret i modsætning til børn. Så helt alvorligt kan vi umuligt tage Greta Thunberg og andre unge, der skolestrejker for klimaet (Bilag 21: Arzrouni, 2019).

Arzrouni gør her op med en forståelse af børn som sandfærdige ved at sammenligne og skelne mellem børn og fulde folk. Dette sker i kraft af koblingen mellem 'sandfærdighed' og 'stemmeret', hvor fulde folk til trods for, at de vrøvler ("leverer

fuldemandssnak”) tildeles stemmeret i modsætning til børn. Ved at skabe denne direkte sammenhæng mellem ’sandfærdighed’ som fyldende betegnelse og ’stemmeret’ som element, bliver nægtelsen af stemmeret til børn et udtryk for, at børn ikke er sandfærdige, og at de dermed ikke bør tages alvorligt. Derved delegitimeres Thunbergs og de andre klimastrejkende unges klimastrejker i Arzrounis tekst.

Arzrounis fremhævelse af en samfundslov er også interessant i lyset af Isin og Rupperts (2015) forståelse af lovlighed som noget, der er performativt og baseret på det imaginære. Her bliver stemmeret et udtryk for, at man er voksen og legitimt kan udtale sig i offentligheden - modsat børn.

Interdiskursivt kobler Arzrouni også ’børn’ som element til bibelske, historiske og filosofiske tekster, hvormed han skaber flere momenter, der har til sigte at afskrive forståelser af børn som sandfærdige og selvstændige. Han gør blandt andet dette ved at forholde sig til en kobling mellem kultur/natur, ond/god og barn/voksen:

Det er vor tids voksne, der vælger at tage udgangspunkt i fjollerierne om, at sandheden skal komme fra børn. Det bunder i tanken om, at naturen er god og kulturen er ond. Og at børn er tættere på naturen end de voksne, mere i pagt med menneskets oprindelige godhed. Men det forholder sig tværtom. Mennesket er ikke »godt« fra fødslen. Mennesket er derimod afhængigt af de kulturelle normer og den viden, vi får bibragt. Det giver os en mulighed for at rejse os - og ja, til tider skabe os - på vejen mod større erkendelse (Bilag 21: Arzrouni, 2019).

Arzrouni dekonstruerer her en forståelse af barnet som sandfærdigt og indsigtfuldt fremlagt gennem momenterne ’børn som knyttet til naturen’ med ’naturen som ren og god’. Han skaber en antagonistisk relation, der blokerer for denne fremstilling, ved at introducere det differerende moment ’kulturen som indsigtsgivende’, der kobles til momenterne ’voksne som knyttet til kulturen’ og ’indsigt som vejen til større erkendelse’. Dermed bliver det de voksne, der opnår større erkendelse som resultat af den indsigt, kulturen bibringer dem. I forståelsen af børn som endnu uafhængige af kulturens normer udelukkes det derved samtidig, at de kan opnå den samme erkendelse. Dette kan ses som udtryk for en offentlighed, Arzrouni skaber og indlejrer Thunberg og andre børn i, gennem en social imaginary baseret på idéen om, at kulturen bibringer fornøden indsigt.

Måden hvorpå han kobler denne fremstilling til børnenes klimastrejke fremgår tydeligst i slutningen af debatindlægget: "Det er helt i orden at gå op i klima. Men det er uklogt, at voksne opbygger et klimacirkus omkring en ung dommedagsprædikant. (...) Man gør klogt i at holde øje med, om børn bliver skubbet foran voksne med snævre politiske motiver." (Bilag 21: Arzrouni, 2019).

Ligesom hos Lyhne gøres de voksne, i forståelsen af dem som overlegne i forhold til børn blandt andet bibragt af deres forbindelse til kulturelle normer, atter ansvarlige for børnenes handlinger. Thunberg i positionen som barnet fratages agens og dermed en selvstændig stemme, da hun i Arzrounis fremstilling ikke bør tages alvorligt. Som betegnelsen for Thunberg; "dommedagsprædikant", endvidere bevidner, fratager han i forlængelse af hendes taleret også legitimiteten af hendes fremstilling af og kamp mod klimaforandringerne.

I sin afsluttende sætning fremgår det endvidere, hvordan Arzrouni skaber ækvivalens mellem børns uselvstændighed og manglende agens og forståelsen af, at Thunberg formentlig er styret af en voksen. Herved gøres børn som Thunberg ikke blot til strangers men også outsiders, idet hendes ret til artikulation i offentligheden afskrives.

Samme forståelse synes også at optræde hos Hall gennem en nedtoning af alvoren i Thunberg og de andre unges opråb; "(...) de er nu engang børn, så fred være med det. Langt værre er det, når voksne lytter (...)" (Bilag 20: Hall, 2019). Her fratager hun ligeledes Thunberg og de andre skoleelevers agens i håndteringen af klimaproblematikken: "Vi skal lade folk med forstand på klimaet gøre deres arbejde, og vi skal lade 16-årige passe deres betalte skole - ellers bliver det aldrig dem, som med viden, innovation og nytænkning kommer til at løse klimaproblematikkerne" (Bilag 20: Hall, 2019).

Denne artikulation synes at vække genlyd i Thunbergs tale til COP24, hvor hun netop adresserer og kritiserer sådanne forståelser: "Some people say that I should study to become a climate scientist so that I can "solve the climate crisis" (Bilag 5: COP24, 03-12-18, Katowice); "And why should I be studying for a future that soon may be no more, when no one is doing anything to save that future?" (Bilag 5: COP24, 03-12-18, Katowice). Her er det således tydeligt, hvordan den modstand, Thunberg gør op med i sine taler, også er tilstede i pressen.

I et debatindlæg i Jyllands-Posten stiller kommunikationsrådgiver og underviser Trine Vendelboe Juul ligeledes en klar skelnen op mellem børn og voksne. Denne adskiller sig dog betydeligt fra Halls, Lyhnes og Arzrounis skelnen, idet den bruges til at legitimere de klimastrejkende børns opråb. Hun forholder sig til det samme ordspil som Arzrouni refererer til, "man siger, at det er fra børn og fulde folk, man skal høre sandheden", men tilslutter sig det dog - i modsætning til ham:

Hverken børn eller fulde folk formodes nemlig at have nok indsigt i alvorlige og væsentlige emners komplekse felt af viden, synspunkter og handlemuligheder. Så alt det ser og forstår de ikke. Men de ser til gengæld, hvad der står på bunden af det hele, det allermest fundamentale og essentielle, og så åbner de munden og siger det, de ser, højt. Det, som ingen andre tør eller vil sige, fordi der er for mange modstridende interesser på spil - og måske også en egen røv at passe på (Bilag 22: Juul, 2019).

Her sammenkæder Juul momenterne 'børn forstår ikke kompleksitet' med 'børn ser det mest fundamentale', 'børn som bramfrie' og 'børn som uskyldige', der samlet relateres til momentet 'klimaproblematikken som en kompleks problemstilling' efterfølgende. Hun får herved fremlagt fundamentet for klimaproblematikken som mentalt håndgribelig for børn, hvorefter hun fremlægger sin forståelse af det mest essentielle i klimaproblematikken i inddragelsen af Thunbergs udtalelse under COP24:

»If the solutions within the system are so impossible to find, maybe we should change the system itself«. Hvor meget indsigt Greta Thunberg dengang som nu har i årsagerne og de mulige konsekvenser af det, vi kalder for en klimakrise, er svært at spå om. Men til gengæld står [det] krystalklart, at den nu 16-årige klimaaktivist, som hun er blevet døbt, har forstået, at klimakrisen ikke handler om en eller to graders temperaturstigning, smeltet indlandsis eller farveløse koralrev, men om nogle langt mere grundlæggende værdier og ideologier, som vi i alt for mange årtier har sat alt for få spørgsmålstejn ved (Bilag 22: Juul, 2019).

I forlængelse af de førnævnte momenter i Juuls ækvivalenskæde bliver Thunberg positioneret som et 'bramfrit, uskyldigt barn, der ser det essentielle' – i dette tilfælde de grundlæggende værdier og ideologier, der er afsættet for klimakrisen. Juul skaber således en solidarisk orientering til Thunberg og de andre unges klimaopråb

samtidig med, at hun opstiller en differentieret, uligevægtig relation mellem dem og de voksne. Disse koblinger, der sammenlagt skaber en solidarisk orientering til klimastrejker, kan betragtes antagonistisk i relation til Arzrounis diskurs, der netop destruerer en potentiel sammenhæng mellem 'børn som uskyldige' og 'børn som sandfærdige'.

Arzrounis og Juuls forskellige udlægninger af det samme ordsprog kan ses som udtryk for, hvordan mening aldrig er en fuldkommen størrelse, og sproget er anti-essentialistisk. Som David Howarth (2000) skriver om Derridas (1976) "iterability" begreb: "each repetition or moment of inscription is necessarily subject to the distorting effects of context, and thus there is no fully closed system of language" (Howarth, 2000, s. 42). Selvom dette ordsprog anvendes i begge tekster, tilskriver de to skribenter det vidt forskellig betydning, og positionerer også Thunberg som følge heraf forskelligt.

To tekster i Politiken forholder sig konkret til aktørers delegitimering af Thunberg og de andre unges klimaopråb som følge af deres skelnen mellem børn og voksne.

Den ene er journalist Jakob Møllerup, der i kommentaren "Børn med et budskab" skriver om nogle af de reaktioner, Thunberg og hendes taler har vakt. Her citerer han indledningsvis Thunberg:

»I er ikke modne nok til at sige tingene, som de er. Selv den byrde overlader I til os børn«, sagde hun til de noget ældre ledere på konferencen. »I har ignoreret os før, og I vil gøre det igen. Vi er løbet tør for undskyldninger, og vi er ved at løbe tør for tid. Vi er kommet her for at lade jer vide, at forandringen er på vej, uanset om I kan lide det eller ej«. Det kan være svært at argumentere imod børn. Især hvis de er veltalende og vedholdende og har sympatien på deres side. Og så er det, at nogle voksne i stedet let kan reagere med vrede (Bilag 23: Møllerup, 2018).

Møllerup inddrager her Thunbergs egne ord og tilslutter sig disse i relation til i en ækvivalenskæde, der fremsætter forståelser af, at børn og Thunberg taler sandt, at sandheden fremlagt af børn kan være svær at argumentere imod, og at voksne som resultat heraf kan føle sig nødsaget til at reagere med vrede.

Momenterne heri kan sammenlignes med Juuls diskurs, hvor børn ligeledes er i besiddelse af en unik evne til at tale sandt uden noget filter. På baggrund af dette kritiserer Møllerup efterfølgende en række kritikeres udtalelser som udtryk for, at de

ikke kan argumentere mod Thunbergs 'sandhed' og derfor tyr til vrede. Herefter fremlægger han mere nærliggende sin egen forståelse af hende:

Greta Thunberg er blevet sammenlignet med pakistanske Malala Yousafzai, der som 15-årig blev et symbol på unge pigers ret til undervisning. De kan minde os om, at også børn har ytringsfrihed og ret til at blive hørt og taget alvorligt - også når de står foran udvisning eller rammes af krig (Bilag 23: Mollerup, 2018).

Mollerup udlægger her den modstand, Thunberg møder, som forsøg på at fratage hende retten til ytringsfrihed. Han gør dermed hendes klimaopråb til et rights claim om retten til at blive hørt i klimadebatten, idet hun ellers fratages denne ret, fordi hun er barn. Selvom det af teksten fremgår, hvordan han selv differentierer mellem barn og voksen, så vidner hans artikulationer samtidig om et opgør med hegemoniske forståelser af børns underlegenhed i forhold til voksne – forståelser der blandt andet kommer til udtryk hos Lomborg, Lyhne og Hall. Som han afslutningsvist skriver: "det er en rigtig god idé at begynde med at lytte og med ikke at tale ned til børnene" (Bilag 23: Mollerup, 2018).

Mollerup kan dermed siges at udøve et rights claim om børns ytringsfrihed på vegne af Thunberg og børn i det hele taget, idet han ligesom Thunberg selv gør op med en gængs forståelse af børn, hvor man i betragtningen af dem som underlegne afskriver dem retten til at deltage i den offentlige debat.

Den anden tekst, der også forholder sig til andre aktørers delegitimering af Thunbergs klimakamp, er debatindlægget i Politiken 'Det vrirler med Gretaer - lyt nu til dem'. Dette er skrevet af Anne-Mette Friis, der er Børn- og Ungechef i UNICEF Danmark (Bilag 24: Friis, 2018). Ligesom Mollerup retter hun kritik mod den modstand, Thunberg stilles overfor:

Er hun mere end et snedigt pr-stunt for sine forældres nye bog? Kritikken er nem at blæse op, fordi den rimer så godt på fordommene om, at ungdommen enten er i lommen på voksne eller dvask og uinteresseret i alt andet end Fortnite. 'Hvordan kan sådan en 15-årig med fletninger og diagnoser dog vide så meget om klima? Hun må være de voksnes marionetdukke', lyder det fra onde tunger (Bilag 24: Friis, 2018).

Som det fremgår her, påtaler Friis diskursive forståelser, som hun selv differentierer sig fra. Særligt sidstnævnte synes at afspejle Arzrounis og Lyhnes fremstilling af

Thunberg som et barn, der ledes af voksne – snarere end et selvstændigt individ med egen handlekraft. Friis fremsætter denne forståelse som hegemonisk i koblingen til disse momenter som udtryk for 'fordomme'. Hun udøver endvidere modstand til denne betragtning ved ligeledes at kritisere den ros, Thunberg også får:

Fra de mere venlige - så som folkene i Politikens daglige podcast - lyder forklaringen, at hun må være noget ganske særligt. Hendes Aspergers-diagnose har gjort hende fokuseret og i stand til at begribe klimaproblemerne i detaljer. Hun er et usædvanligt barn. Det, der skulle være ros, ender altså med at gøre Greta til en slags klimaets Rain(wo) man. Stakkels børn ramt af Aspergers og stakkels Greta. Hun gøres til en karikatur på en diagnose (Bilag 24: Friis, 2018).

Hos Friis bliver fordomme om børns underlegenhed i henhold til voksne således også koblet til momenter om Thunberg som 'noget ganske særligt', der ellers kunne forstås positivt. Det bliver det imidlertid ikke her, idet 'det særlige' for Friis kobles til Thunbergs Aspergers syndrom diagnose, så hun fremgår som 'en særling'; en parodi. Friis' egen diskurs tager således udgangspunkt i en differentiering, som hun bruger til at legitimere Thunbergs selvstændighed:

JEG KNUSELSKER Greta. Og når man tænker på, hvor stor effekt Gretas stemme allerede har haft, samtidig med at man ved, at der findes tusinder af andre som hende, kan man ikke lade være med at græmmes over, hvor meget vi voksne går glip af, fordi vi snubler i vores fordomme om børns manglende formåen og lader være med at lytte. De vil en hel masse. Der er ild i dem (Bilag 24: Friis, 2018).

Foruden at anvende en stærk solidarisk orientering mod Thunberg, så opstiller Friis også den tilslutning, der har været til hendes klimakamp, som bevisførelse for hendes pondus, der stilles differentielt overfor de fremlagte fordomme om børn. Ved at artikulere at der 'findes tusinde af andre som hende' gør hun samtidig op med førnævnte forståelse af Thunberg som 'noget særligt'. Delegeringen af Thunberg i forståelsen af hende som enten uselvstændigt barn eller usædvanligt barn bliver dermed en udelukkelse af det potentiale, som Friis tillægger børnene. Hun kan således siges, at udøve et rights claim på vegne af Thunberg såvel som andre børn, der ønsker at blive hørt i klimadebatten.

På tværs af et flertal af pressens tekster ser man således skribenter, der trækker på forståelser af en skelnen mellem børn og voksne i deres rekonstruktion af Thunbergs taler.

Hos Lomborg, Hall og Lyhne fremstilles børn per definition som uegnede til at udtale sig i klimadebatten. Deres stemme delegitimeres herved.

Skribenternes skelnen mellem barn og voksen kan forstås agonistisk såvel som antagonistisk. Man kan dog rejse spørgsmål om, hvornår man kan tale om den ene eller den anden relation, og om en antagonistisk relation reelt kan opstilles i dens reneste form. For både Lomborg, Hall og Lyhne gælder det imidlertid, at de diskursivt begrænser Thunbergs handlingsmuligheder og dermed forsøger at undergrave hendes aktivistiske ageren.

Hos Arzrouni udpensles skellet via koblinger til tilknyttede modsætningsforhold mellem natur og kultur, stemmeret og fratagen stemmeret, uvidenhed og erkendelse som baggrund for en delegitimering af Thunbergs aktivisme.

I sit debatindlæg dekonstruerer Juul imidlertid en forståelse som Arzrounis ved at forholde børns manglende indsigt i komplekse politiske sager til en evne til alene at se det mest fundamentale. I samspil med en forståelse af børn som bramfrie og voksne som influeret af egne interesser og en manglende evne til kun at se det mest fundamentale, fremstilles børns ytringer om klimaproblematikken som forsimplet men sandfærdig. I Juuls optik bliver de kulturelle normer således en hæmning for de voksnes villighed til at tale om det mest essentielle i klimaproblematikken, mens de hos Arzrouni fremlægges som et nødvendigt middel til erkendelse.

Som Friis og Mollerups tekster bevidner, er der dog også skribenter, der udøver diskursiv modstand til den delegitimering af børn, som de andre debattører skaber.

Samlet set vidner teksterne om pressens rolle i en hegemonisk proces, hvor der forhandles om Thunbergs legitimitet og ret til selvstændig politisk ageren på baggrund af hendes position som et barn.

Der skabes solidariske, agonistiske og antagonistiske orienteringer, der overlapper og indgår i samspil i kampen om at definere hende.

Skellet mellem barn og voksen bliver imidlertid ikke alene genstand for pressens diskussioner om børns ret og evne til at udtale sig i klimadebatten. Det optræder også i relation til det generationsopgør, Thunberg skaber gennem sine taler. I det følgende vil vi forholde os til pressens fremstilling af dette generationsopgør samt

andre opgør, som de pålægger hendes klimakamp, for derved selv at positionere hendes taler og de rights claims, hun her udøver, i en ny kontekst.

4.2.2.3 Retten til en fremtid

Thunbergs opråb til den nuværende voksengeneration om utilstrækkelig klimahandling lader til at have influeret pressen. I Information inddrager dagbladets korrespondent i Tyskland, Mathias Sonne, eksempelvis en tysk sociologiprofessor ved navn Harald Welzer til at kommentere på de tyske skolestrejker i marts i forlængelse af et afsnit om den voksende tilslutning til 'Fridays for Future'. Her fremhæves blandt andet initiativet 'Scientists for Future', der består af mere end 19.000 videnskabsfolk og forskere, der bakke op om elevernes protester. For Walzer vidner dette om en ny udvikling i klimadebatten:

»Det er allerede lykkedes eleverne at gøre klima og miljø til et mere politisk spørgsmål,« siger han. »Det rykker klimaspørgsmålet ud af det her lys, hvor det bare er en teknisk debat - hvor nogle forskere og ingeniører skændes om så og så mange graders opvarmning og om nogle mulige tekniske løsninger, som der ikke er en kæft, der interesserer sig for. Nu handler det om retfærdighed - også for de kommende generationer. Dermed er der pludselig en enorm politisk sprængkraft i klimaproblematikken, som for alvor kan bevæge noget« (Bilag 25: Sonne, 2019).

Welzer fremfører her en forståelse af, at klimaproblematikken har gennemgået en hegemonisering, idet klimaproblematikken som element ikke tidligere er blevet bragt sammen med elementer om generationsforhold som 'børn' og 'voksne'. Denne udvikling fremstilles af Welzer som en ny konstituering af klimaproblematikken, der har gjort generationsskifte til et klimaproblematisk spørgsmål, hvor klimaproblematikken førhen blot blev koblet til elementer inden for forskning og teknologi. Foruden dette moment om generationsforholds indvirke i klimadebatten skabes momentet 'generationers moralske ansvar overfor hinanden', der sættes i modsætning til 'ingen folkelig interesse i teknisk debat om klimaproblematikken', hvorved udviklingen forstås som medvirkende til en større interesse for klimaproblematikken. Udtalelsen retter en solidarisk orientering mod Thunbergs klimaopråb, idet hendes vakte bevægelse forstås som årsag til denne hegemonisering. Samtidig afspejler udtalelsen ligeledes forhandlingerne om hvem, der legitimt må udtale sig om videnskaben. Fra en teknisk debat, hvor det alene er

forskere og ingeniører der kan og må udtale sig, fordi emnets kompleksitet udelukker stemmer, til en generationsdebat, hvor alle kan og må høres.

Tilsvarende lader journalist Andrea Dragsdahl også Irina Papazu, adjunkt ved Institut for Ledelse, Politik og Filosofi ved Copenhagen Business School, kommentere på de unges klimabevægelse. Her citeres hun blandt andet for at sige:

»Politikerne siger måske, at de unge skal tage sig en uddannelse, så de selv kan løse klimaproblemet i fremtiden, men de unge agerer på en erkendelse af, at på det tidspunkt, hvor de er voksne og færdiguddannede, er det for sent.« (...) »Der tegner sig en ny politisk skillelinje mellem generationer. Tiden vil vise, hvor stort det bliver på fredag, men det er en helt usædvanlig mobilisering af børn og unge omkring noget meget eksistentielt« (Bilag 17: Dragsdahl, 2019).

Papazu gør her op med politikernes artikulation om uddannelse og de unges fremtid med de unges egen forståelse af tidens knaphed. Dette ene moment udelukker dermed det andet ('det er for sent'), og det fordrer en antagonistisk skelnen – "en ny politisk skillelinje" – mellem generationer. Som hos Thunberg kobles dette skel til en forståelse af klimaproblematikken som eksistentiel for de unge. Dermed understøttes skellet blot yderligere, idet de unges tilværelse afhænger af de voksne politikeres handlinger.

Papazu er ét ud af flere eksempler på pressens solidariske orientering mod Thunbergs generations-opgør. Det varierer dog, hvorvidt det er hele den voksne generation, de voksne politikere eller eliten, der sættes på mål for hendes rights claims.

I en leder i Politiken skrives der under rubrikken "POLITIKEN MENER" blandt andet følgende om de unges klimastrejker:

De vil ikke længere spises af med vidtløftig tale og varm luft fra voksne og politikerne. Og der er i sandhed nok at protestere imod. Dagens klimastrejke kommer efter en uge, hvor regeringen atter rullede den grønne omstilling baglæns med et trafikudspil med masser af asfalt og motorveje fremfor en styrkelse af den kollektive trafik. Det er netop den form for politisk svigt, ungdommen protesterer mod (Bilag 9: Politiken mener, 2019).

Politiken skaber her relation mellem momenterne 'voksne og politikere leverer tom snak' og 'unges krav indfries ikke' som årsag til strejkerne. Endvidere sættes strejkerne ind i en national sammenhæng som en direkte eksemplificering af den 'politiske svigt, ungdommen protesterer imod', der retter konkret kritik mod den danske regering. Politiken gør dermed en global bevægelse til en tilsvarende national bevægelse rettet mod politikere såvel som voksne bredt set.

Thunberg fremhæves herefter som "det globale forbillede" på bevægelsen og prises af Politiken for sine handlinger:

Hun giver stemme til sin generations vrede og afmagt ved ene pige at protestere foran den svenske Rigsdag iført gult regntøj og med et hjemmeflikket banner med teksten 'Skolestrejke for klimaet'. Greta Thunbergs protest har varet i halvandet år, og med dagens strejke ser hendes jævnaldrende verden over for alvor ud til at have fået øjnene op for den nødvendige kamp. Godt for det (Bilag 9: Politiken mener, 2019).

Hos Politiken bliver Thunbergs udtalelser hele hendes generations udtalelser, der forbindes med 'vrede og afmagt', og hendes kamp bliver dermed ikke alene hendes men hele hendes generations. Ved at koble dette moment med beskrivelsen af hende som 'ene pige' 'iført gult regntøj og med et hjemmeflikket banner' fremføres hendes bedrift som opsigtsvækkende, da hun som 'ene pige' forbindes til en hel generation. Med 'dagens strejke' henvises der til den 15. marts 2019, hvor over 1,4 millioner skoleelever og studerende i 125 lande strejkede for klimaet (Carrington, 2019).

For Politiken fremsættes strejkerne som udtryk for, at hun har formået at få sine jævnaldrende til at indse, at kampen er nødvendig. Det fremgår hermed også, at Politiken ligeledes anser det som nødvendigt gennem den tilkoblede sætning 'Godt for det'. Thunberg fremsættes hermed som som talerør og frontfigur for ungdomsbevægelsen og tilsluttes fuld opbakning.

Dagbladet nøjes dog ikke med at rette protestens kritik mod den bredt definerede betegnelse 'voksne' og de svigtende politikere, her eksemplificeret af den danske regering. De unges klimabevægelse forbindes også til et kollektivt 'os':

I dag er ungdommens protest ikke rettet mod en ydre fjende med altødelæggende våben. Den er rettet mod os selv i det kollektive ansvar, vi har, for at aflevere en klode til vores børn og børnebørn i nogenlunde klimatisk balance. Vi er selv vores egen værste fjende, og det er ikke mindst

den paradoksale kendsgerning, som det grønne ungdomsoprør i dag gør opmærksom. Derfor må vi alle lytte til deres protest -og handle derefter (Bilag 9: Politiken mener, 2019).

De unges protest sættes her i en differentiell relation til historisk foregående protester, hvor der blev demonstreret mod atomvåben. Hermed placerer Politiken protesten ind i en bredere kontekst.

Samtidig sættes de unges opråb i relation til en overvejende antagonistisk relation mellem 'menneskeheden som løsningen' og 'menneskeheden som fjenden', hvilket får Politiken til at kalde det som en 'paradoksal kendsgerning' – en kendsgerning der for dagbladet udtrykkes af de strejkende unge. I overensstemmelse med Thunberg selv anvender Politiken en direkte adressering, der som følge af de sammenhænge, der opstilles, retter en direkte appel til os alle. Politiken kan således siges at videreføre Thunbergs appel til opmærksomhed og handling. Med 'derefter' refereres der til de klimastrejkende unges egne ord, hvorved dagbladet appellerer til, at det kollektive 'vi' skal lytte og følge de unges ord. Der udøves dermed en meget stærk solidarisk orientering til klimakampen. Det er et konkret eksempel på, hvordan pressen ikke blot videreformidler, men også aktivt tager stilling til klimaproblematikken såvel som til Thunberg og de andre strejkende unge.

En tilsvarende stærk solidarisk orientering finder man hos Jyllands-Posten i et debatindlæg af Thomas G. Jakobsen, der er journalist hos 'Verdens Bedste Nyheder':

Meget tyder på, at verdens politikere må tage de unges klimaoprør alvorligt. Ingen ved, om skolestrejkerne vil fortsætte, men hvert år øges den globale opvarmning, og en ny årgang fødes, som kommer til at leve med flere af konsekvenserne end den forrige. Som Greta Thunberg helt roligt sagde fra talerstolen: »Vi er kommet for at fortælle jer, at forandringen kommer, uanset om I vil det eller ej.« (Bilag 26: Jakobsen, 2019).

Som en række andre skribenter og Thunberg selv bruger Jakobsen et videnskabeligt afsæt for sin fremlagte forståelse.

Ved at stille et differentielt forhold op mellem momenterne 'ingen ved, om skolestrejkerne vil fortsætte' og 'den globale opvarmning øges hvert år' legitimeres de unges klimaopråb, idet deres sag, uagtet om de bliver ved med at kæmpe for den, vil forblive aktuel.

Ligesom Thunberg artikulerer han også et centralt moment i inddragelsen af elementet 'generation', der skaber en direkte tidslig kobling mellem generationer i fortid, nutid og fremtid. Dette moment kobles ligeledes til forståelsen af klimakampens aktualitet, og dermed rettes der tilsvarende et ansvar mod alle foregående, nuværende og til dels fremtidige generationer. Hertil inddrager han Thunbergs egne ord.

Selvom udtalelsen både kan forstås som et udtryk for, at hendes klimaaktivisme vil skabe politisk forandring (oprindeligt: "change"), så bliver det hos Jakobsen fremlagt som udtryk for, at den globale opvarmning vil finde sted uanset om adressaterne vil det eller ej. Dette er således endnu et eksempel på, hvordan de samme organiserede elementer tilskrives forskellig betydning alt efter hvilke momenter, de kobles til diskursivt.

Mange andre steder som hos kritikerne Lyhne, Lomborg og Hall, men også i Politikens leder og i en leder i Information skrevet af journalist Jørgen Steen Nielsen defineres Thunberg og de andre unges handlinger og opråb entydigt af skribenten selv – om end det stemmer overens med Thunbergs egen udlægning eller ej. Nielsen skriver eksempelvis:

Det nye ungdomsoprør handler ikke som det gamle om frigørelse og selvrealisering, men om noget meget mere basalt: at sikre, at der er en fremtid. Det er uden fortilfælde. Aldrig før i historien har skoleelever og andre unge gennemført en fælles global kampagne for at præge egen fremtid (Bilag 15: Nielsen, 2019).

Nielsen gør de unges opgør til et rights claim på vegne af fremtiden, hvor de blot søger at præge denne fremtid for at muliggøre dens eksistens. Ved at beskrive det som 'mere basalt' end 'frigørelse og selvrealisering', bliver de unges rights claim uselvisk og helt elementært. Deres rights claim forstås således ikke som retten til en fremtid for dem selv – som det ellers fremstilles andre steder i pressen – men som menneskehedens ret til en.

Denne fremstilling ræsonnerer med Thunbergs artikulation ved EESC's EU-arrangement "Civil Society for rEUnaissance" i Brussel: "We are not fighting for our future, we are fighting for everyone's future" (Bilag 7: EESC, 21-02-19, Brussel). Nielsen underbygger den samme pointe her. Samtidig bringer han strejkerne ind i en historisk kontekst via momenter om tidligere ungdomsoprør og oprøret som 'uden

fortilfælde' samt 'at en global kampagne ledet af skolelever og andre unge for at præge egen fremtid aldrig er sket før'. Ved at cementere klimakampen som historisk unik, kan Nielsen i forlængelse af sin fremstilling af opråbet som elementært, siges at fremme deres kamp ved at gøre den yderligere kraftfuld.

Nielsen skriver også en artikel i Information som udsendt medarbejder ved COP24 i Katowice. Her retter han en kritik mod de rigeste verdensledere, som han sætter i en differentiell relation til ledere fra stater, som han betegner 'de svageste' og 'de mest udsatte' for klimaforandringernes følger.

I teksten sættes Thunberg i en interessant position mellem disse kontrasterede aktører, mens hun sidder til pressemøde med ledere fra de såkaldte 'svage stater':

Greta Thunberg har med opsange til verdens ledere været aktiv og synlig under hele COP24, der startede forrige søndag. I dag vælger hun at sige ingenting. Sidder blot i midten i solidaritet med de sårbare stater. Dette er deres pressemøde. Greta er kun sårbar, ikke stat (Bilag 15: Nielsen, 2018).

Thunberg sættes her i en position mellem 'verdens ledere' og 'de sårbare stater', hvor hun ikke indgår i nogle af disse to gruppeformationer. Hun sættes dog i en solidarisk tilknytning til de sårbare stater, som hun her deler sårbarhed med - en sårbarhed, der i modsætning til dem, ikke har med hendes geografiske ophav at gøre men med hendes alder i lyset af klimaforandringerne. Dette fremgår tydeligst, efter Nielsen citerer "den tidligere præsident og nuværende forhandlingsleder for den sårbare østat Maldiverne, Mohamed Nasheed":

»Vi har brugt 24 år på det samme sprog og de samme synspunkter - min datter er 21 år - og vi har intet opnået. Der sidder en ung kvinde her, som udskammer os alle,« siger Nasheed og kigger på Greta Thunberg. Forleden talte hun ved et møde med FN's generalsekretær António Guterres og sagde: »Vi er ikke kommet her for at bønfalde verdens ledere om at vise omsorg for vores fremtid (...)« (Bilag 15: Nielsen, 2018).

Sårbarheden udtrykkes i Thunbergs fremhævede citat, hvor verdenslederes manglende omsorg sættes i en differentiell relation til hende og hendes jævnaldrendes fremtid, hvorved det forstås, at deres manglende omsorg forværrer børnenes fremtid. Dermed defineres Thunbergs sårbarhed som et resultat af de forandringer, klimaproblematikken vil udsætte hende og hendes generation for. Ved at Nielsen inddrager denne artikulation i forlængelse af Nasheeds skabes der

endvidere en kobling mellem Nasheed og Thunberg. Nasheeds artikulation, hvor momentet 'klimaindsatsen har ingen resultater skabt' sættes i relation til "det samme sprog og de samme synspunkter er blevet brugt i en periode på 24 år", udtrykker det samme opgør med diskursive praksisser i klimadebatten, som Thunberg udtrykker i sine taler. Koblingen mellem dem cementeres tilmed også i Nasheeds reference til Thunberg.

Nielsens artikel er interessant, idet den gør Thunberg til et centralt mellemlid mellem de stærke og de rige, der kæmper for de sårbare: hendes generations såvel som de sårbare staters fremtid.

Disse solidariske orienteringer fra pressen er imidlertid ikke gennemgående. Som tidligere fremhævet er der også skribenter, der forsøger at delegitimere Thunbergs klimakamp – heraf Arzrouni, der ligeledes forholder sig til generationsopgøret:

Find dig i politiske afsavn i dag til fordel for gevinster om et par generationer. Filosofen Karl Popper tog afstand fra den slags argumenter. »Ingen generation bør ofres til fordel for fremtidige generationer,« skrev han og advarede mod store abstrakte idealer, som tog opmærksomheden fra de mere banale problemer her og nu (Bilag 21: Arzrouni, 2019).

Ved at skrive generationsopgøret ind i en filosofisk kontekst skaber Arzrouni en differentiell sammenhæng mellem problemet i nutiden og fremtidige problemer, hvor forsøg på at løse fremtidige problemer sker på bekostning af nutidige problemer. Dermed fremgår det også, hvordan klimaproblematikken hos ham ikke forstås som et problem 'her og nu'. Denne fremstilling står dermed i direkte modsætning til eksempelvis Nielsen (2019) og Thunberg, hvor intet andet problem er vigtigere nu.

I dette afsnit har vi forsøgt at anskueliggøre, hvordan der forhandles om hvem og hvad Thunberg demonstrerer imod. I den forbindelse tilskrives Thunbergs ord ny betydning, og hegemoniske kampe udspiller sig i forsøgene på at definere hendes og de andre unges klimaopråb.

Vi vil i det følgende forholde os til, hvordan teksternes diskurser kan betragtes ud fra de klimadiskurser, der opstilles hos Bäckstrand og Lövbrand (2016) og analysere, hvordan der på baggrund af disse klimadiskurser opfordres til panik og håb.

4.2.2.4 Diskurser: Klimahåb eller -panik

Flere af de fremhævede skribenters artikulationer om klimaproblematikken og i forlængelse heraf artikulationer om Thunberg og de andre skolestrejkende unges klimaopråb kan forstås ud fra de diskurser, som Bäckstrand og Lövbrand (2016) oplister i fremstillingen af klimaproblematikken: miljømæssig modernisering og borgerlig environmentalisme.

Særligt diskursen 'miljømæssig modernisering' synes fremtrædende hos Lomborg og Hall, hvor bæredygtighed og økonomisk vækst fremlægges som foreneligheder i løsningen af klimaproblematikken. Dette kommer blandt andet til udtryk i Lomborgs kritik af nuværende politiske tiltag:

I den forbindelse siger de unge demonstranter noget: Verden har rent faktisk forsømt at løse problemet med klimaændringer. Men den politik, der presses på for - endnu større løfter om hurtigere CO₂-nedsækninger - vil også fejle, fordi grøn energi endnu ikke er klar. Sol og vind leverer stadig under en pct. af verdens energi og kræver allerede 129 milliarder dollars i tilskud om året. Verden skal investere mere i forskning og udvikling af grøn energi, for til sidst at bringe priserne for bæredygtige energikilder ned under fossile brændstoffer, så alle vil skifte (Bilag 18: Lomborg, 2019).

Trods sit opgør med fremstillingen af klimaforandringerne som en katastrofe og sin delegitimering af Thunbergs klimakamp i forlængelse af dette, så skaber Lomborg også en solidarisk tilslutning til de unges kritik af politikeres forsømmelse af en løsning. Løsningen som han fremsætter den her står dog i monumental modstand til Thunbergs. Fremstillingen af den nuværende politik som fejlet forstås nemlig i relation til momenter af en økonomisk karakter: 'forudsætningen for grøn energis klarhed er økonomisk'. Derved bliver rationalet også, at der skal være økonomiske fordele ved at skifte til bæredygtige energikilder. Hans fremhævelse af kapital og forbrugeraspektet som drivkraft bag en bæredygtig udvikling vidner om den win-win logik og det liberale markedsperspektiv, der kendetegner den miljømæssig moderniseringsdiskurs. Det netop en sådan diskurs, som Thunberg forsøger at gøre op med.

Hos Hall kommer diskursen først og fremmest til udtryk i hendes kritik af venstrefløjens løsninger på klimaproblematikken:

Klimadebatten har nået nye højder, og kun de mest frelste er velkomne på den grønne bølge, for resten af os halvnormale danskere er ekskluderet fra

den gode mavefornemmelsesklub, fordi vi ikke kan leve op til de 10 bud for, hvordan man er en god, grøn borger. Venstrefløjen har taget patent på løsningerne til de presserende problematikker, som primært består af paniklappeløsninger og floskler (Bilag 20: Hall, 2019).

Hall retter her sin kritik af den nuværende klimadebat gennem kobling til momenter, der indeholder elementer forbundet til religion ('frelste', 'de 10 bud'). Herved fremstilles de venstreorienterede som hellige og som de eneste, der anerkendes for deres handlinger for at reducere klimaforandringerne. Dette fremgår af koblingerne mellem momenterne 'kun de mest frelste er velkommen på den grønne bølge' 'halvnormale danskere anerkendes ikke, fordi de ikke lever op til de krav, der sættes op' og 'venstrefløjen har patent på løsningerne'.

I sin inddragelse af 'de 10 bud' til at beskrive kravene for grønt borgerskab fremgår det ligeledes, hvordan hun skaber en virkelighedsforståelse, hvor venstrefløjens forventninger til grøn adfærd er så ekstreme, at de fleste andre mennesker som hende selv ikke kan leve op til disse. Her retter hun også en kritik af deres krav i form af "paniklappeløsninger og floskler", der fremstiller dem som trivielle, overfladiske og kortsigtede løsninger, der ikke løser klimaproblematikken på lang sigt.

Halls egne liberale løsningsforslag begynder at fremgå af debatindlægget, da hun endvidere kritiserer Thunberg: "Det er egentligt meget tragikomisk, at det er 16-årige, som skal lege foregangsmænd for indgreb i det enkelte individs frihed" (Bilag 20: Hall, 2019).

Det fremgår således at de tiltag og løsningsforslag, som venstrefløjen fremlægger, forstås af Hall som indgreb i det enkelte individs frihed. Problematikseringen af dette er et synspunkt der kan spejles i den miljømæssige moderniserings-diskurs, hvor løsninger på klimaproblematikken skal være fordelagtige for alle parter i et liberalt marked, som påtvungen regulering og forbud står i agonistisk relation til.

Ved at bruge betegnelsen 'tragikomisk' til at referere til Thunberg som eksemplificering af de "16-årige", fremstiller Hall samtidig en dobbelthed. Både det komiske og det tragiske henviser til aldersbetegnelsen, idet Hall, som tidligere fremhævet i teksten, refererer til en forståelse af børns underlegenhed og illegitimitet som (klima)debattører. I hendes fremlagte forståelse modarbejder Thunbergs indgreb således samtidig opnåelsen af den bæredygtige vækst-udvikling, som hun anser som den fornødne løsning på klimaproblematikken:

Vi har ikke brug for panikløsninger som strejker, forbud mod kød eller begrænsninger på flyrejser. Vi har brug for fornuftige løsninger og at vise, hvordan bæredygtighed og økonomisk vækst kan gå hånd i hånd uden en velstandsnedgang (...) Handlingerne er på vej: Vi er førende inden for udvikling af vindmølleteknologi, langt de fleste virksomheder tænker i langt højere grad over klima-og miljøaftryk som en naturlig del af deres produktion, og vi har dygtige forskere, som eksporterer viden og forsker i, hvordan man kan kombinere bæredygtighed, kvalitet og effektivitet i en pakkedløsning, som er konkurrencedygtig på et globalt marked (Bilag 20: Hall, 2019).

'Fornuftige løsninger' forstås som en kobling mellem bæredygtighed og økonomisk vækst. Hendes forestilling af "innovative teknologier og businessstrategier" som løsninger (jf. Bäckstrand & Lövbrand, 2016) kommer endvidere til udtryk i sammenkædningen af momenterne 'vi er førende inden for vindmølleteknologi', 'de fleste virksomheder tænker klima og miljø ind i deres produktion' og 'forskere eksporterer viden om bæredygtige, effektive og kvalitetsmæssige pakkedløsninger, der er konkurrencedygtige globalt'. Forståelsen af klimaproblematikken som en økonomisk mulighed i direkte modsætning til en forståelse af den som en katastrofe er særlig fremtrædende her. På baggrund af disse koblinger fremstiller Hall en lys fremtid, som vi allerede er på vej til. På den modsatte side står 'panikløsninger' og 'paniklappeløsninger', der udtrykker en mørk og dyster fremtid, som Thunbergs artikulationer fremføres som en konkret eksemplificering af. Her udelukkes håb til fordel for en opfordring til panik og akut handling:

Citatet »I don't want your hope. I don't want you to be hopeful. I want you to panic and act as if the house was on fire«, florerer på de sociale medier og understøtter den patosherskende diskurs, som klimafanatikerne nyder godt af (...) Hvis huset virkelig brænder, er det dumme, vi kan gøre, at gå i panik (Bilag 20: Hall, 2019).

Thunbergs ord bliver fremført som katalysator for udbredelsen af den helliggørelse af klimavenlig adfærd, som venstrefløjen beskyldes for, samt de strejker og de forbud, Hall henviser til som 'panikløsninger' og 'paniklappeløsninger'.

Ved at kalde Thunbergs diskurs for 'patosherskende' falder Halls kritik samtidig på en forståelse og en kritik af Thunbergs adressering som følelsesladet og højtidlig. Denne diskurs bliver endvidere fremført som 'en fordel for klimafanatikere', hvormed Hall fremlægger Thunbergs ord som nogle, personer, der går overdrevent meget op i

klimaproblematikken, drager fordel eller nytte af. Sidstnævnte kan ligeledes betragtes som en afspejling af Halls momenter om et uligevægtigt forhold mellem børn og voksne, hvor voksne anses som de ledende aktører.

Foruden denne tilførte betydning til Thunbergs egne ord, refererer Hall også afslutningsvist til hendes tale ved World Economic Forum i Davos, hvor hun ytrer "Our house is on fire" (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos). Hall sætter her både spørgsmålstejn ved udsagnets sandhed gennem det tilføjede pronomen 'hvis' og forkaster opfordringen til panik, idet 'at gå i panik vil være det dumme at gøre, såfremt huset brænder'. Med sidstnævnte refererer hun til foregående artikulationer om, at panikløsninger i henhold til klimaproblematikken alene er kortsigtede, og at de forværrer velstanden såvel som frihedsberøver individer.

En tilsvarende afstandstagen til panik spores hos Lomborg, der i relation til sin agonistiske nedbrydelse af krisediskursens fremstilling af klimaforandringerne som katastrofale, opfordrer til "en mere rolig fremgangsmåde": "Vi har brug for en mere rolig fremgangsmåde, der behandler klimaændringer uden at skræmme os unødigt, og som tager alle de andre udfordringer, planeten står over for, i betragtning" (Bilag 18: Lomborg, 2019).

Han differentierer således mellem panik som unødigt skræmmemiddel og sin egen opfordring, der er "mere rolig", og som i modsætning til krisediskursen tager højde for alle andre udfordringer, planeten står over for. Sidstnævnte står således i direkte modsætning til Thunbergs diskurs, hvor klimaet bør være i centrum for alle økonomiske tiltag i betragtningen af klimaproblematikken som en krise: "our rapidly disappearing carbon budgets [that] should and must become a new global currency in the very heart of future and present economics" (Bilag 6: WEF, 25-01-19, Davos). En sådan løsning går i strid med både Lomborgs og Halls fremstillinger, hvor økonomisk fremgang fortsat bør være drivkraften – også i løsningen af klimaproblematikken.

I modsætning hertil optræder den borgerlig environmentalisme-diskurs blandt andre hos Rasmussen, Nielsen og Juul, der som Thunberg kritiserer klimaproblematikkens tilpasning til markedskræfter. Som resultat af denne forståelse fremlægges økonomisk nedtur hos Jesper Løvenbalk Hansen som den eneste mulighed på problemet. Han fremstiller det sådan i inddragelsen af konklusioner fra forskningsrapporten "Global Carbon Budget 2018", der citeres:

»Kommer der ikke en global økonomisk nedtur, er det sandsynligt, at de globale CO₂-udledninger vil stige yderligere i 2019. Vi ved ikke, om CO₂-udledninger i 2019 vil vokse så hurtigt som forudsigelsen for 2018 på 2,7 pct., men den forventede økonomiske vækst på seks-otte pct. for Indien og Kina samt 2,5 pct. for USA vil næsten med sikkerhed øge udledningerne til over dette års niveau på 37,1 mia. ton,« advarer forskerne. Som føromtalte Greta Thunberg siger: »Hvad det så end er, verdens ledere gør for at begrænse udslippene, så gør de det forkert.« (Bilag 28: Hansen, 2018b).

Momenter om stigende CO₂-udledninger kobles til økonomisk vækst, således at de forstås som gensidigt afhængige af hinanden. På baggrund af dette fremhæves lande, hvor der forudses fremtidig økonomisk vækst, som tilsvarende bidragende til fremtidig stigning i CO₂-udslip. I en sådan forståelse bliver den eneste mulige løsning økonomisk nedgang. Denne betragtning kobles afslutningsvist til Thunbergs artikulation om verdens ledere, der cementerer, at de ikke formår at stoppe eller ændre denne udvikling. Hansens citat kan forstås som udtryk for den stærke skepsis over for kapitalisme, der ifølge Bäckstrand og Lövbrand (2016) er kendetegnede ved den borgerlige environmentalisme-diskurs.

Endnu ekspliceret finder man denne diskurs hos Rasmussen, der i relation til Wallace-Wells bog 'The Uninhabitable Earth', kalder den nuværende løsningsproces for klimaproblematikken for en modningsproces:

'The Uninhabitable Earth' aktualiserer således det brændende spørgsmål, om vi i respekt for næste generation og i erkendelse af klimaforandringernes reelle styrke skal nytænke: Hvad fremtidens klimaløsninger skal handle om og omfatte? Det nuværende fokus har været drevet af en gradvis modningsproces - modning af markeder, løsninger, politiske initiativer osv. Den proces har strakt sig over et par årtier uden at kunne levere de nødvendige resultater - snarere tværtimod (Bilag 13: Rasmussen, 2019).

I stærk overensstemmelse med Thunbergs egen fremstilling bliver vægten af klimaforandringerne og respekten for fremtidige generationer fremsat som momenter, der nødvendiggør radikal nytænkning. Tilsvarende bliver den nuværende proces for at løse klimaproblematikken fremstillet som en tilpasning til andre forhold – her nævnes 'markeder', 'løsninger' og 'politiske initiativer', hvormed det økonomiske aspekt af klimapolitikken fremhæves. Denne proces' fejlagtighed

fremføres i relation til mangel på fornødne resultater og med 'tværtimod' bliver processen endog pålagt en del af ansvaret for, at disse resultater ikke er indtruffet endnu.

Der er således tydelige lighedspunkter i ækvivalensopbygningen hos Thunberg og Rasmussen. Han artikulerer heller ikke tydelige løsningsforslag i sin kritik. Ligesom Thunberg opfordrer han til en hel ny måde at tænke på. Hvad denne nye tankegang imidlertid skal bestå af, artikulerer han intet om, men han tilslutter sig Thunbergs opråb om 'panik':

Hvis det var klimaløsningernes version 1.0., er der nu behov for en version 2.0. Den version kunne inspireres af 'Thunberg-Wallaces panik-kur'. Nok skal panikken ikke være et mål i sig selv, men et effektivt middel til at identificere helt andre og langt mere radikale initiativer til hurtigt at lukke eller indsnævre kløften mellem de accelererende klimaproblemer og de kendte klimaløsninger (Bilag 13: Rasmussen, 2019).

Af citatet fremgår tydeligt, hvordan Rasmussen kobler virkelighedsforståelser hos forfatter og journalist Wallace-Wells sammen med Thunbergs fremstillinger og gør dem til fælles fortalere for 'panik' som middel til radikale, fornødne ændringer i hele det globale system. Han sætter her et skel op mellem det nuværende ('klimaløsningernes version 1.0'), der har skabt en kløft mellem accelererende klimaproblemer og nuværende initiativer, og den forståelse, som Wallace-Wells og Thunberg bliver repræsentanter for som middel til at kunne lukke eller mindske kløften og dermed for alvor løse klimaproblematikken – her forstået som en krise. Dette debatindlæg kan således i vid udstrækning sameksistere med mange af de forståelser, som Thunberg giver udtryk for i sine taler.

Således kan Rasmussen og Nielsen (2019) ses som eksempler på skribenter i pressen, der kan siges at sprede den samme diskurs af klimaproblematikken som Thunberg selv. Deres forståelse er også drevet af et opgør med et fejlagtigt status quo, hvorved de gennem stærk solidarisk orientering til Thunberg legitimerer og støtter hendes og de andre unges klimakamp.

5.

DISKUSSION

5. DISKUSSION

5.1 Thunberg som aktivist

Som vi har anskueliggjort i vores analyse af Thunbergs taler og tweets, skaber hun i kraft af sine artikulationer flere antagonistiske relationer til andre diskursive forståelser af klimaproblematikken og indgår dermed i en hegemonisk kamp om at definere denne. Her synliggør hun i særdeleshed verdens magthaveres klimadiskurs som en hegemonisk konstruktion, som hun dekonstruerer i kraft af sin egen fremlagte krisediskurs.

Som vi har vist, kan denne diskurs betragtes i henhold til den borgerlige environmentalismediskurs, som Bäckstrand og Lövbrand (2016) fremhæver. Denne er blandt andet kendetegnet ved en stærk skepsis over for kapitalistiske tilgange i håndteringen af klimaforandringerne. Dette kan forstås i relation til det liberale markedsperspektiv, som den miljømæssige moderniseringsdiskurs pålægger klimaproblematikken.

I overensstemmelse med Laclau og Mouffes (1985/2014) forståelse af diskursbegrebet, kan vi således betragte Thunbergs artikulationer som et udtryk for, hvordan diskurs alene dannes i en tilkendegivelse af dens grænser - til det den ikke er. Som de skriver: "It is only through negativity, division and antagonism that a formation can constitute itself as a totalizing horizon" (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 130).

Dette kommer eksempelvis til udtryk, når Thunberg, gennem opbygning af ækvivalens mellem momenter, skaber en antagonistisk relation mellem vækst og bæredygtighed som en fremgangsmåde til løsningen af klimaproblematikken og *sin* fremstilling af denne kombination som selve årsagen til klimaproblematikkens opståen. Muligheden for at disse aspekter kan gå hånd i hånd blokeres herved. De to forståelser kan således ikke sameksistere og må derfor forstås som antagonistiske.

Thunbergs udøvelse af rights claims, hvorved hun i Isin og Rupperts (2015) forståelse bliver borger, sker imidlertid ikke på et antagonistisk grundlag. Trods forskellige forståelser af klimaproblematikken, heri forståelser der er antagonistiske, så taler hun altid ud fra et afsæt, der er et fælles fundament, nemlig det forhold, at klimaforandringerne er 'et problem' (jf. IPCC-rapporten). Derfor bør man nok snarere

tale om agonisme, idet hun i Mouffes (2005) forståelse af ordet adresserer modstandere - ikke fjender. I stedet kan hendes ageren forstås ud fra Isins (2002) 'logics of alterity' betragtning, der netop forkaster forståelsen af, at det politiske alene ert antagonistisk - sådan som det gør hos Mouffe (2005). I modsætning hertil mener Isin (2002) ikke, at distinktionen "ven" versus "fjende" er et fundament for det politiske - tværtimod:

(...) the friend versus enemy dialectic is in fact not a condition but a non-relation as far as being political is concerned. By contrast, being political means to constitute relationships between oneself and others either via affiliation and identification or agon and estrangement. These relations are political insofar as groups orient toward each other without the intent of elimination or effacement (i-e., without constituting each other as enemies) (Isin, 2002, s. 18-19).

Hvor Mouffe (2005) anerkender problematikken i det antagonistiske som det politiske i demokratisk praksis ved at introducere 'agonisme'-begrebet, argumenterer Isin (2002) for, at agonistiske og afilierende orienteringer lige så vel som antagonistiske orienteringer indgår i konstitutionen af det politiske som "the ways in which subjects as beings comport toward other beings and being" (Isin, 2002, s. 7).

Det samme kan siges at være tilfældet i Thunbergs artikuleringer, hvor der veksler mellem antagonistiske, solidariske og agonistiske orienteringer til aktører/forståelser. Det er den agonistiske dimension, der giver hende muligheden for reelt at ændre på de diskursive praksisser i klimadebatten, som hun fremsætter som hegemoniske i Isin og Rupperts (2015) forståelse af submission og subversion. Havde hendes orientering mod 'de andre' (her fremlagt primært som den voksne generation, eliten og vestens verdensledere) alene været antagonistisk (såfremt en sådan ren antagonisme reelt set er mulig i praksis), så ville dialog - og dermed indflydelse i en agonistisk demokratiforståelse - ikke være mulig.

I Isin og Rupperts (2015) fremlægning af 'acts of citizenship' udelukkes et rent antagonistisk, politisk opråb som omstyrtende eller transformativt, idet det alene er ved at indgå i de strukturelle magtstrukturer, der er inden for pågældende konventioner, at man får mulighed for at påberåbe og ændre på disse. I Thunbergs taler kan anerkendelsen af IPCC-rapporten ses som en konvention (et fælles demokratisk fundament) og en indtræden i eksisterende magtforhold, hvorfra hun

udøver subversion ved at påberåbe denne konvention som selvmodsigende gennem rights claims.

Selve tilstedeværelsen inden for politikernes egne sociale strukturer ved henholdsvis COP24, World Economic Forum og EU, hvorfra hun taler, kan også ses som et udtryk for, hvordan hun underlægger sig institutionelle magtforhold ("submission") i kraft af sin optræden her.

I hendes taler er det i fremstillingen af klimaforandringerne som irreversible og destruerende for jordens befolkning, hvis ikke akut radikal handling sker, at hun gør op med nuværende politiske praksisser og udøver rights claims om retten til klimaets, sin egen, sin generations og alle andre generationers overlevelse og klimaforskeres ret til at styre klimapolitikens dagsorden. Herved legitimerer hun i forlængelse af dette også retten til at strejke - en civil ulydighed hun retfærdiggør i kraft af sin krsediskurs. Denne civile ulydighed kan også i sig selv betragtes som et rights claim om retten til en fremtid i fremsættelsen af skolepligt som 'overflødig' i lyset af klimaforandringernes destruktion af hendes fremtid.

De 'konventioner' i Isin og Rupperts (2015) forståelse af ordet, som hun påberåber gennem sin subversion, er de nuværende klimapolitiske praksisser hos verdens politiske ledere. Ved at trække på klimaforskning fremfører hun dem både som utilstrækkelige for at kunne løse klimaproblematikken og som modsigende i forhold til deres egne fremsatte klimamål i Parisaftalen.

Ved endvidere at fremstille disse praksisser som styret af den logik, der kendetegner den miljømæssige moderniseringsdiskurs, skaber hun rationale om, at det politiske system drevet af markedsøkonomiske interesser ikke kan håndtere de fornødne ændringer, der er nødvendige for at løse klimaproblematikken. Derved bliver hendes subversion også en påberåbelse af selve systemets fejlagtighed.

I forståelsen af den aktivistiske borger hos Isin (2009) kan Thunbergs handlinger som følge forstås som udtryk for skabelsen af nye "sites of contestation, belonging, identification and struggle" (Isin, 2009, s. 371). Gennem sine rights claims skaber hun relationer såsom mellem børn og voksne, klodens befolkning og verdens politikere, eliten og jordens ofre, der ændrer ved 'sites' som WEF, COP24 og EU. Nye antagonistiske, agonistiske og solidariske orienteringer opstår, hvilket ændrer ved hegemoniske praksisser her. I forlængelse af dette ændrer hun selvsagt også 'scales', ("scopes of applicability that are appropriate to these fields of contestation" (Isin, 2009, s. 370)). Idet disse rights claims endvidere distribueres og cirkuleres

rundt i det digitale - eksempelvis gennem tweets under særlige hashtags - får hendes handlinger endnu vidtgående effekt, der fortsat kan ændre på et utal af 'sites' og de pågældende scales for disse 'sites'.

Både i sine artikulationer i talerne og gennem strejke bryder hun således nuværende praksisser ved at 'skabe scenen selv' eller 'skabe brud' ("rupture"), som Isin betegner det (Isin, 2009, s. 381): "By contrast to active citizens who act out already written scripts such as voting, taxpaying and enlisting, activist citizens engage in writing scripts and creating the scene" (Isin, 2009, 383)

I en dynamisk forståelse af borgerskab, som det optræder hos Isin og Ruppert (2015) og Isin (2002; 2009) vidner Thunbergs handlinger om, hvordan rights claims ikke nødvendigvis er forbeholdt nationale grænser, der alene udøves inden for lukkede rammer uden større virkning på andre aspekter af det sociale. De eksemplificeringer af rights claims, der eksempelvis optræder hos Isin, hvor udokumenterede flygtninge og immigranter forlanger borgerrettigheder i Frankrig gennem besættelsen af en kirke (Isin, 2009, s. 380), er handlinger, der udfordrer eksisterende lovmæssige praksisser gennem blandt andet en global og national kobling. I Thunbergs tilfælde er der ligeledes tale om handlinger, der har global såvel som national karakter, der ikke ophører efter endt adressering, men som udsprede og kontinuerligt indlejres i endnu andre sites og scales gennem det "netværkende" netværk.

5.2 Hegemoniopgør

I relation til forståelsen af politik som 'de sæt af praksisser og institutioner, hvorved en hegemonisk orden skabes' hos Mouffe (2005, s. 9) kan Thunbergs artikulationer endvidere forstås som udtryk for 'det politiske' i hendes konfrontation af forskellige hegemoniske politiske projekter. Som i tilkendegivelsen af pluraliteten af hegemoniske magtkampe i den agonistiske demokratiforståelse fremfører hun politikernes diskurs som udfordret. Fra et teoretisk funderet perspektiv kan hendes opgør dermed sammenlignes med Mouffes egen kritik af manglende vedkendelse af 'antagonisme' som den dimension, der udgør det politiske (Mouffe, 2005, s. 9). I sit eget politiske, teoretiske opgør retter Mouffe nemlig kritik af liberalismen som en hegemoni, der skjuler tilstedeværelsen af antagonisme:

The typical liberal understanding of pluralism is that we live in a world in which there are indeed many perspectives and values and that, owing to empirical limitations, we will never be able to adopt them all, but that, when put together, they constitute an harmonious and non-conflictual ensemble. This is why this type of liberalism must negate the political in its antagonistic dimension (Mouffe, 2005, s. 10).

Mouffes kritik baserer sig således på forståelsen af, at rationel konsensus aldrig kan indfries i forståelsen af alle pluraliteter principelt vil kunne komme til orde og harmonisere. I anerkendelsen af det politiske som konstitueret af den antagonistiske dimension, bliver rationel konsensus, som fremhævet tidligere, en umulighed.

Uden at kalde Thunbergs oprør for et opgør med en liberalistisk hegemoni, så synes hendes artikulationer dog tilsvarende at give udtryk for, at fundamentet for de politiske institutionelle praksisser i den miljømæssige moderniseringsdiskurs forbliver ubestridt: "Until you start focusing on what needs to be done rather than what is politically possible, there is no hope (Bilag 3: COP24, 12-12-18, Katowice); "if solutions within this system are so impossible to find then maybe we should change the system itself" (Bilag 3: COP24, 12-12-18, Katowice).

Jævnfør Mouffes (2005) ovenstående citat kan Thunbergs artikulationer således betragtes som en vidnesbyrd på, at ikke alle potentielle perspektiver og værdier kan harmonisere. Ved at fremstille den miljømæssige moderniseringsdiskurs som en konstrueret hegemonisk praksis, der ikke er selvfølgelig, men som derimod altid vil kunne trues af dens antagonistiske dimension, kan hendes artikulationer forstås counter-hegemoniske. Mouffe beskriver sidstnævnte som praksisser, der vil forsøge at *dis-artikulere* en eksisterende orden for at udbrede en anden form for hegemoni (Mouffe, 2005, s. 18). Som følge heraf kan det diskuteres, hvorvidt Thunbergs artikulationer kan betragtes som sådanne - om hendes krisediskurs skal forstås som udtryk for internt hegemoniske eller counter-hegemoniske kampe.

I relation til demokratiske kampe skriver Laclau og Mouffe (1985/2014):

If one is to build a chain of equivalences among democratic struggles, one needs to establish a frontier and define an adversary, but this is not enough. One also needs to know for what one is fighting, what kind of society one wants to establish (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. xix).

Thunberg etablerer tydelige skel mellem sin forståelse af klimaproblematikken og den, hun fremsætter som hegemonisk hos sine modstandere - her defineret som verdens politiske ledere og til dels de kritisk-indstillede voksne. I kraft af sine rights claims fremstiller hun endvidere hvad, hun kæmper for. Men i henhold til hvilket samfund hun ønsker at etablere som erstatning af det nuværende, fremstår imidlertid mindre konkret.

Som fremlagt i vores analyse har hendes kriediskurs flere fællestræk til den borgerlige environmentalismediskurs, som Bäckstrand og Lövbrand (2016) betragter som gængs inden for den globalpolitiske klimadebat. Den indbefatter hos Thunberg en definition af klimaproblematikken som en krise i forståelsen af, at det nuværende systems sociale, diskursive praksisser ikke kan levere de fornødne foranstaltninger for at sikre klodens og civilisationens overlevelse. Vælger man at betragte klimaforandringerne som en 'floating signifier', vil Thunbergs kriediskurs "blot" kunne forstås som udtryk for de hegemoniske kampe om at definere denne og fastholde et center i feltet af diskursivitet (jf. Laclau & Mouffe, 1985/2014).

Dirk Nabers (2017) introducerer imidlertid tanken om, at 'krise' inden for studiet af global politik repræsenterer det underliggende princip i et samfund, hvis sociale transformation påhviler kontinuerlige møder med kriser (Nabers, 2017, s. 419). Han baserer dette på Laclau og Mouffes dislokation-begreb:

(...) social change always rests in the dislocation of the subject and the dislocation of the structure of society. The transformation of hegemonic discourses (...) occurs when the coherence of the hegemonic constellation is threatened by new questions as well as inconsistencies in the discourse, which generates new dislocations and makes social change potentially obtainable (Nabers, 2017, s. 429).

Med førstnævnte sætning henviser Nabers til den samme forståelse af det sociale, som den, der udtrykkes hos Laclau og Mouffe (1985/2014), hvor det sociale forstås som et produkt af hegemoniske praksisser, der kun kan eksistere på grund af antagonisme. Dislokation betegner i den forbindelse en "forstyrrelse" eller "forskydning" af en given hegemonisk betragtning, som det hegemoniske koncept vil søge at forkaste eller skjule (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 38). Som citatet indikerer, forstås Nabers (2017) krise som udtryk for 'the crisis of the social', idet krise forstået som dislokation forstås som "a lack, deficiency or failure in the social

fabric" (Nabers, 2017, s. 419). Dette opstår, når en hegemonisk konstellation trues af dens egen uoverensstemmelse, hvilket Thunbergs artikulationer kan ses som et konkret eksempel på, idet hun fremviser den miljømæssige moderniseringsdiskurs' kapitalistisk tilgang til klimaproblematikken som skadelig for dens eget formål.

Som resultat af denne trussel vil magtudøvelse finde sted i form af forsøg på at hegemonisere 'hullet' skabt af dislokationen, samtidig med at alternative diskurser vil blive artikuleret om krisen i et forsøg på at opløse den (Laclau, 1990, s. 6, i Nabers, 2017, s. 422). Thunbergs kriediskurs kan i forlængelse af denne betragtning forstås som en dislokation af den miljømæssige moderniseringsdiskurs, som hun tilskriver de politiske leders diskurs om klimaforandringerne. Dette fremgår af den uoverensstemmelse, hun fremhæver, mellem politikernes egen diskurs og deres egne selvudnævnte klimamål i Parisaftalen. I forlængelse heraf udøver hun også en dislokation i forbindelse med skolepligten i sin fremlagte uoverensstemmelse mellem uddannelse for ungdommens fremtid og den ikke-eksisterende fremtid, som nutidens udvikling fordrer. Dermed *dislokerer* hun politikernes miljømæssige moderniseringsdiskurs og giver plads til, at nye artikulationer kan udfylde 'hullet'.

Det tætteste, man kommer på en fremstilling om det samfund, Thunberg ønsker at etablere på baggrund af sin kriediskurs og 'det hul', hendes dislokation har fremsat, er en forestilling om, at CO₂-budgettet skal fungere som valuta for al økonomi, og at alle aspekter af samfundet skal ændres radikalt inden for de næste ti år ud fra en fair global fordeling af ansvar baseret på equity-princippet. Denne umiddelbart ret u håndgribelige 'løsning' på krisen behøver dog ikke betragtes som problematisk for hendes oprør. I Nabers (2017) tankegang om, at globale sociale ændringer kun kan finde sted gennem dislokation af hegemoniske diskurser, åbner Thunbergs dislokation i sig selv op for, at radikale ændringer kan finde sted, såfremt alternative diskurser formår at opnå dominans, og dislokationen ikke blot blokeres således, at alternative forståelser ekskluderes. Dette radikale potentiale må nødvendigvis være afhængig af udbredelsen af hendes kriediskurs, hvilket Thunberg også lader til at have gjort til sit mål: "I will ask the people around the world to realize that our political leaders have failed us" (Bilag 5: COP24, 03-12-18, Katowice).

Potentialet for at alternativer positioner indtræffer og lukker den dislokation, som Thunberg skaber, kan diskuteres. Dislokationen er ikke i sig selv ny eller banebrydende. Gennem tiden vil mange andre aktivister formentligt også have forsøgt at gøre verden opmærksom på lignende uoverensstemmelser i verdens

lederes klimadiskurs. Men Thunberg har formået at få opmærksomhed - i en sådan grad at andre nu gør hendes handlinger efter. Den efterspørgsel, hun retter mod "the people around the world" lader til at være indfriet hos nogle. Dislokation mødfører derfor ikke nødvendigvis social forandring i sig selv. Selvom de 'sites' og 'scales', hvorfra dislokation skabes, ændres, vil der nok skulle mere til, for at radikale alternativer opstår og rykker ved hendes fremstillede 'hegemoniforståelse'.

Det lader også til at være den konstatering, der ligger bag Mouffes (2005) fremstilling af den liberalistiske hegemoni som endnu udfordret. Men når opmærksomhed vokser, vokser magt også. Og i lyset af den opmærksomhed, Thunberg og hendes handlinger indtil nu har fået, kan det endnu ikke udelukkes, at hendes dislokation vil kunne fremprovokere noget af den forandring, den råber efter.

I det følgende vil vi forholde os til Thunbergs transformative potentiale i det netværk af stemmer, som hendes handlinger også er indlejret i, og diskutere de muligheder og risici, der er i at blive hørt og set her.

5.3 Et netværk af publics

Potentialet for at Thunbergs fremstilling af klimaproblematikken opnår udbredelse i de hegemoniske kampe i feltet af diskursivitet kan også belyses i relation til Warners (2002) forståelser af publics og counterpublics. Med afsæt i Warners forståelse kan hendes adresseringer betragtes som en diskursiv skabt offentlighed, der træder frem som en social imaginary af fremmede baseret på tanken om, at uændret handling vil få katastrofale følger for fremtiden.

I kraft af den transformation af sites og scales, som hun skaber i det politiske domæne som følge af sine udøvede rights claims, kan Thunbergs offentlighed samtidig betragtes som en counterpublic, der ikke blot søger transformation af politik men søger transformation af den bredere offentlighed. Som Warner skriver:

(...) when alternative publics are cast as social movements—they acquire agency in relation to the state. They enter the temporality of politics and adapt themselves to the performatives of rational critical discourse. For many counterpublics, to do so is to cede the original hope of transforming, not just policy, but the space of public life itself (Warner, 2002, s. 89).

Denne transformation sker således relationelt. I forståelsen af det digitale som “a space of relations that comes into being through interactions and transactions between and among bodies acting through the Internet” (jf. Isin & Ruppert, 2015, s. 35) bliver internettet derved også et ‘rum’ for ændringer af den politiske offentlighed. Som eksemplificeret af hendes tweets agerer Thunberg også her ved at adressere ‘publics’, som responderer via ‘networking acts’, der tilsvarende konstruerer og rekonstruerer hendes handlinger. Som Roslyng og Blaagaard (2016) skriver: “Networking political acts are, then, ever-changing and reconstitute the political, digital act(or) continuously within agonistic, affiliating and antagonistic publics” (s. 136).

Som de mange strejker verden over samt brugen af hashtags #FridaysforFuture, #ClimateStrike og #SchoolStrike4Climate giver udtryk for, så har mange aktører fra forskellige lande rekonstrueret Thunbergs handlinger i affilierende og solidariske publics, der tilslutter sig hendes social imaginary om behovet for radikale ændringer fra politisk side nu.

Dette kommer især til udtryk i kraft af de konventioner, Isin og Ruppert (2015) knytter til internettet; anonymitet, extensity, traceability og velocity. I kraft af disse får Thunberg mulighed for at sprede sin diskurs og adressere et globalt public som resultat af internettets transnationalitet. Som Mirzoeff (2017) også pointerer, gør disse digitale konventioner (jf. Isin & Ruppert, 2015) det muligt for aktivistiske stemmer at fastholde aktualiteten af deres politiske sag gennem brugen af hashtags (Mirzoeff, 2017, s. 103).

Dette kan også forstås som udtryk for den fremkomne “culture of connectivity” som van Dijck (2013) fremhæver som transformativ for alle aspekter af kulturen i dag: “(...) platforms influences human interaction on an individual and community level, as well as on a larger societal level, while the worlds of online and offline are increasingly interpenetrating” (van Dijck, 2013, s. 4).

Dette kan afspejles i den mangfoldighed af interaktioner og transaktioner (jf. Isin & Ruppert, 2015), som Thunbergs klimaopråb har formået at skabe.

De videoer og billeder, der er indlejret i Thunbergs og andre aktørers tweets under disse hashtags, eksemplificerer ligeledes denne opløsning af offline og online. Her er det blandt andet videoer transmitteret live fra demonstrationerne, der, som Tina Askanus (2014) noterer i sin behandling af online aktivisme, signalerer “a different

kind of immediacy and simultaneity with the events covered” (Askanius, 2014, s. 461). Sådant indhold kan også ses i lyset af affekt.

Som både Dahlgren (2009) og Mouffe (2005) gør os opmærksomme på, kan affekt nemlig tilskrives en særlig rolle i mobiliseringen af politiske grupperinger og opgør. Det kan blandt andet ses i Thunbergs opfordring til “panic!”, som vi har fremhævet i analysen, men det kommer også til udtryk digitalt, hvor hun eksempelvis deler et billede på Twitter af en død elefantunge i et tørt landområde med citatet “Up to a million species face extinction, many within decades” (Bilag 31: Thunberg, 2019 [Twitter]). Hendes udseende som et ‘lille barn med rottehaler’ samt inddragelsen af Asperger diagnosen i hendes selvfremstilling kan endvidere forstås som udtryk for politisk affekt, der kan betragtes som en del af forklaringen på, hvorfor så mange har udvist hende støtte og sluttet sig til strejkerne.

Strejkerne er endvidere interessante, idet de kan ses som nationale og internationale på én og samme tid, når de manifesterer sig lokalt og nationalt om et globalt ærinde. Når der eksempelvis strejkes i Danmark foran Christiansborg om fredagen som en del af FridaysForFuture bevægelsen, er deltagernes klimaopråb rettet mod national-specifikke publics. Som flere af deres artikulationer imidlertid bevidner - eksempelvis unge skoleelevers “We Are the World” sang (Bilag 29: Aagaard, 2019) - har det også et globalt afsæt. Samtidig kan indlejringen af Thunbergs social imaginary i internettets netværksstruktur være med til at forstærke denne i kraft af de konventioner, der er knyttet til det givne sociale medie.

Den lejring af tweets, der sker gennem brugen af hashtagget #FridaysForFuture, gør det eksempelvis muligt for strejkende elever i Danmark at opleve andre elevers strejker på den modsatte side af kloden. De fremmede, som Thunberg adresserer gennem sin diskurs, bliver herved mere synlige. Dette kan være med til at give en øget fornemmelse af fællesskab på tværs af nationale grænser, som særligt extensity-aspektet af det digitale er med til at skabe. Den dobbelthed, der ligger i dette counterpublic som globalt og nationalt på samme tid, opløses dog ikke i det digitale som resultat af internettets transnationalitet. Som Isin og Ruppert (2015) påpeger, må brugen af internettet heller ikke anses som separeret fra det lovmæssige, performative og imaginære forbundet til det nationale.

På baggrund af ovenstående kan man forholde sig kritisk til den diskussion om det politiske, som Natalie Fenton (2012) rejser om det transformative potentiale i counterpublics' indtræden i 'nyere medier': "If there is a new politics emerging in new media it is a politics of non-representation; a politics of affect and antagonism. It includes a multiplicity of experiences that are contradictory and contingent" (Fenton, 2012, s. 169).

Som mobiliseringen og udbredelsen af Thunbergs strejker kan bevidne, så behøver dette ikke være tilfældet. I forståelsen af, at sammenfletningen af det offline og online også gør internettet til "an ongoing space of encounter for discourse", som Warner (2002) forstår offentligheden (Warner, 2002, s. 62), kan politiske artikulationer herinde også forstås som udtryk for hegemoniske kampe. Ligesom i Thunbergs taler kan der her skabes antagonistiske såvel som agonistiske og solidariske relationer til forståelser, hvilket kan fordre uendelig mange diskursive konstruktioner, der har potentialet til at transformere forståelser af eksempelvis klimaproblematikken. Dette kan fodre rights claims - både i det digitale og i det fysiske, der kan rykke ved "the space of public life itself", som Warner (2002) skriver. Af FridaysForFuture Denmarks hjemmeside fremgår det eksempelvis, hvordan Thunbergs opråb har vakt handling: "Vi er et hav af bekymrede borgere uden tilknytning til nogle politiske partier. Vi hørte Greta Thunbergs råb om handling og besluttede at blive klimaaktivister, mens vi stadig har tid til at handle!" (FridaysForFuture Denmark, 2018).

Dette synes netop at vidne om van Dijcks (2013) forståelse af 'the logics of connectivity', der anskueliggør, hvordan digitale funktionaliteter og handlinger online kan fremme strategiske alliancer og gruppeformationer.

Man kan i forlængelse af dette også sætte spørgsmålstejn ved Fentons (2012) forståelse af, at artikulationer inden for interaktive medier nødvendigvis må være drevet af manglende repræsentation. Som den danske presses dækning af strejkerne eksemplificerer, så kan Thunberg i vid udstrækning ses som repræsentant for strejkerne forstået som en frontfigur og katalysator. Hun skal dog ikke forstås som en leder, der mobiliserer verdens strejker, idet den fragmenterede natur af en netværksbaseret politisk bevægelse, som Fenton rigtigt nok påpeger, gør det umuligt for én person eller gruppe at organisere den (Fenton, 2012, s. 165). Men de konkrete strejker arrangeres af forskellige mennesker rundt om i verden såsom i Danmark, hvor det er Den Grønne Studenterbevægelse foruden andre, der er blevet

inspireret af Thunberg til at ty til aktivistisk handling (FridaysForFuture Denmark, 2018).

Idet politisk identifikation skabes gennem relationer til andre diskurser, sådan som analysen af Thunbergs taler bevidner, så konstrueres identifikation til sociale bevægelser eller politisk aktivisme også tilsvarende gennem en konstruktion og rekonstruktion af diskurser. Som Roslyng & Blaagaard (2016) skriver: "Political identification with social movements and political activism relies on a process of constructing and reconstructing relations to political discourse" (Roslyng & Blaagaard, 2016, s. 126).

I forståelsen af det digitale netværk som en tilsvarende del af "an ongoing space of encounter for discourse" (jf. Warner, 2002, s. 62), finder denne konstruktion og rekonstruktion ligeledes sted online. Ligesom der rettes solidariske orienteringer mod Thunberg og agonistiske relationer mod politiske ledere, bliver Thunbergs artikuleringer og identitet også selv udsat for konstruktioner og rekonstruktioner, der delegitimerer hendes diskurs eller hendes agens - omend hun bør betragtes som repræsentant for en social bevægelse eller ej.

Som Roslyng & Blaagaard (2016) skriver i forlængelse af ovenstående citat:

Identities of agents may be radically denied by a hegemonic public sphere rendering them [...] underdogs. As such, this may be exactly what is at stake when citizens engage in and are called upon to be part of various counter-public moments in an imagined community (Roslyng & Blaagaard, 2016, s. 126).

Roslyng og Blaagaard (2016) gør os således opmærksomme på den flersidighed, der i det 'networking political space', og den risici, der også er ved indtrædelsen i den. Foruden Thunberg og de andre strejkende aktører, hvis diskursive artikuleringer flourer på særligt sociale medier under de nævnte hashtags, er der et utal af andre aktører, der også er med til at rekonstruere og forhandle om Thunbergs krisediskurs. I det følgende ønsker vi at forholde os til blot én af disse aktører; den danske presse, for at diskutere, hvilken betydning disse rekonstruktioner har for Thunbergs klimakamp.

5.4 Pressens rekonstruktioner

I UNICEF Danmarks undersøgelse af den danske presses omtale af børn og unge under 18 år i 2018, konkluderes der, at kun 0,4 procent af artiklerne i de landsdækkende dagblade har et barn/en ung som en kilde (Unicef, 2018). I lyset af dette er det overraskende at se, hvor ofte Thunberg eller andre unge klimaaktivister optræder som kilder hos Berlingske, Information, Jyllands-Posten og Politiken. Her citeres og parafraseres enten hun eller en strejkende aktivist i 51,6% af teksterne, mens der alene citeres i 20,9% af teksterne og parafraseres i 7,7%. Hermed giver pressen dem mulighed for at blive hørt - også selvom deres ord bliver til genstand for rekonstruktioner - på godt og ondt.

Som vores kvantitative indholdsanalyse har fremvist, så er pressen overvejende positive (54,9%) i deres fremstilling af Thunberg og hendes klimakamp. Det er som følge også størstedelen af teksterne, der enten har en negativ globalpolitisk frame (39%) eller nationalpolitisk frame (18,7%), hvoraf ingen fremsætter en negativ fremstilling af Thunberg i den negative globalpolitisk frame, og kun 11,8% fremstiller hende negativt i den nationalpolitiske. Pressens fokus er derfor primært på klimaproblematikken som et problem af national og/eller global karakter.

Således optræder Thunberg og/eller de andre aktivister i overvejende grad til at understøtte eller promovere behovet for politisk handling. Dette fremgår eksempelvis af Politikens leder (Bilag 9: Politiken mener, 2019), hvor skolestrejkerne fremføres som et opgør med "vidtløftig tale og varm luft fra voksne og politikere", der relateres til regeringens trafikudspil, der beskrives som at rulle "den grønne omstilling baglæns". Hermed rekonstrueres de unges strejker i en national kontekst.

Det dagblad, hvis tekster forholder sig mest kritisk til Thunberg, er Berlingske med 44,4% af teksterne som negativt fremstillende og kun 16,7% med positive omtaler af hende. I den anden ende af skalaen finder vi Politiken, der er betydeligt mere positive i dækningen af Thunberg med 71,4% tekster, der fremstiller hende i et positivt lys. Dette kan betragtes i henhold til de to dagblades politiske orienteringer, der generelt forstås som respektiv borgerlig og centrum-venstreorienteret.

Foruden tekster, der beskæftiger sig med klimaforandringerne som en national og/eller global politisk problematik, hersker der en mærkbar debat i teksterne om

legitimiteten af Thunbergs sag og politiske agens. Dette kommer også til udtryk i flere af de kvantificerede frames; klimabevidsthedsframe, klimafanatisme frame, umodne børn fram, umyndiggørelsesframe og dobbeltmoralisk adfærd frame.

Inden for klimafanatisme framen, der blot omfatter tre tekster, finder vi Lomborgs debatindlæg, der eksemplificerer, hvordan Thunbergs legitimitet kommer til forhandling inden for den miljømæssige moderniseringsdiskurs. Her bliver klimaforandringerne i høj grad et spørgsmål om fakta - ligesom det også gør hos Thunberg. 'Fakta' forstået som objektivitet er, som Laclau og Mouffe (1985/2014) skriver, en dominant, udbredt forestilling om, at noget 'objektivt' eksisterer (s. 96-97). Som de imidlertid anskueliggør og som Thunberg og Lomborgs sammenbragt eksemplificerer, så er dette en umulighed i lyset af feltet af diskursivitet, der netop påpeger enhver 'objekts' diskursive karakter og enhver diskurs' umulige lukkethed (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 98). Selv videnskaben er dermed en virkelighedskonstruktion og bruges særligt til at angribe andre diskurser - ligesom Lomborg og Thunbergs udlægninger af fakta giver udtryk for.

Lomborgs tekst kan også ses som et eksempel på, hvordan Thunbergs førnævnte dislokation søges lukket gennem hegemoniske praksisser, der genskaber ækvivalensen mellem økonomisk vækst og løsninger på klimaproblematikken. Dette vil dog finde sted et utal af andre steder i dette netværk af "ongoing space of encounter for discourse" (jf. Warner, 2002). Som Laclau og Mouffe tilsvarende skriver om et af deres egne fremlagte eksempler: "this is an open process which will depend on the multiple hegemonic articulations shaping a given space, and operating within it at the same time" (Laclau & Mouffe, 1985/2014, s. 131).

Som det er tilfældet i Lomborgs tekst, dekonstrueres forståelsen af klimaforandringerne som en katastrofe og bliver i stedet en indlejret del af markedsökonomien. Således vil den miljømæssige moderniseringsdiskurs kæmpe for at eliminere enhver dislokation, forstået som uoverensstemmelser i dens egen klimadiskurs, der truer den. Det er sådanne kræfter, der modarbejder Thunberg i det offentlige rum.

Tilsvarende bliver hendes agens også delegitimeret af en særlig fremført social imaginary, der samler sig om forholdet mellem barn og voksen, hvor et barn forstås som mindre selvstændig end en voksen. Dette vidner endvidere om de "counter-public moments in an imagined community", som Roslyng og Blaagaard (2016)

fremhæver. Foruden i Lomborgs tekst kommer dette også til udtryk hos Hall (Bilag 20: Hall, 2019), Arzrouni (Bilag 21: Arzrouni, 2019), Juul (Bilag 22: Juul, 2019) og Friis (Bilag 24: Friis, 2019), hvis tekster vi har behandlet diskursanalytisk, der skaber solidariske, agonistiske og antagonistiske orienteringer til hende på baggrund af dette. Når teksterne ikke har forholdt sig til klimaforandringerne som den primære problem, så har forhandlinger om Thunberg som et barn været en gennemgående tematik - hvilket umodne børn framen og umyndiggørelsesframen vidner om. Friis (Bilag 24: Friis, 2019) pointerer også selv i sit debatindlæg, at det har domineret debatten om Thunberg og fået et utal af folk til at sætte spørgsmålstejn ved, om det er hende selv, der agerer - eller om der er en voksen bag. Thunberg adresser også selv dette i et opslag på Facebook:

(...) I am absolutely independent and I only represent myself. And I do what I do completely for free, I have not received any money or any promise of future payments in any form at all. And nor has anyone linked to me or my family done so (Bilag 4: Thunberg, 2019 [Facebook]).

Dette opslag giver udtryk for, at denne delegitimation af Thunberg, som tekster hos den danske presse forholder sig til, ikke stopper her. Den kan meget vel være lige så udbredt som det modsatte. Dette kan anses som udtryk for, hvordan offentlige artikulationer udsættes for rekonstruktioner, der er helt ude af hænderne på afsenderen. Lige så fremmende som netværket kan være, lige så skadeligt kan det også være for den offentlige aktør.

Den danske pressedækning af Thunberg og hendes klimakamp rejser samtidig spørgsmål om pressens rolle i dette netværk. Som fremhævet i det indledende udviser den danske presse i overvejende grad solidariske orienteringer til Thunberg og hendes klimaopråb. I Rasmussens tekst (Bilag 13: Rasmussen, 2019) går han endda så langt som at skrive, at svaret på en ny tilgang til klimaforandringerne med fordel kunne være en "Thunberg-panik-kur". Men hvilken betydning har denne rekonstruktion for hendes klimasag? Pressens stemme er én ud af utallige i nutidens netværksstruktur. Som Paulussen og Haarder (2014) blandt andre fremhæver, har denne struktur skabt sine udfordringer for pressen, selvom pressen fortsat må siges at have større gennemslagskraft end andre aktører i netværket.

I et fokus på borgeres brug af medier som politisk middel refererer Baker og Blaagaard (2016) til eksempler på, hvordan disse handlinger er blevet truet af omtale i pressen. De lægger her vægt på, hvordan 'appropriation' i journalistikkens institutionelle praksisser i flere tilfælde underminerer aktørens eget motiv.

I lyset af hvor forskellige tilgange den danske presse udviser i dækningen af Thunberg, ville det være forsimplet og misvisende at konkludere, at deres fremstilling enten har en positiv eller negativ effekt på hendes foretagende. Vi kan dog forstå deres diskurser som udtryk for, hvordan Thunberg har formået at udløse counterpositioner og hegemoniske kampe samt tilført sig øget synlighed i det offentlige netværk.

6.

KONKLUSION

6. KONKLUSION

I dette speciale har vi tilstræbt en besvarelse på, hvordan svenske Greta Thunberg agerer aktivistisk i sin kamp for klimaet, og hvilken betydning, hendes handlinger tilføjes, når hun udøver disse i et flertal af offentligheder. Vi har undersøgt dette ved at anlægge en diskursteoretisk relationel forståelse af både det politiske som fremlagt hos henholdsvis Mouffe (2005) og Isin (2002; 2009) og af offentlighed som fremlagt hos Warner (2002).

Herved har vi fundet, at Thunberg i sin kamp for klimaet skaber solidariske, agonistiske såvel som antagonistiske relationer til andre individer og deres forståelser i konstruktionen af sin diskurs om klimaforandringerne. Det er i denne sammenhæng, at hun gør sig til en aktivistisk borger. Hun gør dette ved at påberåbe og bryde politiske konventioner inden for de rammer, hun selv underlægger sig gennem sin deltagelse i henholdsvis COP24, WEF og EESCs "Civil Society for rEUnaissance" event og gennem sin position som skolepligtig elev.

Gennem sine skolestrejker bryder hun med den skolepligt, hun ellers selv er underlagt, ved at udøve retten til overlevelse såvel som retten til denne ret, der legitimeres gennem en fremstilling af, at verdens politikere fratager hende en fremtid ved ikke at implementere de fornødne løsninger, der skal til, for at undgå at klimaforandringerne udrydder civilisationen. Hun gør dette ved at anvende en krisediskurs, der bryder med den miljømæssige moderniseringsdiskurs, som hun tillægger verdens politiske ledere, hvor økonomisk vækst og bæredygtighed i samspil kan løse klimaproblematikken

Ved at positionere politikernes diskurs i en antagonistisk relation til sin egen, fremsætter hun endvidere deres fremstilling af klimaforandringerne som blokerende for opnåelsen af deres egne fremlagte klimamål i Parisaftalen. Gennem sine artikulationer synliggør hun således en uoverensstemmelse i deres diskurs, der åbner op for, at counter-hegemoniske diskurser kan erstatte politikernes nuværende og derved ændre politisk praksis. Samtidig udøver hun her rights claims på vegne af sig selv, kloden, sin generation og fremtidige generationers ret til overlevelse, hvorved hun skaber en offentlighed bestående af fremmede, som hun forener ved at trække på en fælles kulturel forestilling om civilisationens fremtid som truet af menneskeskabte klimaforandringer grundet politikernes diskurs. I Isins (2009) forståelse er disse handlinger i sig selv transformative, idet Thunberg herved bryder

med en social orden og giver sig selv og andre rettigheder, de ikke før har/havde inden for denne orden.

Ved at sammenkoble Isin og Rupperts (2015) forståelse af internettet som indlejret i det fysiske såvel som det digitale og Warners (2005) forståelse af offentligheden som et rum for diskurser, tillægges disse handlinger endnu betydning. I Warners forståelse af offentligheder som diskursivt skabte gennem adressering og adressat, indgår Thunberg i flere offentligheder. Hendes adressering distribueres gennem et utal af kanaler til transnationale adressater - frembragt af internettets konventioner. Derved øges antallet af adressater, der kan konstruere og rekonstruere den diskurs, hun artikulerer. Som hashtags og det stigende antal strejker verden over kan ses som udtryk for, anvender stadigt flere solidariske orienteringer til hende og identificerer sig med den offentlighed, hun diskursivt skaber. Krisediskursen udbredes herved. Samme udvikling afspejles i den danske presse, hvor flertallet af skribenter fremstiller Thunberg i et positivt lys. I vores diskursanalytiske behandling af nogle af disse tekster fremgår det dog også, at ikke alle konstruktioner og rekonstruktioner af Thunberg kan forstås som styrkende for hendes klimakamp. Hendes ord og identitet bliver også til genstand for agonistiske og antagonistiske orienteringer, der indlejrer hende i andre offentligheder med en anden kulturel forestilling - heraf en kulturel forestilling om børn som uselvstændige. Aktører søger her at skjule hendes antagonistiske fremstillinger, der udfordrer deres diskurs. Som følge heraf delegitimeres Thunbergs aktivisme i nogle tilfælde og muligheden for, at alternative, counter-hegemoniske diskurser kan erstatte deres, udelukkes. Det er imidlertid den risiko, aktører som Thunberg løber, når de gør sig til aktivistiske borgere og opnår gennemslagskraft i nutidens offentlige netværk af stemmer.

7.

LITTERATURLISTE

7. LITTERATURLISTE

- Adams, A., Harf, A., & Ford, R. (2014). Agenda Setting Theory: A Critique of Maxwell McCombs & Donald Shaw's Theory In Em Griffin's *A First Look at Communication Theory*, *Meta-communicate*, 4(1), 1-15.
- Allern, S., & Blach-Ørsten, M. (2011). THE NEWS MEDIA AS A POLITICAL INSTITUTION: A Scandinavian perspective, *Journalism Studies*, 12(1), 92-105. doi: <https://doi.org/10.1080/1461670X.2010.511958>
- Askanius, T. (2014) .Video for Change. I Wilkins, K.G., Tufte, T. & Obregon, R. (red), *The Handbook of Development Communication and Social Change* (s. 453-470). New York: Wiley & Son
- Bäckstrand, K. & Lövbrand, E. (2016). The Road to Paris: Contending Climate Governance Discourses in the Post-Copenhagen Era, *Journal of Environmental Policy & Planning*, 1-19. doi: <https://doi.org/10.1080/1523908X.2016.1150777>
- Baker, M. & Blaagaard, B. (2016). Reconceptualizing Citizen Media: A Preliminary Charting of a Complex Domain. I: Baker, M. & Blaagaard, B. (red.), *Citizen Media and Public Spaces: Diverse Expressions of Citizenship and Dissent* (s. 1-22). London: Routledge.
- Bakker, P. (2012). Aggregation, content farms and Huffinization: The rise of low-pay and no-pay journalism. *Journalism Practice*, 6(5-6), s. 627-637. doi: 10.1080/17512786.2012.667266
- Bateson, G. (1972). *Steps to an Ecology of Mind: Collected Essays in Anthropology, Psychiatry, Evolution, and Epistemology*. London: Jason Aronson Inc.
- Belair-Gagnon, V., & Anderson, C. W. (2015). Citizen Media and Journalism. I Mansell, R. & Ang, P. H., *International Encyclopedia of Digital Communication and Society*, 1(3), 1-8. doi: <https://doi.org/10.1002/9781118767771.wbiedcs028>

- Benkler, Y. (2006). Introduction: A Moment of Opportunity and Challenge. I Benkler, Y. (red.), *The Wealth of Networks: How Social Production Transforms Markets and Freedom* (s. 1-28). London: Yale University Press.
- Blach-Ørsten, M. (2013). The emergence of an Increasingly Competitive News Regime in Denmark. I Raymond, K. & Nielsen, R. K. (red.), *Political Journalism in Transition: Western Europe in a Comparative Perspective* (s. 93-110). London: I.B. Tauris.
- Blach-Ørsten, M. (2016) Politikkens medialisering: Et ny-institutionelt perspektiv. I Hjarvard, S. (red.), *Medialisering: Mediernes rolle i social og kulturel forandring* (s. 185- 216). København: Hans Reitzels Forlag.
- Blumler, J.G. & Kavanagh D. (1999). The Third Age of Political Communication: Influences and Features. *Political Communication*, 16(3), 209-203.
- Boykoff, M. T. (2008). The cultural politics of climate change discourse in UK tabloids. *Political Geography*, 27(5), 549-569. doi: <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2008.05.002>
- Bruns, A. (2003). Gatewatching, Not Gatekeeping: Collaborative Online News, *Media International Australia*, 107(1), 31-44. doi: <https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1177/1329878X0310700106>
- Cacciatore, M. A., Scheufele, D. A. & Iyengar, S. (2016). The End of Framing as we Know it... and the Future of Media Effects. *Mass Communication and Society*, 19(1), 7-23. doi: <https://doi.org/10.1080/15205436.2015.1068811>
- Carrington, D. (2019). School climate strikes: 1.4 million people took part, say campaigners. *The Guardian*. Lokaliseret den 6. maj 2019 på: <https://www.theguardian.com/environment/2019/mar/19/school-climate-strikes-more-than-1-million-took-part-say-campaigners-greta-thunberg>

- Cohen, Bernard C. (1963) *The Press and Foreign Policy*. New Jersey: Princeton University Press.
- Collin, F. (2015). Socialkonstruktivisme. I Jacobsen, M., Lippert-Rasmussen, K. & Nedergaard, P. (red.), *Videnskabsteori: I statskundskab, sociologi og forvaltning* (s. 326-364). København: Hans Reitzels Forlag.
- Cook, T. E. (2006). The news media as a political institution: Looking backward and looking forward, *Political Communication*, 23(2), 159-171. doi: <https://doi.org/10.1080/10584600600629711>
- Cunningham, F. (2002). Deliberative democracy. I Cunningham, F. (red.), *Theories of Democracy: A Critical Introduction* (163-183). London: Routledge.
- Dahlgren, P. (2009). Television and popular public spaces. I Dahlgren, P. (red.), *Media and Political Engagement: Citizens, Communication and Democracy* (s. 126-148). Cambridge: Cambridge University Press.
- Danielsen, O. (2015). *Klimaet på dagsordenen: Dansk klimadebat 1988-2012*. København: Multivers.
- Darmoni, K. & Witschge, T. (2015). Counterpublics in the age of mediatisation: Local responses to Femen in the Arab world. *Conjunctions: Transdisciplinary Journal of Cultural Participation*, 2(1), 115-131. doi: <https://doi.org/10.7146/tjcp.v2i1.22273>
- Dearing, J. W. & Rogers E. M. (1996). *Agenda-Setting*. Californien: Sage.
- De Jong, W., Shaw, M. & Stammers, N. (2005). Introduction. I De Jong, W., Shaw, M. & Stammers, N. (red.), *Global Activism, Global Media* (s. 1-17). London: Pluto Press.
- Derrida, J. (1979). *Spurs: Nietzsche's Styles*. Chicago: University of Chicago Press.
- Dindler, C., & Roslyng, M. M. (2016). *Theorising Media, Power and Politics in*

Discourse Theory and Framing Studies, ECREA, Prag, 9.-12. november 2016.
Lokaliseret den 16. marts 2019 på:
<https://www.forskningsdatabasen.dk/en/catalog/2350998496>

DR Medieforskning (2018). *Medieudviklingen 2018: DR Medieforsknings årlige rapport om udviklingen i danskernes brug af elektroniske medier*. Lokaliseret den 6. marts 2019 på:
https://www.dr.dk/static/documents/2019/01/23/medieudviklingen_2018_45abcb3d.pdf

EESC (2019). Civil Society for rEUnaissance. Lokaliseret den 23. april 2019 på:
<https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/civil-society-renaissance>

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51-58. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>

Eskjær, M. (2011). Klimaproblematikken som global fortælling: Medialisering af en senmoderne risiko, *Akademisk kvarter*, 2, 50-62.
<https://doi.org/10.5278/ojs.academicquarter.v0i02.3111>

Eskjær, M. (2014). Den danske presses klimadækning før og efter COP15. I Sørensen, M. & Eskjær, M. F. (red.), *Klima og mennesker: Humanistiske perspektiver på klimaforandringer* (s. 145-173). København: Museum Tusculanum.

Eskjær, M. F. (2015). Climate News Across Media Platforms: A Comparative Analysis of Climate Change Communication on Different News Platforms. I Meisner, M. S., Sriskandarajad, N. & Depoe, S. P. (red.), *Communication for the Commons. Revisiting Participation and Environment: Proceedings of the 2013 Conference on Communication and Environment* (2. udg., s. 272-287). Turtle Island: International Environmental Communication Association.

Eskjær, M. F., & Helles, R. (2015). *Kvantitativ indholdsanalyse*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Esmark, A. & Lausten, C. B. (2015). Strukturalisme og Poststrukturalisme. I Jacobsen, M., Lippert-Rasmussen, K. & Nedergaard, P. (red.), *Videnskabsteori: I statskundskab, sociologi og forvaltning* (3. udg., s. 287-324). København: Hans Reitzels Forlag.

Fairclough, N. (1992): *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.

Fenton, N. (2012). The Internet and Radical Politics. I Curran J., Fenton, N. & Freedman, D. (red.) *Misunderstanding the Internet* (s. 149–176). London: Routledge

Fraser, N. (1990). Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy. *Social Text*, 25(26), 56-80. doi: 10.2307/466240

FridaysForFuture (2019a). *Greta Thunberg speeches*. Lokaliseret den 15. februar på: <https://www.fridaysforfuture.org/greta-speeches>

FridaysForFuture (2019b). *Tweets by Greta Thunberg*. Lokaliseret den 15. februar på: <https://www.fridaysforfuture.org/tweets/greta>

FridaysForFuture (2019c). *Greta Thunberg challenging The World Economic in Davos - January 22 2019*. Lokaliseret den 15. februar 2019 på: https://www.fridaysforfuture.org/greta-speeches#greta_speech_jan22_2019

FridaysForFuture (2019d). *School strike for climate - save the world by changing the rules I Greta Thunberg I TEDxStockholm*. Lokaliseret den 15. februar 2019 på: https://www.fridaysforfuture.org/greta-speeches#greta_speech_tedx

FridaysForFuture (2019e). *Greta Thunberg speech at the EU Parliament in Strasbourg 2019-04-16*. Lokaliseret den 15. maj på: https://www.fridaysforfuture.org/greta-speeches#greta_speech_apr16_2019

FridaysForFuture Denmark (2018). *Hvem er vi?*. Lokaliseret den 23. maj 2019 på:
<https://klimastrejke.org/hvem-er-vi/>

Gitlin, T. (1980). Introduction. I Gitlin, T. (red.), *The Whole World Is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left* (s. 1-21). London: University of California Press.

Goffman, E. (1974). *Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience*. Cambridge: Northeastern University Press.

Gurevitch, M., Coleman, S. & Blumler, J. G. (2009). Political Communication - Old and New Media Relationships, *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 625(1), 164-181. doi:
<https://doi.org/10.1177/0002716209339345>

Hansen, A. D. (2009). Diskursteori i et videnskabsteoretisk perspektiv. I Fuglsang, L., Olsen, P. B. & Rasborg, K. (red.), *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne: På tværs af fagkultur og paradigmer* (2. udg., s. 389-416). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Harrison, Y. N. A. & Flohr, M. (2016, sep 23). *Hvad betyder sorte liv?*. Lokaliseret den 15. marts 2019 på: <http://baggrund.com/hvad-betyder-sorte-liv/>

Hartley, J. (2010). Silly Citizenship. *Critical Discourse Studies*, 7(4), 233-248. doi: 10.1080/17405904.2010.511826

Hermida, A., Domingo, D., Heinonen, A., Paulussen, S., Quandt, T., Reich, Z., Singer, J. B. & Vujnovic, M. (2011). The Active Recipient: Participatory Journalism Through the Lens of the Dewey-Lippmann Debate, *International Symposium on Online Journalism*, 1(2), 129–152.

Hjarvard, S. (2004). Politik som mediemontage: Om mediernes forandring af den politiske kommunikation I Andersen, J. G., Christiansen, P. M., Jørgensen, T. B.,

- Togeby, L. & Vallgård, S. (red.), *Den demokratiske udfordring* (s. 30-52). København: Hans Reitzels Forlag.
- Hjarvard, S. (2015). Framing: Introduktion til et begreb og en klassisk tekst. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 31(58), 104-114. doi: <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v31i58.20026E>
- Howarth, D. (2000). *Discourse*. Buckingham: Open University Press.
- Hoyer, S. B. (2015, 10. juli). Her er Lomborgs mest kontroversielle synspunkter. *Politiken*. Lokaliseret den 4. maj 2019 på: <https://politiken.dk/viden/art5582453/Her-er-Lomborgs-mest-kontroversielle-synspunkter>
- IPCC (u.å.). *About*. Lokaliseret den 8. februar 2019 på: <https://www.ipcc.ch/about/preparingreports/>
- IPCC (2014). *Climate Change 2014 Synthesis Report*. Lokaliseret den 8. februar 2019 på: https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/SYR_AR5_FINAL_full.pdf
- IPCC (2018). *Special Report*. Lokaliseret den 26. maj 2019 på: https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/sites/2/2019/05/SR15_SPM_version_report_LR.pdf
- Isin, E. F. (2002). Ways of Being Political. *Distinktion: Scandinavian Journal of Social Theory*, 3(1), 7-28.
- Isin, E. F. (2009). Citizenship in flux: The figure of the activist citizen. *Subjectivity*, 29(1), 367-388. doi: <https://doi.org/10.1057/sub.2009.25>
- Isin, E. & Ruppert, E. (2015). *Being Digital Citizens*. London: Rowman & Littlefield International.

- Jenkins, H. (2004). The cultural logic of media convergence, *International Journal of Cultural Studies*, 7(1), 33-43. doi: 10.1177/1367877904040603
- Jørgensen, M. W. & Phillips, L. (2010). *Diskursanalyse som teori og metode*. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag.
- Kammer, A. (2013). The mediatization of journalism. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 29(54), 141-158. doi: <https://doi.org/10.7146/mediekultur.v29i54.17385>
- Kantar Gallup (2018). *Læsertal fra Index Danmark/Gallup 2. halvår 2018*. Lokaliseret den 6. marts 2019 på: <https://tns-gallup.dk/sites/default/files/2019-03/Index%20Danmark%20Gallup%20Læsertal%20H%202018.pdf>
- Kristensen, N., N. (2004). *Journalister og kilder - slinger i valsen?*. Århus: Ajour.
- Laclau, M. & Mouffe, C. (2014). *Hegemony and Socialist Strategy: Towards a Radical Democratic Politics*. London: Verso. (Originalt værk publiceret i 1985).
- Lunt, P. & Livingstone, S. (2013). Media studies' fascination with the concept of the public sphere: critical reflections and emerging debates. *Media, Culture & Society*, 35(1), 87-96. doi: 10.1177/0163443712464562
- Matthes, J. & Kohring, M. (2008). The Content Analysis of Media Frames: Toward Improving Reliability and Validity. *Journal of Communication*, 58(2), 258-279. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2008.00384.x>
- Matthews, H. D., Zickfeld, K., Knutti, R. & Allen, M. R. (2018). Focus on cumulative emissions, global carbon budgets and the implications for climate mitigation targets. *Environmental Research Letters*, 13(1), 1-8. doi: <https://doi.org/10.1088/1748-9326/aa98c9>
- McCombs, M. (2004). *Setting the Agenda: The Mass Media and Public Opinion*. Cambridge: Polity Press.

Mirzoeff, N. (2017). The Space of Appearance. I Mirzoeff, N. (red.), *The Appearance of Black Lives Matter* (s. 83-134). Miami: Name.

Mouffe, C. (2005). *On the Political*. London: Psychology Press.

Nabers, D. (2017). Crisis as dislocation in global politics. *Politics*, 37(4), 418-431. doi: 10.1177/0263396716661341

Nielsen, J. S. (2018, 4. december). COP24 er begyndt: Nu har klimaet brug for mirakler. *Information*. Lokaliseret den 23. april 2019 på: <https://www.information.dk/udland/2018/12/cop24-begyndt-klimaet-brug-mirakler>

Nissen, M. & Vestergaard, S. M. (2019, 24. maj). 16-årige Greta kæmper for klimaet i sort og hvidt: Der findes ingen gråzoner, når det kommer til overlevelse. *DR Horisont*. Lokaliseret den 24. maj 2019 på: <https://www.dr.dk/nyheder/udland/16-aarige-greta-kaemper-klimaet-i-sort-og-hvidt-der-findes-ingen-graazoner-naar-det>

Paulussen, S. & Harder, R. A. (2014). Social Media References in Newspapers. *Journalism Practice*, 8(5), 542-551. doi: 10.1080/17512786.2014.894327

Plus Vier (2019). *The Symbolism of Greta Thunberg*. Lokaliseret den 25. februar 2019 på: <http://plusvier.org/2019/03/19/the-symbolism-of-greta-thunberg/>

Rasborg, K. (2009). Socialkonstruktivismen i klassisk og moderne sociologi. I Fuglsang, L., Olsen, P. B. & Rasborg, K. (red.), *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne: På tværs af fagkultur og paradigmer* (2. udg., s. 349-388). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Rasmussen, T. (2013). Internet-based media, Europe and the political public sphere. *Media, Culture & Society*, 35(1), 97-104. doi: <https://doi.org/10.1177/0163443712464563>

- Roslyng, M. M. & Blaagaard, B. (2016). Networking the political: On the dynamic interrelations that create publics in the digital age, *International Journal of Cultural Studies*, 21(2), 124-138. doi: <https://doi.org/10.1177/1367877916674750>
- Rucht, D. (2004). *The quadruple 'A': media strategies of protest movements since the 1960s*. I Van de Donk, W., Loader, B. D., Nixon, P. G. & Rucht, D. (red.), *Cyberprotest: New media, citizens and social movements* (s. 25-48). London: Routledge.
- Scott, W. A. (2009). Scott's π (Pi): Reliability for Nominal Scale Coding. I Krippendorff, K. & Bock, M. A. (red.), *The Content Analysis Reader* (s. 347-349). Thousand Oaks: Sage Publications.
- Skovsgaard, M., Van Dalen, A., & Bisgaard, K. (2018). Et ædelt fag under stigende pres?: Udviklingen i journalisternes professionelle idealer og deres opfattelser af det daglige arbejde som journalist 2009-2015. *Journalistica*, 18(1), 4-26.
- Sørensen, R. B. & Friis, J. (2007). *En ophedet debat: - en analyse af tre dagblades dækning af klimadebatten*. Roskilde: Roskilde Universitetscenter.
- Tannen, D. (1993). Introduction. I Tannen, D., *Framing in Discourse* (s. 3-14). Oxford: Oxford University Press.
- Thunberg, G. (u.å.a). Greta Thunberg. *Facebook*. Lokaliseret den 10. februar 2019 på: https://www.facebook.com/pg/gretathunbergsweden/about/?ref=page_internal
- Thunberg, G. (u.å.b). Greta Thunberg. *Instagram*. Lokaliseret den 10. februar 2019 på: <https://www.instagram.com/gretathunberg/?hl=da>
- Thunberg, G. (2018a). Greta Thunberg. *Twitter*. Lokaliseret den 10. februar 2019 på: <https://twitter.com/gretathunberg?lang=da>
- Thunberg, G. [GretaThunberg]. (2018b, 16. december). As soon as our politicians, the media and our society start treating the climate crisis as the crisis it is, we will

no longer need climate conferences like the #cop24. Because then all our time will be spent on cutting emissions and changing our society into a sustainable one [Tweet]. Lokaliseret den 27. april 2019 på: <https://twitter.com/gretathunberg/status/1074242977827053568?lang=da>

Thunberg, G. [GretaThunberg]. (2019a, 4. april). Today is #overshootday in Sweden. It means that for the rest of the year Sweden is living outside the planetary boundaries and stealing from the carbon budgets of people in poorer countries and future generations. #ClimateJustice #ClimateBreakdown #movethedate [Tweet]. Lokaliseret den 24. maj 2019 på: <https://twitter.com/GretaThunberg/status/1113847001022640128>

Thunberg, G. [GretaThunberg]. (2019b, 3. februar). "If you consider the objective science, only one conclusion is possible: the people taking the streets are completely right." 3200 Belgian scientists and academics write an open letter urging for strongly increased climate ambition. #ClimateStrike <http://uahost.uantwerpen.be/s4climate/index.php/about/> ... [Tweet]. Lokaliseret den 26. april 2019 på: <https://twitter.com/gretathunberg/status/1091998279599120384?lang=da>

Thunberg, G. [GretaThunberg]. (2019c, 6. februar). "Met Office: global warming could exceed 1.5C within five years." #ClimateBreakdown [Tweet]. Lokaliseret den 26. april 2019 på: <https://twitter.com/gretathunberg/status/1093395463372455936>

Thunberg, G. [GretaThunberg]. (2019d, 26. marts). Perhaps the most dangerous misconception about the climate crisis is that we have to "lower" our emissions. Because that is far from enough. Our emissions have to stop if we are to stay below 1,5/2°C warming. That rules out most of today's politics. Including airport expansions.. [Tweet]. Lokaliseret den 26. april 2019 på: <https://twitter.com/GretaThunberg/status/1110438260793327616>

Thunberg, G. [GretaThunberg]. (2019e, 22. januar). Some people claim the right to steal the remaining carbon budget from future generations and people in poorer parts of the world. 1500 private jets to be used getting to the @wef in #Davos.

#wef [Tweet]. Lokaliseret den 27. april 2019 på:
<https://twitter.com/gretathunberg/status/1087734643913306114?lang=da>

UNEP (2015). *Climate Change and Human Rights*. Lokaliseret den 17. marts 2019 på:
https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/9530/-Climate_Change_and_Human_Rightsclimate-change.pdf.pdf?sequence=2&%3BisAllowed=

Unicef (2018). *Børn i udvalgte medier - uge 10 og uge 36 2018*. Lokaliseret den 23. maj 2019 på: <https://www.unicef.dk/wp-content/uploads/2018/11/Unicef-børn-i-mediernes-uge-10-36-2018.pdf>

United Nations (2015). *Paris Agreement*. Lokaliseret den 8. februar 2019 på:
https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf

Van Dijck, J. (2013). Engineering Sociality in a Culture of Connectivity. I Van Dijck, J. (red.) *Culture of Connectivity: A Critical History of Social Media* (s. 3-24). Oxford: Oxford University Press.

Vu, H. T. (2014). The online audience as gatekeeper: The influence of reader metrics on news editorial selection, *Journalism*, 15(8), 1094-1110. doi: <https://doi.org/10.1177/1464884913504259>

Warner, M. (2002). Publics and Counterpublics. *Public Culture*, 14(1), 49-90. doi: 10.1215/08992363-14-1-49

Weaver, D. H. (2007). Thoughts on Agenda Setting, Framing, and Priming. *Journal of Communication*, 57(1), 142-147. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2006.00333.x>

Wombacher, K. (2017). Intercoder Reliability Techniques: Scott's Pi. I Allen, M. (red.), *The SAGE Encyclopedia of Communication Research Methods* (s. 753-755). Thousand Oaks: SAGE Publications.

World Economic Forum (2019). *Our Mission*. Lokaliseret den 23. april 2019 på:
<https://www.weforum.org/about/world-economic-forum>

Ørsten, M. (2004). Nyhedsinstitutionens idealer, normer, regler og rutiner. I Ørsten, M. (red.), *Transnational politisk journalistik: Dansk EU-journalistik 1991-2001* (s. 127-149). Roskilde: Roskilde Universitetscenter.